

IDRÆTTEN I FREDERICIA KOMMUNE

Rapport / Oktober 2021



Peter Forsberg, Maja Pilgaard, Andreas Nygaard,
Emil Toudal & Aline van Bedaf Sterner



Idrættens
Analyseinstitut

IDRÆTTEN I FREDERICIA KOMMUNE

Titel

Idrætten i Fredericia Kommune

Forfatter

Peter Forsberg, Maja Pilgaard, Andreas Nygaard, Emil Toudal og Aline van Bedaf Sterner

Rekvirent

Fredericia Idrætsråd

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Rasmus Kurtzmann

Udgave

1. udgave, Aarhus, oktober 2021

Pris

Rapporten kan downloades gratis på www.idan.dk

ISBN

978-87-93784-59-8 (pdf)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Frederiksgade 78B, 2.

DK-8000 Aarhus C

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Indledning.....	6
Sammenfattende analyse	8
Borgernes deltagelse i idræt, sport og motion	8
Idrætsforeningernes status og trivsel.....	12
Økonomi og faciliteter.....	13
Potentialer i forhold til foreningsudvikling, idrættens organisering og samspillet mellem aktører på området	16
Delanalyse 1: Baggrundskapitel om idræt i Fredericia Kommune	20
Kommunens geografi	20
Kommunens borgere	21
Kommunale nøgletal	23
Politikker og aktører på idrætsområdet.....	24
Idrættens økonomi.....	26
Idrætsfaciliteter	33
Tal på foreningsidrætten i Fredericia Kommune	36
Opsummering.....	39
Delanalyse 2: Borgernes deltagelse i idræt, sport og motion.....	40
Undersøgelsens metode	40
Idrætsvaner blandt børn	42
Idrætsvaner blandt voksne	56
Idrætsliv i Fredericia Kommune - input fra borgerne.....	72
Opsummering.....	76
Delanalyse 3: Foreningslivet i Fredericia Kommune	78
Idrætsforeningernes medlemmer og menneskelige ressourcer	78
Vurdering og anvendelse af idrætsfaciliteter.....	81
Foreningernes samarbejde og kommunikation	87
Foreningernes fokusområder	90
Foreningernes økonomi og vurdering af fremtiden	96
Opsummering.....	98
Litteraturliste	100
Bilag 1: Metode til udregning af kommunale driftsudgifter til idrætsområdet.....	101

Indledning

Fredericia Idrætsråd har i samarbejde med Fredericia Kommune bedt Idrættens Analyseinstitut (Idan) om at gennemføre en omfattende undersøgelse af idræts- og foreningslivet i Fredericia Kommune. Undersøgelsen bygger på en undersøgelse af idræts-, sports- og motionsvaner blandt borgere i Fredericia Kommune samt en undersøgelse af idrætsforeningernes status og trivsel i kommunen.

Undersøgelsen har til formål at skabe et vidensbaseret grundlag for strategiske valg, som det fremtidige arbejde med idrætten i Fredericia Kommune kan tage afsæt i. Undersøgelsen har desuden haft særligt fokus på at afdække potentialer for foreningsudvikling, idrættens organisering samt samspillet mellem aktører på idrætsområdet.

Idan er en uafhængig og uvildig institution under Kulturministeriet, som blandt andet har til formål at analysere konsekvenser af og perspektiver ved idrætspolitiske beslutninger. Idan har siden 2012 gennemført over 20 undersøgelser af idrætten og dens forhold i danske kommuner, som minder om denne undersøgelse i Fredericia Kommune.¹

Læsevejledning

Rapporten indledes med en sammenfattende analyse, som giver et overblik over det samlede undersøgelsesarbejde og de væsentligste konklusioner på baggrund af analyserne af borgernes idrætsvaner samt foreningernes status og trivsel. Analysen indeholder også et afsnit, som identificerer potentialer i forhold til foreningsudvikling, idrættens organisering og samspillet mellem aktører på området. Den sammenfattende analyse kan læses særskilt. Herefter følger de tre delanalyser, som alle indeholder en kort indledning og opsummering. De tre delanalyser er kort beskrevet herunder:

- **Delanalyse 1** er et baggrundskapitel, som præsenterer tal og fakta angående Fredericia Kommune. Formålet er at danne et overordnet billede af idræts- og motionslivet i kommunen, herunder særlige kendetegn for idrætten i Fredericia Kommune. Udover at beskrive Fredericia Kommune med 'idrætsbriller', bidrager delanalysen til at perspektivere og kvalificere de øvrige dele af undersøgelsen.
- **Delanalyse 2** undersøger henholdsvis børn, unge, voksne og ældres idræts- og motionsvaner. Desuden belyses deres foreningsdeltagelse og deres holdning til kommunens idrætsfaciliteter.
- **Delanalyse 3** er en undersøgelse blandt idrætsforeninger i kommunen. Delanalysen har til formål at afdække idrætsforeningernes vilkår, behov, holdninger og udfordringer. Desuden belyses idrætsforeningernes anvendelse, tilfredshed og ønsker til idrætsfaciliteter.

¹ For et overblik se: <https://idan.dk/idan-undersoeger/idraet-og-faciliteter-i-kommunen/>

Boks 1: En statusmåling i lyset af coronapandemien

Spørgeskemaundersøgelserne blandt borgere og foreninger er foretaget i august/september 2021, efter at store dele af samfundet var i færd med at blive genåbnet, efter det havde været lukket ned i store dele af 2020 og 2021. Den 10. september 2021 blev alle restriktioner for kultur-, fritids- og idrætslivet ophævet.

Undersøgelserne er således gennemført i en relativ 'normal' periode, men coronapandemien har haft indflydelse på borgernes idræts-, sports- og motionsvaner. Idans undersøgelser af coronakrisens effekt på danskernes motions- og sportsvaner har dokumenteret et fald i idrætsdeltagelsen under den første og anden nedlukning på henholdsvis 8 og 16 procentpoint, men med udsving på tværs af befolkningsgrupper – visse grupper er blevet markant mindre aktive, mens andre faktisk er blevet mere aktive (Eske og Rask, 2021). Specifikt for Fredericia Kommune viser nærværende undersøgelse, at en del borgere i kommunen er stoppet med specifikke aktiviteter på grund af corona, hvilket dog ikke nødvendigvis betyder et stop med idræt, sport eller motion generelt.

Undersøgelsen blev planlagt inden coronapandemien og er derfor ikke en coronaundersøgelse. Undersøgelsen skal dog ses i forlængelse af coronapandemien i den forstand, at den giver en aktuel status på borgernes deltagelse i idræt, sport og motion samt foreningernes trivsel.

Sammenfattende analyse

Denne undersøgelse giver en statusmåling på fredericiaborgernes deltagelse i idræt, sport og motion samt idrætsforeningerne aktuelle status og trivsel. Undersøgelsen tegner også et billede af Fredericia Kommune set med idrætsbriller ved at beskrive idrætsområdets økonomi samt antallet og placeringen af idrætsfaciliteter i kommunen.

På den baggrund skaber den samlede undersøgelse et vidensbaseret grundlag for strategiske valg, som det fremtidige arbejde med idrætten i Fredericia Kommune kan baseres på. Undersøgelsen har også haft særligt fokus på at afdække potentialer for foreningsudvikling, idrættens organisering og samspillet mellem aktører på idrætsområdet.

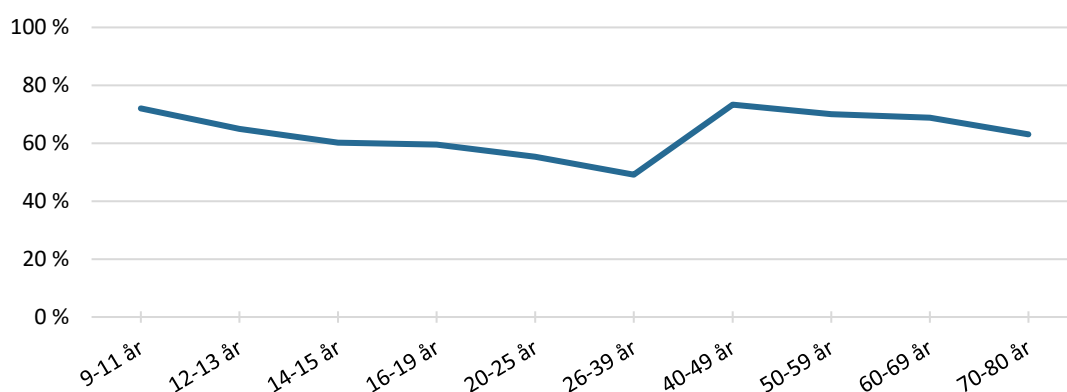
Hovedresultaterne fra undersøgelsen af borgernes idrætsvaner, foreningernes status og trivsel samt faciliteter og økonomi er sammenfattet i nedenstående analyse, hvorefter fokus er på udvalgte perspektiver til det videre arbejde i kommunen med baggrund i rapporten.

Borgernes deltagelse i idræt, sport og motion

Undersøgelsen af borgernes idrætsvaner viser, at to ud af tre børn og unge (66 pct.) fra 9-15 år normalt dyrker idræt, sport eller motion. Undersøgelsen viser samme deltagelse blandt voksne (65 pct.) over 16 år.

Figur 1 herunder illustrerer udviklingen i idrætsdeltagelsen på tværs af alder. Idrætsdeltagelsen er faldende med stigende alder blandt børn og unge helt frem til midt i tyverne, hvorefter andelen af aktive siger. Fra omkring 40-årsalderen er andelen af aktive relativt stabil. De 16-25-årige, som har været et særligt fokuspunkt for denne undersøgelse, er blandt de mindst aktive aldersgrupper i kommunen.

Figur 1: Andelen af idrætsaktive på tværs af alder (pct.)



Figuren viser andelen, der svarer 'Ja' til spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion? Fordelt på aldersgrupper. (n skoleundersøgelse = 2.475, n borgerundersøgelse = 1.252)

På tværs af køn gælder blandt børn og unge (9-15 år), at drenge (70 pct.) er mere aktive end piger (63 pct.), mens man skal være varsom med at dele de enkelte alderskategorier i voksendataene mellem 26-80 år i figur 1 yderligere på køn. Dog tyder undersøgelsen på, at

kvinder især er udfordret på idrætsdeltagelse i alderen 26-39 år, hvor de typisk befinder sig i en livsfase med graviditet, små børn og for manges vedkommende også opstart af karriere. Omvendt ligger mænds deltagelsesniveau højere end kvinders helt indtil seniortilværelsen, hvor kvinderne fra omkring 60-årsalderen angiver højere deltagelsesniveau end mændene. Disse kønsforskelle, som 'rammer' forskelligt i forskellige livsfaser, tegner sig helt tilsvarende i andre kommuner og i de landsdækkende idrætsvaneundersøgelser.

Det er muligt at sammenligne idrætsdeltagelsen blandt børn og unge i Fredericia Kommune med idrætsdeltagelse i andre kommuner, mens det desværre ikke har været muligt for voksne. I forhold til voksne viser undersøgelsen 'Danmark i Bevægelse' fra Syddansk Universitet, at Fredericia Kommune placerer sig omkring gennemsnittet, når det gælder andelen af voksne, som dyrker idræts-, motions- eller bevægelsesaktiviteter (Ibsen, Elmose-Østerlund og Høyer-Kruse, 2021).

Blandt børn og unge er idrætsdeltagelse i Fredericia Kommune i sammenligning med andre kommuner, hvor Idan har foretaget lignende undersøgelser, den laveste, der hidtil er observeret. Idrætsdeltagelsen blandt børn og unge i Fredericia Kommune er således lavere end i eksempelvis Svendborg Kommune (70 pct.), Varde Kommune (76 pct.), Holstebro Kommune (72 pct.) og Haderslev Kommune (70 pct.), mens den dog er på niveau med deltagelsen i Slagelse Kommune (67 pct.). Disse forskelle skal dog ses i lyset af, at de øvrige kommuneundersøgelser er gennemført før coronakrisen i årene 2015-2019.

Den relativt lave idrætsdeltagelse blandt børn og unge i Fredericia Kommune skal desuden ses i lyset af, at landsdækkende idrætsvaneundersøgelser generelt viser, at idrætsdeltagelsen blandt både børn og voksne ser ud til at være faldet mellem 2016 og 2020 (Rask & Eske, 2020). På den baggrund er det vanskeligt præcist at konkludere, i hvilket omfang Fredericia Kommune skiller sig ud, når det gælder andelen af idrætsaktive børn og unge. Er det lave idrætsdeltagelsesniveau blandt børn og unge i Fredericia Kommune en mere generel tidstendens i Danmark? Eller svarer færre børn og unge i Fredericia Kommune 'Ja' til spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?' sammenholdt med andre kommuner?

Ser man på Fredericia Kommunes placering på det socioøkonomiske indeks, som er en god indikator for børn og unges deltagelsesniveau, er det dog forventeligt, at idrætsdeltagelsen i kommunen ligger i den lavere ende. Det skyldes, at deltagelsesniveauet generelt hænger sammen med kommunens borgersammensætning og borgernes socioøkonomiske vilkår. Undersøgelsen i Fredericia Kommune viser da også, at børn og unges idrætsdeltagelse især præges af deres familiesituation. Langt flere børn og unger er aktive med idræt, sport eller motion, hvis andre i deres familie er det, ligesom at børn og unge er mere tilbøjelige til at være aktive med idræt, sport eller motion, hvis begge forældre er i arbejde.

Aktivitetsvalg og organiseringsregi

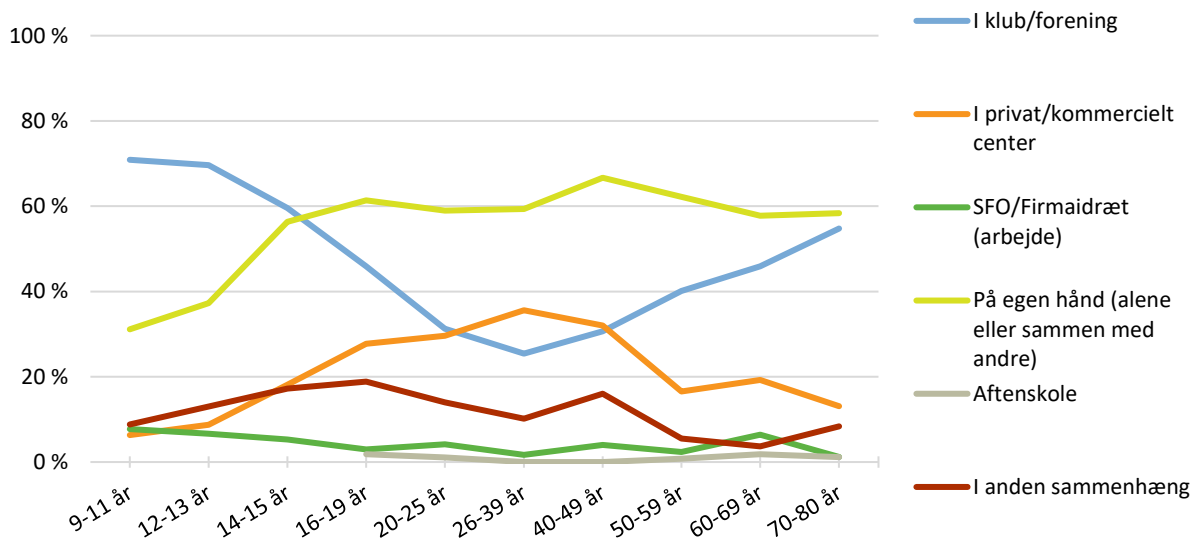
Undersøgelsen har også haft fokus på at undersøge, hvilke aktiviteter borgerne dyrker og i hvilke organiseringsregi. Her viser undersøgelsen betydelige forskelle mellem børn og unge (9-15 år) og voksne (16+ år).

Børn og unge dyrker især fodbold (28 pct.), svømning (18 pct.), løb (15 pct.), håndbold (11 pct.) og styrketræning (11 pct.). Fodbold dyrkes især af drenge (42 pct.) og tilbøjeligheden stiger en smule med alderen, mens håndbold primært spilles af piger (15 pct.) og er omtrent lige udbredt på tværs af de 9-15-årige. Løb og styrketræning dyrkes især af de 14-15-årige (hhv. 25 og 27 pct.) og er omtrent lige udbredt blandt piger og drenge. For børn og unge er det vigtigt at gå til en aktivitet, som de har lyst til at dyrke, som er sjov, og som de bliver bedre til. Det betyder mindre at konkurrere og vinde.

Voksne dyrker især vandreture, styrketræning, løb og yoga. Vandreture dyrkes især af kvinder og ældre, mens løb især dyrkes af mænd og yngre voksne. Styrketræning dyrkes i lidt højere grad af kvinder end mænd og er især en aktivitet, der dyrkes af yngre voksne. Yoga dyrkes især af kvinder og er relativt udbredt blandt yngre såvel som ældre kvinder.

Stiller man skarpt på de idrætsaktive børn og voksne i Fredericia Kommune, ser man en række variationer og tendenser på tværs af alder i forhold til idrættens organisering (se figur 2). Blandt børn, unge og yngre voksne helt op til 30-års alderen synes tilslutningen til foreningsidrætten at være faldende med alderen. Omvendt stiger tilbøjeligheden til at motionere på egen hånd og i privat/kommercielt regi, ligesom tendensen også er på landsplan (Rask & Eske, 2020). Blandt voksne i alderen 26-39 år overstiger tilslutningen til kommercielle centre (typisk fitness, yoga og/eller dansestudier) ligefrem tilknytningen til foreninger, mens foreningsidrætten fylder mere i idrætsbilledet blandt børn og seniorer.

Figur 2: Idrættens organisering varierer mellem aldersgrupper



Figuren viser andelen, der har dyrket mindst én aktivitet i de respektive organiseringsformer inden for det seneste år. Fordelt på aldersgrupper. (n skoleundersøgelse = 2.475 og n borgerundersøgelse = 1.252).

Samtidig følger borgernes deltagelsesmønster i forhold til organiseringsformer, som illustreret i figur 2, et klassisk mønster, hvor der sker markante skift i takt med større livsbegivenheder så som skift fra folkeskole til ungdomsuddannelse, fra studerende til aktiv på arbejdsmarkedet, fra 'fri' voksen til forælder, fra voksen på arbejdsmarkedet til en tilværelse som pensionist. Billedet af flere forskellige organiseringsformer er interessant, da man kan

se det som en styrke og et potentiale at have mange forskellige aktører i spil som udbydere af sport og motion til borgerne i Fredericia Kommune.

På tværs af aldersgrupper ser man tilsvarende forskellige præferencer i forhold til, hvornår man ønsker at træne (spørgsmålet er kun stillet til voksne borgere fra 16 år). En stor andel på 44 pct. af borgerne ønsker det 'klassiske' træningstidspunkt mellem kl. 16 og 20, men mange, særligt seniorer, foretrækker morgentræning mellem kl. 8 og 12. Endelig er unge mere interesseret end øvrige aldersgrupper i at træne både i eftermiddagstimer mellem kl. 12-16 og sen aften efter kl. 20, mens voksne i familiefasen er mest tilbøjelige til at ville træne i weekenderne. Køn spiller ingen rolle i denne sammenhæng.

Sådanne forskelle på tværs af alder/livsfase giver mening at arbejde strategisk med i tilrettelæggelsen af aktiviteter, særligt hvis man som forening eller facilitet ønsker at rekruttere flere medlemmer fra specifikke målgrupper eller udnytte ledig kapacitet i faciliteterne.

Barrierer for idrætsdeltagelse og ønske om at starte

Undersøgelsen har også haft fokus på den del af borgerne, som ikke dyrker idræt, sport eller motion. På undersøgelsestidspunkt angav 14 pct. af børn og unge, at de inden for det seneste år ikke havde været regelmæssig aktive med idræt, sport eller motion, mens andelen var 18 pct. blandt voksne.

De største barrierer blandt de ikke-idrætsaktive børn og unge er, at de bruger tiden på venner, eller at de ikke gider sport eller motion. Begge årsager stiger i takt med alderen. Knap halvdelen af de ikke-idrætsaktive børn og unge (46 pct.) angiver, at de har interesse i at starte til idræt, sport eller motion. De ikke-idrætsaktive peger her på, at det er vigtigst for dem at have det sjovt, og at de kan gå til en aktivitet, de har lyst til, og at der er dygtige trænere. Omvendt betyder konkurrenceelementet mindre. Det er de samme forhold, som er væsentlige for de idrætsaktive.

Blandt voksne omhandler den største barriere for idrætsdeltagelse en oplevelse af ikke at have tid nok i hverdagen til idræt og motion – særligt blandt voksne i den arbejdsdygtige alder. Men samtidig handler det også om manglende interesse, hvilket især 16 til 19-årige angiver. Disse to centrale udsagn kan dog være udtryk for det samme, nemlig en manglende *prioritering* i et hverdagsliv, hvor mange andre dagsordener fylder.

De ikke-idrætsaktive voksne udtrykker dog generelt et ønske om at komme i gang med idræt, sport eller motion. Det er således hver anden ikke-idrætsaktive (54 pct.), som gerne vil i gang. Ud over mere tid i hverdagen, som er svært at agere på i praksis, efterspørger de ikke-idrætsaktive tilbud, som de kan komme til, når det passer dem. Konkret efterspørger hver femte et billigere medlemskab til et fitnesscenter.

Undersøgelsen har også undersøgt borgernes generelle helbred og psykiske tilstand. Store forskelle viser sig her mellem idrætsaktive og ikke-idrætsaktive i det, at idrætsaktive har et bedre selv vurderet helbred og psykisk tilstand. Selvom det kan være svært at bestemme

årsagssammenhængen – eksempelvis om en god selv vurderet psykisk tilstand øger sandsynligheden for at dyrke idræt, eller om idrætsdeltagelse medfører en bedre psykisk tilstand – er der i sådanne data gode argumenter for at arbejde med gode muligheder for at involvere borgerne i aktive fællesskaber.

Idrætsforeningernes status og trivsel

Undersøgelsen har også haft fokus på idrætsforeningernes status og trivsel. Idrætsforeningerne i Fredericia Kommune havde i 2019 tilsammen 14.580 medlemmer. Foreningerne er bedst til at tiltrække børn og unge mellem 7-12 år, mens de er mere udfordrede på voksenalderen. Det billede gør sig også gældende i andre kommuner og afspejler, at børn og unge især dyrker idræt i idrætsforeninger, mens voksne i højere grad er aktive på egen hånd eller i privat regi (jf. figur 2 ovenfor).

To ud af tre idrætsforeninger i kommunen (52 idrætsforeninger) i Fredericia Kommune har deltaget i en spørgeskemaundersøgelse om deres status og trivsel (alle idrætsforeninger i kommunen blev inviteret). Hver anden af de deltagende foreninger har oplevet en medlemsfremgang de seneste fem år, mens knap hver femte forening har oplevet et uændret medlemstal – hver tredje forening angiver at have mistet medlemmer. De fleste idrætsforeninger angiver, at de fremover forventer et stigende antal medlemmer.

Foreningerne er også blevet spurgt til frivillige, og her er idrætsforeningerne lidt mindre positive. Antallet af trænere/instruktører og ledere i foreningen har for de fleste idrætsforeningers vedkommende været uændret de seneste fem år, og idrætsforeningerne er delt på spørgsmålet om, hvorvidt det vil lykkes dem at rekruttere tilstrækkeligt med frivillige i fremtiden. En del idrætsforeninger efterspørger også mere administrativ hjælp til særligt kassererposten.

Idrætsforeningernes samarbejde

Undersøgelsen har haft særligt fokus på foreningernes samarbejde – med hinanden såvel som med andre. Hovedparten af foreningerne vurderer, at det i de kommende år er vigtigt at styrke samarbejdet mellem foreningerne såvel som samarbejdet mellem foreningerne og kommunale institutioner (f.eks. skoler). Hver anden forening har aktuelt et samarbejde med en anden forening, mens hver tredje forening arbejder sammen med en skole. Den mest udbredte samarbejdspartner for foreningerne er idrætsorganisationer eller –forbund (f.eks. DIF eller DGI).

Der er blandt foreningerne særligt ønske om at øge samarbejde med skoler samt sportsligt samarbejde med andre foreninger. Det er dog de færreste foreninger, som er positive overfor at blive lagt sammen med andre foreninger (inden for deres egen idrætsgren såvel som andre idrætsgrene).

Idrætsforeningernes fokusområde og arbejde med særlige målgrupper

Det har stor betydning for de fleste idrætsforeninger at bidrage til lokalsamfundet, som de er en del af. Både i forhold til den mere generelle udvikling af lokalsamfundet, men også

mere specifikt i forhold til at øge idrætsdeltagelsen. Foreningerne er i forlængelse heraf særligt optaget af at rekruttere fagligt dygtige trænere til ungdomsholdene, samt sikre at børn og unge kan deltage i kampe, turneringer og stævner.

Desuden er de fleste idrætsforeninger optaget af at styrke indsatsen på breddeidrætsområdet og styrke indsatsen for idræt og bevægelse i skolen, mens færre foreninger er optaget af at skabe flere talenter i kommunen.

Undersøgelsen har desuden haft fokus på idrætsforeningernes interesse og evner til at arbejde med særlige målgrupper. Specifikt har undersøgelsen undersøgt foreningernes interesse og evne i forhold til fastholdelse af unge (13-18 år), hjælpe personer med sundhedsmæssige udfordringer og inklusion af utilpassede unge.

Samlet set tegner der sig et billede af, at en del foreninger i kommunen har interesse i særlige målgrupper, men også at det ikke er alle foreninger, som vurderer, at de har evner til at arbejde med særlige målgrupper. Det gælder især i forhold til inklusion af utilpassede unge, som hver tredje forening vurderer, at de har evnerne til. I tillæg hertil er idrætsforeningerne også blevet spurgt om deres evner til at have tilbud for personer med et fysisk handicap eller en funktionsnedsættelse – det angiver hver fjerde forening, at de i høj grad eller nogen grad har evner til.

Idrætsforeningernes syn på fremtiden

Endelig viser undersøgelsen, at flertallet af idrætsforeningerne ser positivt på fremtiden, og flertallet af foreninger vurderer da også, at de fremover vil klare sig godt i konkurrencen med andre fritidstilbud.

Foreningerne er overordnet set tilfredse med størrelsen på den offentlige støtte, om end hver femte er utilfreds eller meget utilfreds hermed. Samlet set er de fleste foreninger dog tilfredse med deres egen økonomi og evner til at skabe egenindtægter. Det er meget få foreninger, som er utilfredse hermed, hvilket indikerer, at foreningernes generelle økonomi er god. Det er interessant – og godt nyt – med tanke på, at foreningerne i store dele af 2020 og 2021 har været lukket ned på grund af corona. Til trods for nedlukning viser undersøgelsen altså, at foreninger ifølge dem selv har en god økonomi.

Når foreningerne skal pege på udfordringer, vurderer de, at det særligt er faciliteterne, der kan blive et problem fremadrettet. Det er særligt adgangen til faciliteter, som hver anden forening vurderer, kan blive et problem i fremtiden.

Økonomi og faciliteter

Undersøgelsen har også haft fokus på faciliteter og økonomi på idrætsområdet. Idrætsfaciliteter er vigtige for mange idrætsforeninger og omdrejningspunktet for den kommunale indsats på idrætsområdet. I perioden fra 2012-2020 gik mellem 80-85 pct. af Fredericia Kommunes udgifter på idrætsområdet til drift af idrætsfaciliteter.

I 2019 brugte Fredericia Kommune 611 kr. pr. borger på driftsudgifter til idrætsfaciliteter, tilskud efter folkeoplysningsloven samt tilskud til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven. Det er en smule under landsgennemsnittet på 668 kr. pr. borger. I forhold til nabokommunerne er det lavere end i Kolding Kommune (751 kr. pr. borger), mens det er højere end i Middelfart (451 kr. pr. borger) og Vejle Kommuner (555 kr. pr. borger).

Når det gælder idrætsfaciliteter, så placerer Fredericia Kommune sig som nummer 59 blandt landets kommuner, når man rangerer dem fra bedst (nr. 1, Læsø Kommune) til dårligst (nr. 98, Københavns Kommune) målt på antallet af borgere pr. facilitet. Der er store forskelle på landets kommuner, og derfor er Fredericia Kommune i undersøgelsen sammenlignet med nabokommunerne Kolding, Middelfart og Vejle.

Sammenligningen er baseret på dækningen af 15 af de mest almindelige typer af idrætsfaciliteter i landets kommuner (se evt. tabel 1.5). Blandt de fire kommuner har Fredericia Kommune den dårligste dækning, mens Vejle Kommune har den bedste. Der er forskel på tværs af facilitetstyperne, og Fredericia Kommune har eksempelvis den dårligste dækning af store haller, små idrætshaller, fitnesscentre, græs fodboldbaner, udendørs tennisbaner og golfanlæg blandt de fire kommuner. Omvendt er dækningen af idrætslokaler/sale, svømmeanlæg, atletikanlæg og rideanlæg relativt god i Fredericia Kommune i sammenligning med de tre andre kommuner.

Man har i kommunen en række større anlæg, som samler en lang række forskellige faciliteter. Det er med til at sikre, at borgerne har relativt kort til de steder, de dyrker idræt, sport og motion i faciliteter. Særligt Fredericia Idrætscenter og Erritsø Idrætscenter tiltrækker mange borgere.

Når man spørger borgerne om tilfredsheden med mulighederne for at anvende idrætsfaciliteter i kommunen, får man indtryk af, at borgerne er tilfredse. Stort set alle børn og unge (72 pct.) er 'i høj grad' eller 'i nogen grad' tilfredse med idrætsfaciliteterne i deres nærområde. På samme vis udtrykker de voksne også tilfredshed med idrætsfaciliteterne i deres nærområde, og hverken blandt børn, unge eller voksne fremgår mangel på faciliteter som en barriere for at være aktiv med idræt, sport eller motion.

Når man beder foreningerne om at vurdere idrætsfaciliteterne i kommunen, så får man et billede af, at de er mindre tilfredse end borgerne. Hver anden forening (46 pct.) benytter i et eller andet omfang faciliteter, som er anvist af kommunen, og de kommunale faciliteter er derfor vigtige for foreningslivet i kommunen. Flere foreninger (60 pct.) angiver samtidig, at de (også) lejer faciliteter, bruger offentlige udendørsarealer (35 pct.) og/eller egne faciliteter (31 pct.). Få foreninger (8 pct.) angiver at bruge faciliteter uden for kommunen.

Hver anden forening (50 pct.) svarer, at de faciliteter, de har til rådighed, dækker deres behov, mens 44 pct. angiver, at det ikke er tilfældet (6 pct. svarer 'ved ikke'). Det er især større foreninger med flere end 500 medlemmer, som ikke får deres behov opfyldt. Det er særligt depotrum/-plads i faciliteterne samt deres stand, egnethed og antal, som foreningerne ønsker forbedret. Det er ikke et særsyn, at foreninger – små som store – kan pege på

forbedringspotentialer på facilitetsområdet, og her adskiller foreningerne i Fredericia Kommune sig ikke fra foreninger i andre kommuner.

Potentialer i forhold til foreningsudvikling, idrættens organisering og samspillet mellem aktører på området

Med baggrund i det samlede undersøgelsesarbejde har Fredericia Idrætsråd bedt Idan om at pege på potentialer i forhold til:

- foreningsudvikling
- idrættens organisering
- samspillet mellem aktører på området.

Herunder følger en kort beskrivelse af de tre områder med baggrund i undersøgelsesarbejdet, hvorefter Idan peger på en række specifikke potentialer i forhold til at øge idrætsdeltagelsen i kommunen. Indfrielsen af potentialer vil i forskelligt omfang knytte sig til foreningsudvikling, idrættens organisering og samspillet mellem aktører på området.

Det er vigtigt at nævne, at de identificerede potentialer ikke forpligter Fredericia Idrætsråd, Fredericia Kommune, idrætsforeninger eller andre til at iværksætte specifikke initiativer eller handlinger, men kan betragtes som bidrage til lokale diskussioner og prioriteringer. Det er desuden væsentligt at pointere, at Idan alene har forholdt sig til de tre ovenstående områder, og Idan har således ikke forholdt sig til, om der er andre områder, som det kunne være relevant for idrætsrådet at arbejde med.

Foreningsudvikling

Idrætsforeningerne i Fredericia Kommune formår især at tiltrække børn og unge mellem 7 og 12 år, mens de er mere udfordrede på voksensiden. Det er et kendt billede i mange kommuner, at foreningerne især formår at tiltrække børn og unge. I forhold til andre kommuner er færre børn i Fredericia Kommune medlem af en idrætsforening.

De fleste idrætsforeningerne ønsker at være med til at øge idrætsdeltagelsen lokalt, og det vil i mange tilfælde kræve, at foreningerne bliver bedre til at tiltrække børn og unge såvel som voksne.

Det vil i visse tilfælde kræve udvikling i idrætsforeningen blandt andet ved at tænke sin aktivitet på en ny og mere tilgængelige måde som et supplement til tilbuddet til de eksisterende brugere. Forskellige konkrete bud herpå følger nedenfor.

Idrættens organisering

Foreningsidrætten har været den traditionelle samarbejdspartner på idrætsområdet i mange kommuner, men det er interessant at overveje, hvordan man kan bringe aktører som aftenskoler, fritids- og ungdomsklubber, firmaidræt, plejehjem, private fitness-, yoga- og dansestudier og andre aktører mere på banen fremadrettet i forhold til kommunens samlede idrætspolitiske arbejde. Det fremgår tydeligt, at de forskellige aktører appellerer til forskellige befolkningsgrupper i forskellige livsfasen (jf. figur 2).

Det kan derfor være relevant at overveje, hvordan forskellige organiseringsformer supplerer hinanden – det kan være relevant i forhold til specifikke udbydere, men også for kommunen. Eksempelvis svarer hovedparten af foreningerne, at de mangler evner i forhold til inklusion af utilpassede unge og personer med fysisk handicap eller funktionsnedsættelse. Et aktivt idræts- og fritidsliv er (også) vigtigt for disse målgrupper, men måske er det ikke idrætsforeningerne, men eksempelvis ungdomsskolen eller den lokale aftenskole, som er mest egnede til disse målgrupper.

Samspil mellem aktører

Spørger man idrætsforeningerne, er der begrænset samspil mellem aktørerne på området. De fleste idrætsforeninger arbejder sammen med en idrætsorganisation eller et idrætsforbund, mens det kun er hver anden forening, som har et samarbejde med en anden forening.

På den baggrund kunne det være spændende at øge samarbejdet mellem aktørerne – f.eks. foreningernes samarbejde med hinanden og andre. Det vil kunne støtte op om et mere varieret udbud, som – jf. ovenstående – matcher særligt voksnes idrætsvaner. Måske kunne man finde en model for, at medlemmer kan veksle mellem flere foreningers aktiviteter, hvilket vil være interessant for visse voksne. Det kunne også være relevant at fokusere på samarbejde mellem foreninger og skoler, som flere foreninger ytrer interesse for. En del foreningerne peger også på samarbejde mellem foreninger, som har et sportsligt sigte.

Potentiale for flere idrætsaktive i kommunen – herunder i foreningslivet

De tre områder gennemgået ovenfor kan tænkes sammen med en række mere konkrete tiltag, som kan identificeres med baggrund i analysen af borgernes idrætsdeltagelse (delanalyse 2). Der er tale om tiltag, som overordnet set vil kunne være relevante i bestræbelserne på at øge idrætsdeltagelsen i kommunen. Mange af tiltagene kan være nærliggende at organisere i foreninger som led i foreningsudvikling, ligesom de også kan organiseres i andre regi eller i et samarbejde. Tiltagene er listet i vilkårlig rækkefølge:

- **Tidlig indsats som forebyggelse af familiære sammenhænge**

Som i mange andre kommuner er idrætsdeltagelsen blandt skolebørn lavere, når mindst én forælder står uden for arbejdsmarkedet eller ikke selv interesserer sig for aktiv motionsudøvelse. Sammenholdt med en relativt lav andel idrætsaktive blandt 26-39-årige, som typisk gennemgår en livsfase med graviditet og familiestiftelse, er det værd at sætte fokus på mulighederne for at gøre en tidlig indsats.

Kan man samle relevante aktører som foreninger, sundhedsplejersker, jordemødre, daginstitutioner og facilitetsledere, evt. med en kommunal faciliterende rolle, i arbejdet for at sikre træningshold for gravide, efterfødselstræning, baby- og småbørnstræning samt familiehold? Evt. med særligt fokus på nogle af de mere sårbare familier for at undgå, at børnene reproducerer forældrenes idrætsvaneerfaringer i en tidlig alder.

- Fokus på det brede organiseringslandskab**

Billedet af organiseringsformer viser tydeligt, at de forskellige aktører og organiseringsformer appellerer til forskellige befolkningsgrupper i forskellige livsfaser. Det er interessant at bringe de forskellige aktører i spil, enten som hovedaktør eller i samarbejder om en fælles indsats for at skabe gode muligheder for aktiv deltagelse i alle livsfaser. I forlængelse heraf er det interessant, at unge har andre præferencer for træningstidspunkter end voksne og seniorer, som gør det muligt at arbejde med forskudte tilbud, der udnytter faciliteterne maksimalt.
- Udnyttelse og boost af udendørs arealer**

For foreningsidrætten ligger også et interessant potentiale i at knytte aktiviteter til udendørs, offentligt tilgængelige områder som eksempelvis Østerstrand eller området ved Sundhedshuset, som mange benytter i stor stil og oplever som gode steder for aktiv deltagelse. Endnu større potentialer kunne måske ligge andre steder i kommunen, hvor der pt. ikke er så stor benyttelse af udendørs områder, og hvor borgerne samtidig efterspørger sådanne muligheder. Måske kunne man udvikle på støttepunkter til udendørs træningsmuligheder i samarbejde mellem foreningsliv, kommune og lokalsamfund tænkt ind i umiddelbar nærhed af eksisterende indendørs faciliteter for at udnytte synergier.
- Potentiale for flere unge idrætsudøvere**

Generelt tegner der sig et billede at et uforløst potentiale for at rekruttere flere unge til foreningsidrætten. For det første oplever de unge at skulle være i god form – og ser dårlig form som en barriere for deltagelse. For det andet er der et stort ønske i målgruppen om at motionere – særligt på tidspunkter, der passer i et travlt hverdagsliv, og for unges vedkommende gerne i eftermiddagstimerne og efter kl. 20, hvor idrætsfaciliteterne typisk har ledig kapacitet. For det tredje savner de muligheder for at begynde som uøvet. Da de samtidig er ret optaget af fitness, er det værd at overveje, hvordan man gør fitnessaktiviteter til en form for 'gatekeeper' til de unges hjerter. Hvordan kan man arbejde med ungefællesskaber i foreningsidrætten med afsæt i uformelle steder og miljøer, hvor de kan træne (fitness) uden forudsætninger, og hvor de eventuelt kan tappe ind i forskellige aktivitetsformer løbende, uden at der er fokus på deltagelse i turneringer og præstation inden for en enkelt sportsgren?
- Afdækning af foreningernes 'modtagerparathed'**

I kølvandet på denne undersøgelse kunne det være interessant at flytte fokus mod foreningerne – og afdække deres 'modtagerparathed' og barrierer for at udvikle tilbud til senstartere – evt. med særlig fokus på 16-25-års-alderen. Derved kunne man afdække en vis udviklingsparathed hos både borgere og foreningsliv i kommunen som led i en form for matchmaking-strategi.
- Behov for 'skånsomme' tilbud til seniorer**

Generelt viser analyserne en pæn idrætsdeltagelse blandt de ældre borgere på 60-80 år i kommunen. Barrierer som dårligt helbred fylder måske ikke så overraskende

mere blandt ikke-idrætsaktive seniorer end blandt ikke-idrætsaktive yngre borgere. Samtidig vurderer seniorerne, at tilbud, der tager hensyn til dårligt helbred, kunne gøre det lettere at starte til en aktivitet.

- **Idræt i dagtimerne som inspirationsmodel for unge?**

Kommunens seniorer udtrykker i forvejen stor tilfredshed med tilbud som Idræt i dagtimerne, og det er interessant at overveje, om sådan en organiseringsform kunne boostes endnu mere og bredes ud i flere dele af kommunen for at nå flere seniorer end tilfældet er i dag. Man får indtryk af, at tilbuddet henvender sig primært til de friske seniorer, mens borgere med skavanker, kroniske sygdomme mv. udtrykker behov for lidt mere støtte.

Samtidig er det interessant at overveje, om modellen kunne overføres til yngre aldersgrupper i eftermiddags- og/eller sene aftentimer med tanke på de unge, som ønsker motionstilbud uden fokus på konkurrence og elite.

- **Idrætsdeltagelse kan rykke på helbredsmæssig og psykisk tilstand**

Et flertal af borgerne i Fredericia har et godt selv vurderet helbred og en god psykisk tilstand, og især det selv vurderede helbred ligger stabilt på tværs af køn og alder, mens større variation præger spørgsmålet om psykisk tilstand, hvor især de yngre aldersgrupper er udfordret af dårlig psykisk tilstand.

Samtidig finder man et tydeligt sammenfald mellem idrætsdeltagelse og tilbøjeligheden til at angive et godt helbred eller god psykisk tilstand, hvilket er udtryk for, at det – også i en bredere sundhedsmæssig dagsorden – er relevant at investere i gode muligheder for deltagelse i aktive fællesskaber på tværs af alle befolkningsgrupper i alle livsfaser. Idrætsdeltagelse er altså langt fra en snæver dagsorden med rødder i kultur og fritid, men griber ind i både sundheds-, social- og beskæftigelsesområdet.

Delanalyse 1: Baggrundskapitel om idræt i Fredericia Kommune

Dette kapitel tegner et billede af Fredericia Kommune med idrætsbriller. Det gøres med baggrund i en række oplysninger om kommune, befolkning, idrætsfaciliteter, økonomi og politikker på området.

Baggrunden for at se på disse oplysninger er, at de sætter en overordnet ramme for idrætten i kommunen, som er væsentlig at have for øje i fremtidige initiativer. Eksempelvis har tidligere idrætsvaneundersøgelser påpeget en sammenhæng mellem socioøkonomiske faktorer i befolkningen såsom indkomst- og uddannelsesniveau og idrætsdeltagelse/-vaner (Pilgaard, 2009; Pilgaard og Rask, 2016). Derudover har de kommunale politikker og de foreliggende idrætsfaciliteter betydning for idrætslivet blandt borgere og foreninger.

Kommunens geografi

Fredericia Kommune ligger i det nordøstlige hjørne af Region Syddanmark og måler 133,6 km². I Region Syddanmark er det kun Fanø og Ærø Kommuner, som er geografisk mindre end Fredericia Kommune. Fredericia Kommune er også betydeligt mindre end de landfaste nabokommuner Kolding (604 km²) og Vejle (1.058 km²), samt Middelfart Kommune (300 km²) mod øst, som ikke er landfast med Fredericia Kommune, men adskilt af Lillebælt.

Fredericia by er det klart største byområde i Fredericia Kommune, hvor hovedparten af borgerne i kommunen er bosat. I Fredericia by bor der ca. 41.000 mennesker fordelt på forskellige bydele, og det er kun en mindre del af borgerne i byen (ca. 2.500 borgere), som bor inden for voldene. Det estimeres, at en fremtidig byudvikling af havneområdet kan øge antallet af borgere inden for voldene med yderligere 2.200 borgere. Ud over Fredericia by finder man også en række mindre bysamfund. Mod vest finder man Taulov, som har ca. 3.500 indbyggere, mens man helt i syd finder Skærbæk med knap 2.000 indbyggere. Mod vest ligger Bredstrup/Pjedsted, hvor der tilsammen bor omkring 1.000 indbyggere, mens der mod nord i Vejlbysogn, som udgøres af Trelde, Bøgeskov og Egeskov, bor ca. 2.000 indbyggere.

Også når det gælder befolkningstæthed, skiller Fredericia Kommune sig ud i Region Syddanmark, og kommunen har træk af at være en bykommune. Det er forskelligt fra de fleste andre kommuner i regionen, og Fredericia Kommune har da også den klart højeste befolkningstæthed i Region Syddanmark med 384,6 borgere pr. km². Det er markant højere end den gennemsnitlige befolkningstæthed i regionen (99,8 borgere pr. km²), ligesom det er markant højere end i de landfaste nabokommuner Kolding (154,2 borgere pr. km²) og Vejle (109,3 borgere pr. km²) samt Middelfart (130,3 borgere pr. km²) Danmarks Statistik, 2020a) (Danmarks Statistik, 2020b).

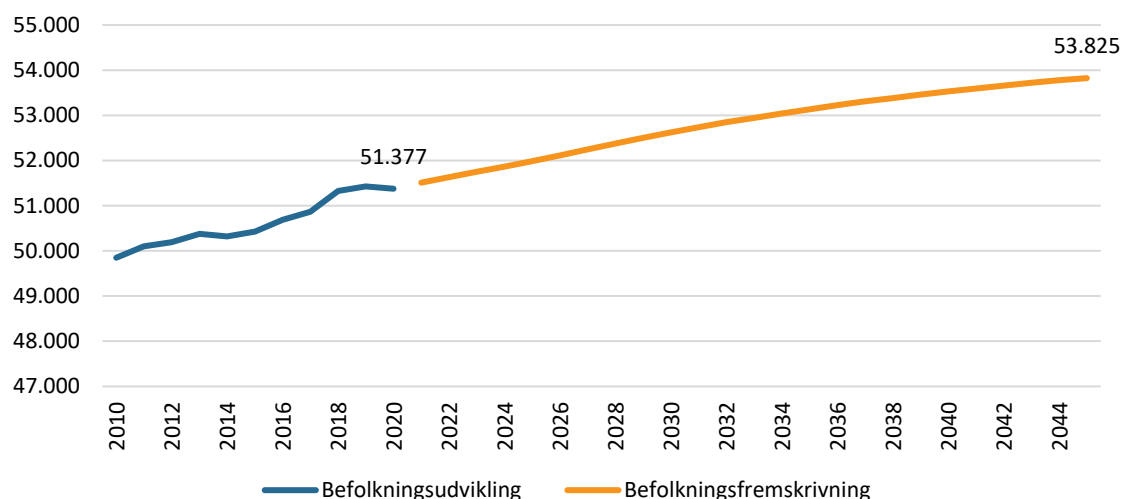
Selvom Fredericia Kommune kan karakteriseres som en bykommune, har den en varieret og rig natur. Der findes i kommunen beskyttede naturområder i Elbodalen, som strækker

sig fra standegene ved Gudsø Vig til Rands fjord mod nord. Området rummer mange naturtyper i form af enge, moser, søer, overdrev og skov. Nord for Fredericia finder man Trelde Næs, som er et stort fredet naturområde, som er omkranset af Vejle Fjord mod nord og Lillebælt mod syd. Områderne ved Hannerup Skov, Fuglsang Skov og Erritsø Mose er bynære naturområder, og Østerstrand er en af Danmarks mest bynære strande. Endelig findes i Fredericia by voldene og Madsbypark, som kan anvendes til forskellige former for rekreative aktiver.

Kommunens borgere

Fredericia Kommune har oplevet en befolkningsvækst fra 2010 til 2020 på 1.528 borgere. Danmarks Statistik forventer, at befolkningstilvæksten fortsætter frem til 2045, hvor der forventes at være 53.825 indbyggere i Fredericia Kommune (se figur 1.1). Det vil betyde en tilvækst på ca. 2.500 flere borgere i forhold til 2020.

Figur 1.1: Befolkningsudvikling i Fredericia Kommune



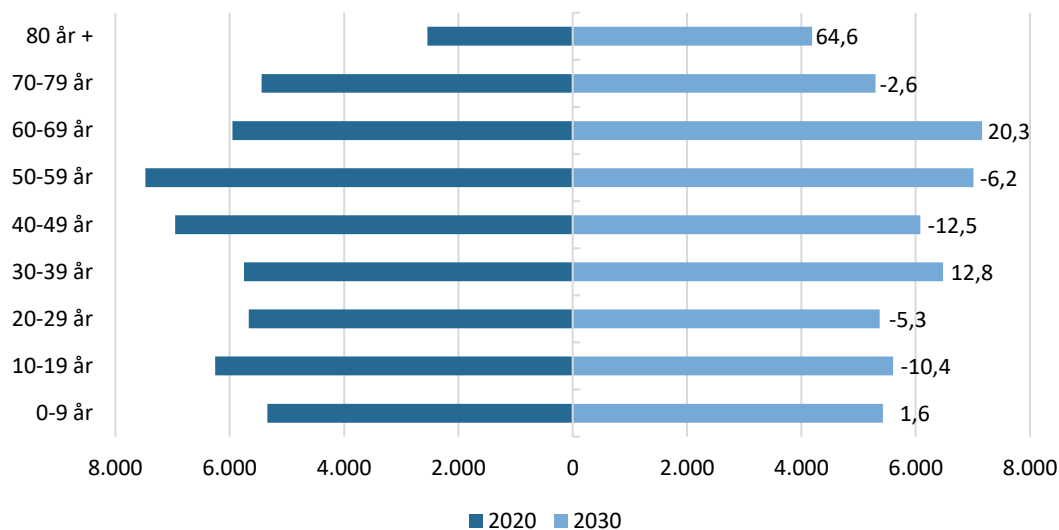
Figuren viser den forventede befolkningsudvikling i Fredericia Kommune (Danmarks Statistik, 2020b)

Borgernes alderssammensætning er relevant at tage i betragtning, da undersøgelser har vist, at alderen har indflydelse på sports- og motionsvaner (Pilgaard, 2009). Dette gælder både, hvor aktive borgere er, men også valg af aktiviteter og organisering, og hvilke idrætsfaciliteter borgere benytter. Børn og unge er oftere at finde i de klassiske idrætsfaciliteter som idrætshaller, fodboldbaner og svømmehaller, mens voksne og seniorer oftere er aktive i fitnesscentre eller udendørs i naturen (Toft, 2013).

Figur 1.2 viser alderssammensætningen i Fredericia Kommune, samt den forventede alderssammensætning i 2030. I 2020 er 27 pct. af befolkningen i Fredericia Kommune 60 år eller derover, og denne gruppe forventes at vokse til 31 pct. i 2030. Frem til 2030 forventes den største procentuelle stigning at være blandt ældre over 80 år, og antalmæssigt forventes den største aldersgruppe i 2030 at være de 60-69-årige efterfulgt af de 50-59-årige. Fort-

sætter landstendensen med et aktivt liv blandt borgere over 50 år også i Fredericia Kommune, kommer disse borgere altså til at udgøre en større del af de motions- og idrætsaktive i kommunen i fremtiden.

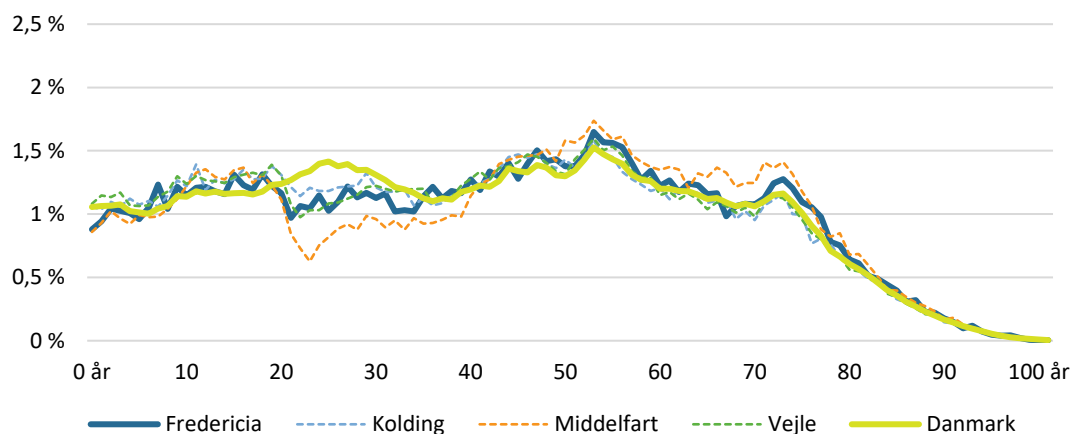
Figur 1.2: Demografisk udvikling 2020-2030



Figuren viser den forventede befolkningsudvikling fra 2020-2030 i Fredericia Kommune fordelt på aldersgrupper (Danmarks Statistik, 2020c).

Hvis man sammenligner Fredericia Kommune med de landfaste nabokommuner Kolding og Vejle, så ligner borgersammensætningen i Fredericia Kommune den, man finder i disse to kommuner. Det viser figur 1.3, som angiver, hvor stor en del borgerne i specifikke aldersgrupper udgør af den samlede befolkning. Frem til ca. 76-årsalderen ligger kurven over 1 pct., og selvom der forventes en stor øgning i antallet af borgere over 80 år frem til 2030, tegner de ældre sig altså for en mindre del af borgerne i kommunen. Sammenlignet med landstallene bor der lidt færre borgere mellem 20-40 år i Fredericia Kommune end i resten af landet, men det gælder også for Kolding og Vejle Kommuner. I Middelfart Kommune er der endnu færre borgere mellem 20-40 år og flere borgere over 50 år end i de tre jyske kommuner.

Figur 1.3: Relativ aldersfordeling af borgere (pct.)



Figuren viser den relative aldersfordeling (i pct.) af borgere i Fredericia Kommune, dens nabokommuner samt landsgennemsnit. Kilde: Danmarks Statistik.

Kommunale nøgletal

Fredericia Kommunes placering på fire udvalgte nøgletal i forhold til andre danske kommuner fremgår af figur 1.4 herunder. De fire nøgletal er antallet af ældre over 65 år, andelen af borgere med videregående uddannelse, statsborgere fra ikke-vestlige lande og socio-økonomisk indeks.

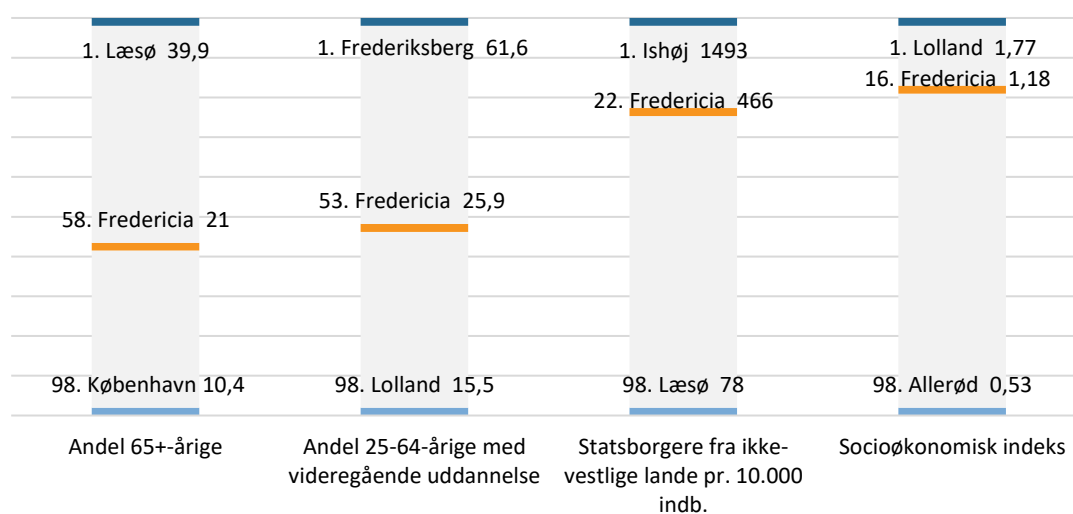
Med en andel på 21 pct. af borgere over 65 år placerer Fredericia Kommune sig en smule over midten som nummer 58, når man rangerer kommunerne fra høj til lav. Andelen af borgere over 65 år i Fredericia Kommune ligger da også en smule under landsgennemsnittet, som er på 22,6 pct.

Ser man på borgernes uddannelseslængde, som er en vigtig indikator for borgernes deltagelse i idræt, sport og motion, så gælder det, at 25,9 pct. af de 25-64-årige i Fredericia Kommune har en videregående uddannelse. Fredericia Kommune ligger nr. 53, når man rangerer kommunerne fra høj til lav, og gennemsnittet er en smule under landsgennemsnittet (29,4 pct.). Især kommuner i Region Hovedstaden og de store byer (Aarhus, Odense og Aalborg) har en stor andel af højtuddannede, men også Fredericias nabokommuner har lidt flere højtuddannede borgere (29,1-32,6 pct.). Uddannelsesniveaueet i Fredericia Kommune giver forventning om en gennemsnitlig idrætsdeltagelse.

Der bor i Fredericia Kommune i alt 2.394 statsborgere fra ikke-vestlige lande, som svarer til 466 ikke-vestlige statsborgere pr. 10.000 indbyggere. Det er relativt tæt på landsgennemsnittet på 423, men det placerer alligevel Fredericia Kommune på en 22. plads og altså blandt kommunerne med flest statsborgere fra ikke-vestlige lande. Dette skyldes store forskelle mellem kommunerne. To tredjedele af landets kommuner har færre end 400 ikke-vestlige statsborgere pr. 10.000 indbyggere, mens der er nogle få kommuner, som har tæt på eller over 1.000 ikke-vestlige statsborgere pr. 10.000 indbyggere.

Ser man på det socioøkonomiske indeks, ligger Fredericia Kommune i den høje ende. Det socioøkonomiske indeks er en parameter fra Social- og Indenrigsministeriet (er nu placeret hos Indenrigs- og Boligministeriet), der giver et overblik over kommunernes relative udgiftsbehov på basis af en række socioøkonomiske kriterier (f.eks. folk uden for arbejdsmarkedet og psykiatriske patienter). En værdi over ét, som Fredericia Kommune har, betyder, at kommunen har et større udgiftsbehov end de andre kommuner har i gennemsnittet. En værdi under ét, som bl.a. Fredericia Kommunes nabokommuner har, betyder et lavere udgiftsbehov relativt til gennemsnittet. Fredericia Kommune scorer her et godt stykke over gennemsnittet, hvilket bevidner, at kommunen har udgiftsbehov et stykke over gennemsnittet.

Figur 1.4: Fredericia Kommunes placering på udvalgte nøgletal (2020)



Figuren viser Fredericia Kommunes placering blandt alle landets kommuner på fire kommunale nøgletal. I top og bund af figuren er de kommuner angivet, der har den højeste og laveste placering. Tallene bag kommunens navn viser kommunens score. Kilde:

Fredericia Kommunes placering på de udvalgte nøgletal giver forventning om en idrætsdeltagelse, som ligger på eller en smule under landsgennemsnittet. Borgerne har en gennemsnitlig uddannelseslængde, og kommunen scorer højt på det socioøkonomiske indeks. Det kan indikere, at der findes en del borgere i kommunen på forskellige overførselsindkomster, som traditionelt hører til den mindre aktive del af befolkningen. Den store andel af borgere fra ikke-vestlige lande kan have en negativ indflydelse på andelen af foreningsaktive, da denne gruppe af borgere typisk er mindre aktive i idrætsforeninger.

Politikker og aktører på idrætsområdet

Forvaltningen af opgaver på kultur- og idrætsområdet varetages af Kultur- og Idrætsudvalget, som mødes ca. hver anden måned. Udvalget løser blandt andet opgaver relateret til idrætsfaciliteter (dog ikke på skoler), tilskud til kulturelle aktiviteter og foreninger og talentudvikling.

Det gør udvalget blandt andet med baggrund i Fredericia Kommunes kultur-, idræts- og fritidspolitik, som blev vedtaget i 2016 og udløb i 2020. Politikken satte nogle mål for udviklingen af kultur-, idræts- og fritidsområdet og var inddelt i temaerne 'bedre fysiske faciliteter', 'det attraktive byliv', 'talentudvikling og vækstmiljøer', 'øget fællesskab og frivillighed', 'udvikling af klub- og foreningsliv og selvorganiserede idrætsmiljøer', 'sundhed som forudsætning for det gode liv' og 'rammer for tilskud og støtte'.

Politikken fokuserede på det brede kultur-, idræts- og fritidsområde og opstillede forskellige målsætninger inden for områderne. Tabel 1.1 herunder angiver de overordnede målsætninger for idrætsområdet fordelt på temaerne.

Tabel 1.1: Oversigt over Fredericia Kommunes kultur-, idræts- og fritidspolitik

Tema	Målsætning
Bedre fysiske faciliteter	Forbedre idrætsfaciliteter såvel ude som inde, så et større antal borgere får lyst til og mulighed for at dyrke idræt. Understøtte den uorganiserede idræt bl.a. gennem udvikling af byrum og åbne idrætsarenaer i hele kommunen. Udnytte idrætsfaciliteterne i lokalområderne fuldt ud, bl.a. i et samarbejde med skolerne.
Det attraktive byliv	Tilskynde idrætsforeninger til at betragte byrummet som en arena og et showroom for foreningens aktiviteter og dermed bidrage til at skabe liv i byen og i kommunens landsbyer. Vedligeholde faciliteter, så den uorganiserede idræt har gode betingelser for at bruge midtbyens arenaer – bl.a. til træning og arrangementer.
Talentudvikling og vækstmiljøer	Støtte initiativer, der skaber mulighed for fællesskaber mellem talenter på tværs. Understøtte et bedre samarbejde mellem skoler og talentforløbene.
Øget fællesskab og frivillighed	Skabe rammer og lyst, så 75% af borgerne i 2020 er aktive og 50% medlem af en idrætsforening.
Udvikling af klub- og foreningsliv og selvorganiserede idrætsmiljøer	Tilskynde klubber til at samarbejde om både indhold og faciliteter. Understøtte de selvejende hallers bestræbelser på at skabe øget aktivitet i nærområderne.
Sundhed som forudsætning for det gode liv	Bruge idrætsfaciliteter til målrettede sundhedsfremmende tiltag.
Rammer for tilskud og støtte	Kultur- og Idrætsudvalget ønsker med ovenstående politik at skabe bedst mulig udnyttelse af de faciliteter og ressourcer, der er til rådighed for aktiviteter i kultur-, idræts- og fritidsområdet. Derfor vil udvalget som hovedregel yde tilskud til arrangementer i form af underskudsgaranti og på baggrund af ansøgers tydelige aktive medvirken i at finde finansiering af projekter og arrangementer. Det vil ligeledes være en ledetråd, at tilbagevendende arrangementer eller projekter kun kan modtage støtte to gange.

Kilde: Fredericia Kommune, 2016²

² <https://www.fredericia.dk/system/files/cp-documents/2cbc9c07-9ded-e611-80cd-005056b95f67.pdf>

Som det fremgår af tabellen, opstillede kultur-, idræts- og fritidspolitikken nogle overordnede pejlemærker for arbejdet og støtten til idrætten i kommunen. Det er ikke en del af opdraget til denne undersøgelse at evaluere initiativer, som er blevet taget på baggrund af politikken. Undersøgelsen giver dog indsigt i den aktuelle status inden for flere af de nævnte temaer. Eksempelvis giver undersøgelsen indsigt i antallet af medlemmer i idrætsforeninger og tilskud/støtte til idrætsforeninger. Politikken kan derfor også være væsentlig for aktører at inddrage i det videre arbejde med idrætten i kommunen på baggrund af denne undersøgelse.

Fredericia idrætsråd

Som der er tilfældet i hovedparten af landets kommuner, findes der i Fredericia Kommune et idrætsråd. Fredericia Idrætsråd er en interesseorganisation, som har til formål at være idrættens stemme i Fredericia Kommune. Fredericia Idrætsråd har 12 faste medlemmer – tre udpeges af byrådet, fem medlemmer udpeges blandt idrætsforeningerne (der udpeges en repræsentant fra hvert lokalmiljø), et medlem udpeges af de fire selvejende haller, et medlem udpeges af Fredericia Idrætscenter, et medlem udpeges af Business Fredericia og et medlem udpeges af Ungerådet.

Fredericia Idrætsråd mødes ca. hver anden måned og har som vision, at alle borgere i kommunen har lige og fri adgang til idræt og bevægelse. Idrætsrådet arbejder for, at alle borgere er aktive med idræt og bevægelse. Idrætsrådet har desuden to repræsentanter i Folkeoplysningsrådet. Yderligere information er tilgængelig på idrætsrådets hjemmeside.

Fredericia som eliteidrætskommune

Fredericia Kommune har været eliteidrætskommune siden 2008 og har særligt fokus på talentudvikling med idrætsudøverne i centrum. Målet er at skabe attraktive talentmiljøer, hvor unge sportstalenter trives på tværs af idrætsklubber. Fredericia Kommune har etableret elitesportsorganisationen Fredericia Eliteidræt til formålet. Fredericia Eliteidræt samarbejder med en idrætsskole, ungdomsuddannelser og et lokalt erhvervsliv for at udvikle fleksible rammer for træning i skoletiden. En lang række idrætsforeninger indgår samtidig som samarbejdsklubber med krav om strategi, planer og målsætninger for talentarbejdet i hverdagen.

Idrættens økonomi

I dette afsnit skabes et overblik over de konkrete udgifter til idrætsområdet i Fredericia Kommune. Det skabes ved at se på drifts- og anlægsudgifter til idrætsfaciliteter samt støtte til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde og fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven. Overblikket er baseret på regnskabstal, som er rekvireret fra Danmarks Statistik og Fredericia Kommune. Der anvendes nettotal.

Overblikket over udgifter på idrætsområdet tages med afsæt i den kommunale kontoplans funktionsområder. Fokus er på hovedkategorierne idrætsfaciliteter og tilskud efter folkeoplysningsloven. Fredericia Kommune har ingen udgifter til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven.

I overblikket over udgifterne inden for de tre kategorier skal der tages en række forbehold, da det ikke er muligt at tegne et fuldkomment billede af udgifterne på området. Det skyldes blandt andet, at en del faciliteter har flere formål og ikke kun bruges til idrætsformål, men f.eks. også bruges til undervisning i folkeskolen. Særligt på skoler findes der en del idrætsfaciliteter, som ud over skoleundervisning også danner rammer om idræt i fritiden. Det er ikke muligt fuldt ud at opgøre, hvor store udgifterne hertil præcis er, da udgifterne typisk indgår som en del af skolernes samlede økonomi. Da det er vanskeligt at isolere de idrætsrelaterede udgifter, anvendes en beregningsmetode, som anvendes af KL.³

Driftsudgifter

Tabel 1.2 viser driftsudgifter til idrætsfaciliteter i Fredericia Kommune. Som det fremgår af tabellen, hører alle udgifter under kontoen 'stadions og idrætsanlæg'.

Tabellen viser, at udgifterne til drift fra 2013 til 2019 har været stigende. Der var et stort spring i udgifterne fra 2017 til 2018, hvorefter udgifterne har været relativt stabile.

Tabel 1.2: Driftsudgifter til idrætsfaciliteter i Fredericia Kommune, 2013-2020 (løbende-priser i kr.)

	Stations og idrætsanlæg	Andre fritidsfaciliteter	Idrætsfaciliteter for børn og unge	I alt
2013	18.908.000	0	0	18.908.000
2014	19.034.000	0	0	19.034.000
2015	19.334.000	0	0	19.334.000
2016	19.986.000	0	0	19.986.000
2017	20.183.000	0	0	20.183.000
2018	26.464.000	0	0	26.464.000
2019	25.791.000	0	0	25.791.000
2020	28.783.000	0	0	28.783.000

Kilde: Danmarks Statistik

Fredericia Kommune har også udgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter efter folkeoplysningsloven i form af Fredericia Ordningen, som er forenings- og medlemstilskud samt lokaletilskud til folkeoplysende foreninger. Folkeoplysende foreninger inkluderer forskellige typer af foreninger, som ud over idrætsforeninger f.eks. også kan være politiske foreninger, kulturelle foreninger og aftenskoler.

Fredericia Kommune yder tilskud til de frivillige folkeoplysende foreninger under Fredericia Ordningen⁴, og særligt to tilskud er centrale, som vi skal se nedenfor. For det første tildeles Fredericia Ordningen tre forskellige typer af tilskud: Foreningstilskud, medlemstil-

³ Beregningsmetoden anvendt til nedenstående opgørelse af udgifter til idrætsområdet fremgår af bilag 1.

⁴ Fredericia Ordningen kan ses her: <https://www.fredericia.dk/borger/kultur-fritid/foreninger/kommunale-tilskud>

skud og kursustilskud. Foreningstilskuddet gives som et beløb til foreningen til administration og lignende og er på 3.000 kr. Medlemstilskuddet gives til medlemmer under 25 år, og var i 2019 på 225 kr. pr. medlem under 25 år. Kursustilskuddet søges (bagudrettet) til at dække kursusudgifter til trænere og ledere af børne- og ungdomshold/-grupper i foreninger eller til bestyrelseskurser. Der fastsættes en samlet ramme for tilskuddene, og hvis ansøgningerne overstiger den samlede ramme, reguleres tilskuddene ned.

For det andet yder Fredericia Kommune lokaletilskud til foreningerne. Foreningerne kan låne kommunale lokaler og idrætsfaciliteter mod et mindre gebyr. Foreningerne skal godkendes til lokaletilskud, og Fredericia Kommune yder et tilskud svarende til 65 pct. af driftsudgifterne. Lokaletilskuddet bliver reguleret ned i forhold til andelen af medlemmer over 25 år, hvis det overstiger 10 pct.⁵

Udgifterne i tabel 1.3 inkluderer kun udgifter, som vurderes at gå til idrætsområdet. Udregningen er foretaget efter KL's metode og fremgår af bilag 1.

Fra 2013 til 2016 er de samlede udgifter i løbende priser steget med 300.000 kr. De samlede udgifter toppede i 2016, hvorefter de faldt i henholdsvis 2017 og 2018 for at stige en smule igen i 2019. Udsvingene på tværs af de enkelte år skyldes ifølge kommunen ikke varierende prioriteringer, men at nogle foreninger ikke får søgt rettidigt, og at udgifter et år kan overføres til det næste. Ellers fremgår det af tabellen, at hovedparten af udgifterne går til tilskud til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde og lokaletilskud. Udsvingene i disse beløb fra år til år har – som det er forklaret ovenfor – også administrativ karakter.

Tabel 1.3: Driftsudgifter efter folkeoplysningsloven i Fredericia Kommune, 2013-2020 (løbende-priser)

	Fælles formål	Folkeoplysende voksenundervisning	Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde	Lokaletilskud	I alt
2013	0	566.300	2.435.250	2.304.750	5.306.300
2014	0	599.200	2.559.750	2.394.000	5.552.950
2015	0	655.200	2.048.250	2.606.250	5.309.700
2016	28.500	785.750	2.916.750	1.956.750	5.687.750
2017	-114.750	631.050	2.685.750	2.290.500	5.492.550
2018	186.000	802.550	1.944.750	1.973.250	4.906.550
2019	73.500	798.000	2.686.500	2.055.750	5.613.750
2020	58.500	723.000	2.377.500	2.211.000	5.370.450

Udregningsmetode fremgår af bilag 1. Kilde: Danmarks Statistik

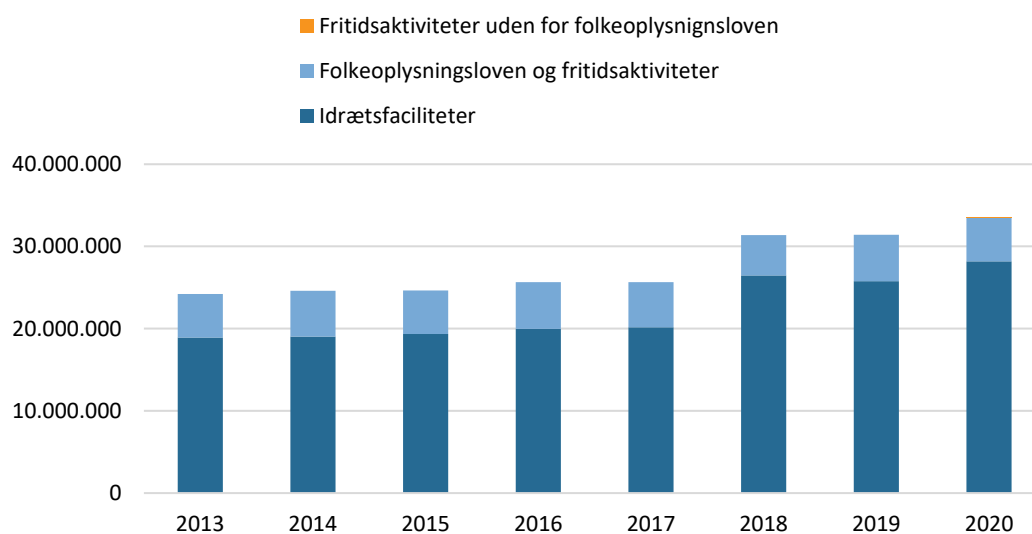
I perioden fra 2013 til 2020 er det kun i 2020, at Fredericia Kommune har udgifter under posten 'Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven'. I 2020 var udgifterne på denne post 6.000 kr.

⁵ <https://www.fredericia.dk/borger/kultur-fritid/laan-leje-af-lokaler-andre-faciliteter>

Samler man driftsudgifter til idrætsfaciliteter og driftsudgifter efter folkeoplysningsloven, får man et billede af de samlede udgifter til idrætsområdet i kommunen. I 2019 var de samlede udgifter til idrætsområdet i Fredericia Kommune 31.404.750 kr. Figur 1.5 nedenfor viser de samlede udgifter fordelt på de to områder fra 2013 til 2019.

Som det fremgår af figuren, er udgifterne i 2018, 2019 og 2020 højere end i 2017 og tidligere. Den klart største del af udgifterne (84 pct. i 2020) går til drift af idrætsfaciliteter.

Figur 1.5: Samlede driftsudgifter på idrætsområdet i Fredericia Kommune, 2013-2020 (løbende priser)



Figuren viser kommunale driftsudgifter på idrætsområdet i Fredericia Kommune fordelt på årstal. Kilde: Danmarks Statistik.

Via regnskabstal fra de kommunale kontoplaner fra Danmarks Statistik er det muligt at sammenholde udgifterne i Fredericia Kommune med andre kommuner og landstal. Det er gjort for 2019-tal.

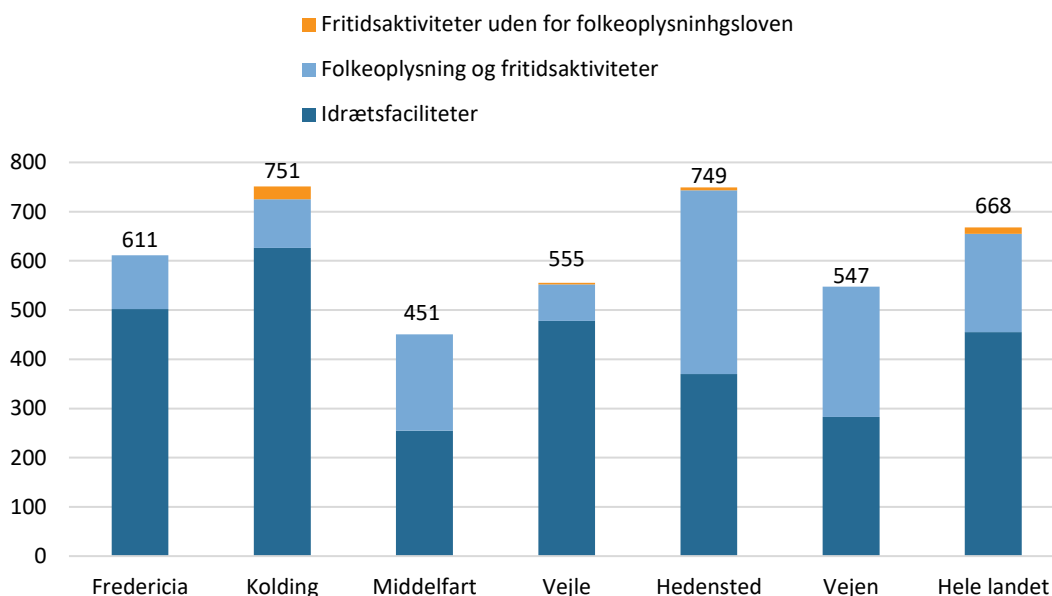
Som nævnt tidligere er det her vigtigt at gøre opmærksom på, at det kun er udgifter på de egentlige idrætsregnskaber i kommunerne, som er medregnet, mens udgifter til skolefaciliteter kan figurere under de enkelte skolars økonomi. Sammenstillingen skal tages med forbehold for, at antallet af skoleidrætsfaciliteter varierer imellem kommunerne. Dertil kommer, at langt de fleste udgifter går til idrætsfaciliteter, som varierer betragteligt i antal, type og ejer- og driftsforhold mellem kommunerne. Som vi skal se senere i dette kapitel, er der eksempelvis forskel på antallet af idrætshaller og svømmehaller i de udvalgte kommuner. Desto flere faciliteter kommunerne har i forhold til antallet af borgere, desto større vil udgifterne forventeligt være. Fredericia Kommune har i forhold til sammenligningskommu-

nerne Kolding, Middelfart, Vejle, Hedensted og Vejen relativt mange kommunale faciliteter.⁶ Dertil kommer, at der kan være forskellige konteringspraksisser i de enkelte kommuner. Samlet set betyder det, at sammenstillingerne skal tages med en række forbehold.

Med det in mente foretages en sammenligning af de samlede udgifter på idrætsområdet i forhold til kommunernes indbyggertal (dvs. udgifterne pr. borger).

Figur 1.6 herunder viser, at Fredericia Kommune placerer sig i midterfeltet med driftsudgifter på 611 kr. pr. borger blandt de udvalgt kommuner. Sammenlignet med Fredericia Kommune er udgifterne pr. borger højere på landsplan (668 kr. pr. borger) samt i Kolding (751 kr. pr. borger) og Hedensted Kommuner (749 kr. pr. borger), mens udgifterne pr. borger omvendt er lavere i Middelfart (451 kr. pr. borger), Vejle (555 kr. pr. borger) og Vejen Kommuner (547 kr. pr. borger).

Figur 1.6: Samlede driftsudgifter på idrætsområdet i 2019 fordelt på kommuner og landsplan (løbende priser)



Figuren viser kommunale driftsudgifter på idrætsområdet i 2019 i Fredericia Kommune i sammenligning med nabokommuner/landsplan. Kilde: Danmarks Statistik.

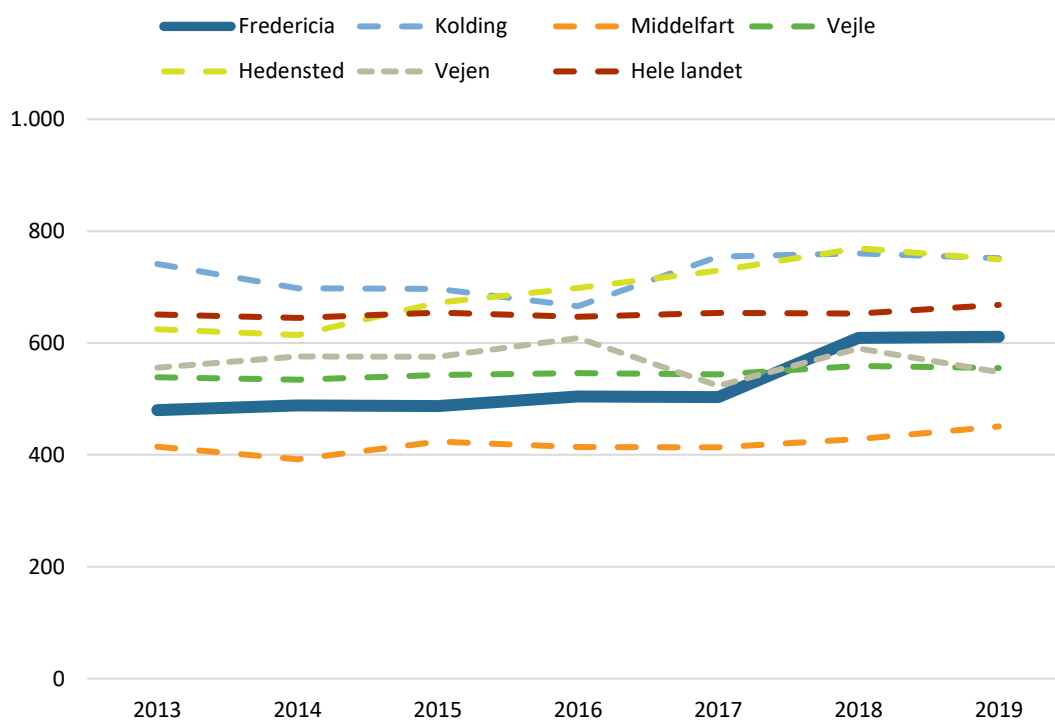
Som det fremgår af figuren, er der visse forskelle i fordelingen af udgifterne mellem kommunerne. Udgiftsposten idrætsfaciliteter dominerer i Fredericia, Kolding, Vejle og hele landet, hvor den udgør henholdsvis 82 pct., 83 pct., 86 pct. og 68 pct. I Middelfart, Hedensted og Vejen udgør idrætsfaciliteter en mindre del, mens folkeoplysning og fritidsaktiviteter udgør en større andel. Det er særligt andelen af selvejende faciliteter – som udgør en større del af faciliteterne i Middelfart, Hedensted og Vejen Kommune – der yder indflydelse på fordelingen. Den højere andel af selvejende faciliteter i Middelfart, Hedensted og Vejen

⁶ Tal fra facilitetsdatabasen.dk viser, at der er forholdsvis mange kommunale faciliteter i Fredericia Kommune i forhold til sammenligningskommunerne, når det gælder indendørs haller/lokaler, atletikanlæg og svømmehaller.

Kommuner betyder, at en del udgifter til idrætsfaciliteter hører under lokaletilskud, som i figuren altså går under folkeoplysning og fritidsaktiviteter.

Figur 1.7 herunder vises de samlede udgifter til idrætsområdet pr. borger i Fredericia Kommune og nabokommunerne fra 2013 til 2017. Figuren viser, at udgifterne fra 2013 til 2017 var stabile, mens de steg fra 2017 til 2018. Stigningen fra 2017 til 2018 i Fredericia Kommune er den største stigning fra et år til et andet blandt alle kommunerne. Ellers fremgår det, at det gennem hele perioden kun er Middelfart Kommune, som har lavere udgifter pr. borger end Fredericia Kommune.

Figur 1.7: Samlede driftsudgifter på idrætsområdet i 2013-2019 fordelt på kommuner og landsplan (løbende priser, pr. borger)



Figuren viser kommunale driftsudgifter på idrætsområdet fra 2013-2019 i Fredericia Kommune og nabokommuner/landsplan. Kilde: Danmarks Statistik

Anlægsudgifter

Ud over driftsudgifter har Fredericia Kommune også en række anlægsudgifter til renovering og anlæggelse af idrætsfaciliteter. Disse vil naturligt variere mere end driftsudgifter de enkelte år imellem, da idrætsfaciliteter opføres over en kortere periode og er dyre at anlægge.

Tabel 1.7 herunder viser anlægsudgifterne fra 2013-2020 i Fredericia Kommune. Som det fremgår af kolonnen 'i alt', er der store udsving på tværs af årene, og udgifterne er klart højest i 2017, 2018 og 2020. Specifikt i 2020 skyldes de høje udgifter, at man benyttede ophævelsen af anlægsloftet grundet COVID-19 til at investere massivt i idrætsfaciliteter.

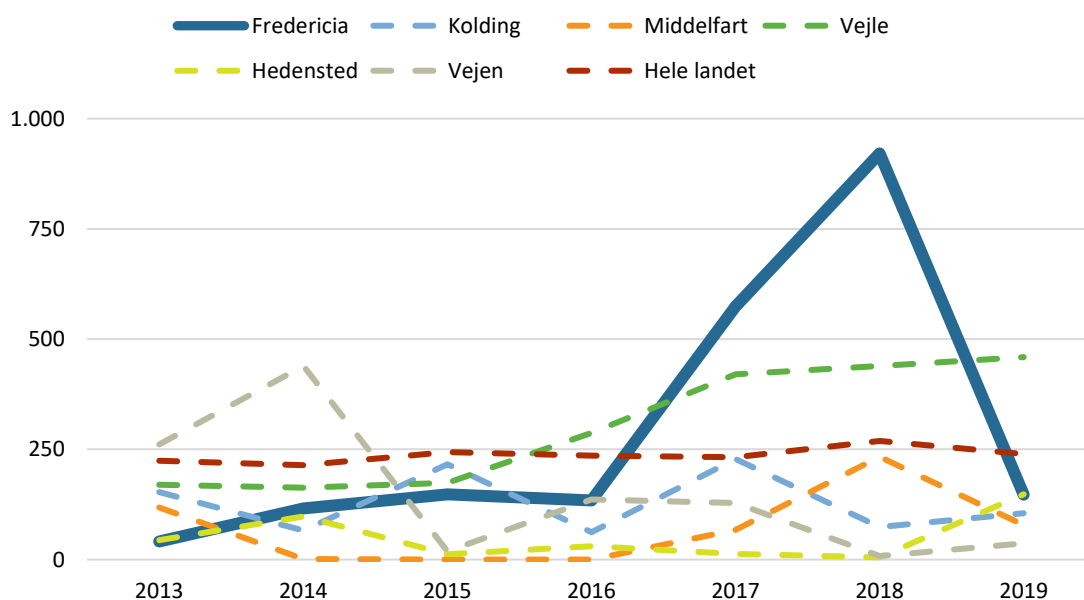
Tabel 1.4: Anlægsudgifter til idrætsfaciliteter i Fredericia Kommune, 2013-2019 (løbende priser)

	Stations og idrætsanlæg	Andre fritidsfaciliteter	Idrætsfaciliteter for børn og unge	I alt
2013	2.037.000	-	69.000	2.106.000
2014	3.400.000	-	2.479.000	5.879.000
2015	4.147.000	-	3.352.000	7.499.000
2016	5.251.000	715.000	869.000	6.835.000
2017	19.967.000	7.223.000	2.079.000	29.269.000
2018	46.270.000	-	1.134.000	47.404.000
2019	6.119.000	-	1.424.000	7.543.000
2020	63.358.000	-	1.427.000	64.785.000

Tabellen viser kommunale anlægsudgifter på idrætsområdet i Fredericia Kommune fordelt på årstal. Kilde: Danmarks Statistik.

De store forskelle i anlægsudgifterne på tværs af perioden fremgår også af figur 1.7, som viser udgifter pr. borger fra 2013-2019. Fredericia Kommune placerer sig i midterfeltet i perioden fra 2013 til 2016, mens udgifterne pr. borger i 2017 og 2018 er markant højere end i de andre kommuner. Udgifterne pr. borger i de andre kommuner veksler også, og de maksimale udgifter pr. borger i de enkelte kommuner er noget lavere, end de er i Fredericia Kommune.

Figur 1.8: Samlede anlægsudgifter på idrætsområdet i 2013-2019 fordelt på kommuner og landsplan (løbende priser, pr. borger)



Figuren viser kommunale anlægsudgifter på idrætsområdet fra 2013-2019 i Fredericia Kommune og nabokommuner/landsplan. Kilde: Danmarks Statistik

Anlægsudgifterne på landsplan er relativt stabile i perioden, og sammenholdt med udsnittet af kommuner i figuren indikerer det, at udgifterne i de enkelte kommuner varierer fra år til år, men at udgifterne på landsplan samlet set er relativt ens.

Idrætsfaciliteter

Som det fremgår af ovenstående afsnit, udgør idrætsfaciliteter den dominerende post på idrætsområdet i Fredericia Kommune. I dette afsnit er fokus på at beskrive antallet af idrætsfaciliteter i Fredericia Kommune. Det såkaldte forholdstal – antal borgere pr. facilitetstype – anvendes til at sammenligne forholdene i Fredericia Kommune med andre kommuner.

Som i mange andre danske kommuner finder man i Fredericia Kommune et bredt udsnit af idrætsfaciliteter. Et særkende for Fredericia Kommune er, at et af landets største idrætsanlæg – Fredericia Idrætscenter – ligger i kommunen. Fredericia Idrætscenter er ca. 25.000 m² og rummer både svømmehal, badeland, stadion, træningscenter, bowlingcenter, keglebaner, idrætshaller og udendørs flexbaner. En stor del af idrætsfaciliteterne i kommunen ligger i centret. Ud over Fredericia Idrætscenter i Fredericia by finder man også idrætscentre/-anlæg i andre dele af kommunen. Elbohallen ligger i syd mellem Taulov og Børup, Erritsø Idrætscenter ligger i Erritsø, Bredstrup-Pjedsted Hallen ligger mellem Pjedsted og Bredstrup, mens Bøgeskovhallen ligger i nord i Bøgeskov.

Tabel 1.5 herunder viser alle de idrætsfaciliteter, der findes i Fredericia Kommune i sammenligning med nabokommunerne Kolding, Middelfart og Vejle. Indbyggere pr. facilitet angiver, hvor mange borgere der deler faciliteterne i kommunerne.

I Fredericia Kommune finder man i alt 14 store idrætshaller, som rummer mindst en håndboldbane.⁷ Det svarer til, at der er en stor idrætshal for hver 3.663 indbyggere. I nabokommunerne er der færre borgere om en stor idrætshal, hvilket betyder, at dækningen er lidt bedre i de kommuner end i Fredericia Kommune. Det samme gælder de små idrætshaller, hvor der er markant flere indbyggere i Fredericia Kommune om en lille idrætshal, end det er tilfældet i Kolding, Middelfart og Vejle Kommuner.

⁷ Haller over 800 m² uden opstreget håndboldbane, men som f.eks. bruges til springgymnastik, tæller også med her.

Tabel 1.5 Idrætsfaciliteter i tal, antal/indbyggere pr. facilitetstype

	Antal faciliteter	Indbyggere pr. facilitet			
		Fredericia	Fredericia	Kolding	Middelfart
Store idrætshaller ⁸	14	3.663	3.005	2.794	2.786
Små idrætshaller ⁹	2	25.638	7.763	6.519	14.624
Idrætslokaler/sale ¹⁰	24	2.137	2.588	2.608	3.079
Svømmeanlæg	4	12.819	23.290	19.558	11.699
Fitnesscentre	12	4.273	3.882	3.260	3.343
Fodboldbaner (græs)	36	1.424	1.136	1.087	1.258
Fodboldbaner (kunst)	3	17.092	23.290	7.823	11.699
Tennisbaner (udendørs)	16	3.205	2.911	3.009	2.854
Tennisbaner (indendørs)	0	-	23.290	-	-
Atletikanlæg	6	8.546	13.309	13.039	14.624
Rideanlæg	5	10.255	10.351	39.116	10.636
Skydeanlæg	5	10.255	18.632	4.890	6.158
Golfanlæg	1	51.275	46.581	39.116	29.248
Badmintonhaller	0	-	93.161	-	116.992
Is- og skøjteanlæg	0	-	-	-	-
Indeks		27	34	38	39

Tabellen viser antal indbyggere pr. facilitetstype Fredericia, Kolding, Middelfart og Vejle Kommuner (Idrættens Analyseinstitut, 2020).

Ser man på andre indendørs faciliteter såsom svømmeanlæg og fitnesscentre, viser tallene, at Fredericia har en god dækning, når det gælder svømmeanlæg, hvor der er 12.819 indbyggere pr. anlæg. I Kolding og Middelfart er der flere borgere pr. svømmeanlæg end i Fredericia, mens der er færre i Vejle. Derimod er der lidt flere indbyggere, der deles om et fitnesscenter i Fredericia Kommune sammenlignet med de andre tre kommuner.

Ser man på udendørs idrætsfaciliteter som eksempelvis græs fodboldbaner og tennisbaner, så gælder det, at Fredericia Kommune har en lidt dårligere dækning (dvs. der er flere borgere pr. fodboldgræsbane og tennisbane) sammenlignet med nabokommunerne. Når det gælder kunstgræsbaner til fodbold, er der flere borgere om en bane i Kolding end i Fredericia, mens der er færre i Middelfart og Vejle.

Nederst i tabellen er et indeks, der sammenligner den samlede facilitetsdækning mellem Fredericia Kommune og de tre nabokommuner. Kommunen med den bedste dækning pr. facilitetstype (færrest indbyggere der deles om en facilitet) har fået scoren '4', mens kommunen med den dårligste dækning har fået scoren '1'. Jo højere indeksscoren, jo bedre er facilitetsdækningen.

⁸ Idrætshaller >800 m²

⁹ Idrætshaller 300-799 m²

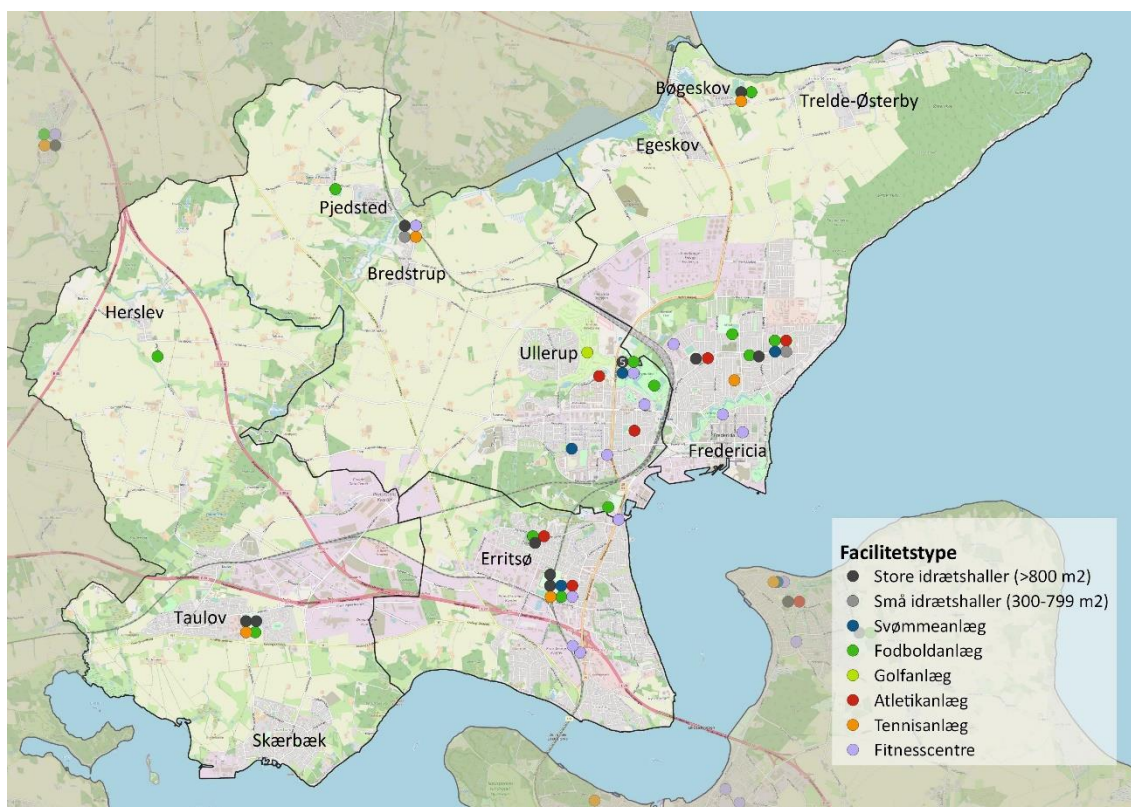
¹⁰ Idrætslokaler og -sale under 300 m²

Blandt de fire kommuner har Fredericia Kommune den laveste indeksscore, som angiver, at dækningen af idrætsfaciliteter pr. indbygger i Fredericia Kommune er lidt ringere end i nabokommunerne. Tidligere undersøgelser har dog vist, at kommuner med mange indbyggere pr. kvadratkilometer scorer lavere i sammenligningen, og dette gælder også Fredericia Kommune, der som tidligere beskrevet har en markant højere befolkningstæthed (384,6 borgere pr km²) end Kolding Kommune (154,2), Middelfart Kommune (130,3) og Vejle Kommune (109,3).

Idrætsfaciliteternes placering og borgernes afstand

Et overblik over idrætsfaciliteternes placering fremgår af kort 1.1 herunder. Som tidligere nævnt findes der flere idrætscentre i kommunen, som samler et større antal faciliteter, og de fleste idrætsfaciliteter er placeret i Fredericia by og i Erritsø, Bredstrup-Pjedsted, Bøgeskov og Taulov.

Kort 1.1: Idrætsfaciliteter i Fredericia Kommune



Figuren viser idrætsfaciliteter i Fredericia Kommune inddelt på skoledistrikter. Kilder: Fredericia Kommune og Facilitetsdatabasen (Idrættens Analyseinstitut, 2020)

Mens der i forhold til nabokommunerne er relativt mange borgere pr. facilitetstype i Fredericia Kommune, så gælder det generelt, at faciliteterne i Fredericia Kommune er tættere på borgerne end i nabokommunerne.

I Fredericia Kommune er der f.eks. en stor idrætshal pr. 9,5 km², mens der i Vejle Kommune er 25,2 km². Det samme gælder for andre idrætsfaciliteter som fitnesscentre, svømmeanlæg og fodboldbaner, hvor oplandet pr. facilitet er markant mindre i Fredericia Kommune end i de tre andre kommuner (Idrættens Analyseinstitut, 2020). Indbyggerne i Fredericia Kommune har således gennemsnitligt kortere til idrætsfaciliteter, end indbyggere i nabokommunerne.

Tal på foreningsidrætten i Fredericia Kommune

Sidste del af baggrundskapitlet fokuserer på foreningsidrætten i Fredericia Kommune. Foreningsidrætten har været – og er fortsat – omdrejningspunktet for den kommunale varetagelse på idrætsområdet. Det gælder i Fredericia Kommune såvel som i alle andre kommuner, og hovedparten af udgifterne på idrætsområdet går direkte eller indirekte til at støtte idrætsforeningernes virke og aktiviteter.

I dette kapitel er fokus derfor på at tegne et overordnet billede af omfanget af foreningsidrætten i kommunen. Det gøres med baggrund i en række registerdata, og fokus er særligt på antallet af foreninger og medlemmer. Foreningsidrætten i Fredericia Kommunen sammenlignes også med andre kommuner.

I rapportens øvrige kapitler udvides og nuanceres billedet af foreningerne via spørgeskemaundersøgelserne blandt borgere (kapitel 2 og 3) og idrætsforeninger (kapitel 4). Kapitel 2 og 3 undersøger henholdsvis børn og voksnes idrætsvaner, herunder andelen af borgere som er medlem af en idrætsforening, mens kapitel 4 stiller skarpt på idrætsforeningerne i Fredericia Kommune. Blandt andet i forhold til antallet af frivillige, deres bruge af faciliteter samt trivsel.

Antal foreninger og medlemmer

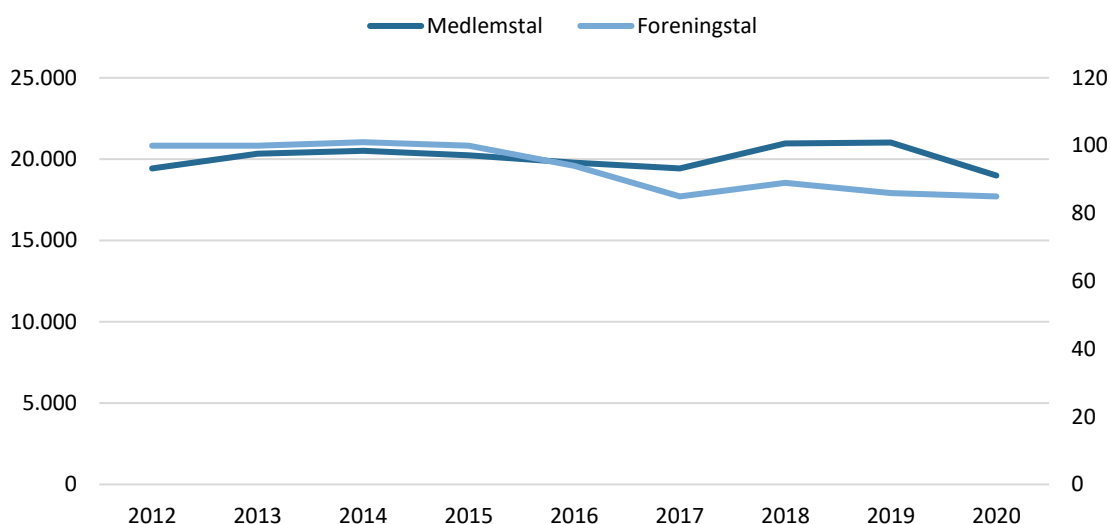
Ifølge den seneste foreningsopgørelse fra Fredericia Kommune (2019) var der 55 idrætsforeninger i kommunen, som tilsammen havde 14.580 aktive medlemmer.

Tallene fra kommunen suppleres i det følgende med tal fra det Centrale Foreningsregister (CFR), som er baseret på foreningers indrapportering. Tallene fra CFR har den fordel, at de kan sammenlignes med andre kommuner. Desuden gælder det, at opgørelsen fra Fredericia Kommune kun indeholder foreninger, som modtager tilskud eller får tildelt lokaler. Tallene fra CFR inkluderer derfor flere foreninger end kommunens egen opgørelse.

CFR tager højde for dobbeltregistrering i den forstand, at medlemmer, som er medlem i en forening, der er medlem af flere hovedorganisationer, kun tæller én gang (her er anvendt DIF og DGI's samlede unikke medlemstal). Er borgerne medlem af flere foreninger, tæller de én gang per medlemskab. På den måde giver CFR indblik i, hvor mange medlemskaber der er i Fredericia-foreninger, og hvor 'gode' Fredericia-foreninger er til at tiltrække medlemmer. CFR opgør ikke tal på medlemmernes bopæl, og det er derfor ikke muligt at se på, om medlemmerne har bopæl i Fredericia Kommune eller nabokommuner.

I 2020 var der ifølge CFR 85 idrætsforeninger i Fredericia Kommune med tilsammen 18.992 medlemmer. Som det fremgår af figuren nedenunder, har antallet af medlemmer og foreninger været relativt stabilt fra 2012 til 2020. Der er ca. 500 færre medlemmer i foreningerne i 2020 sammenlignet med 2012, mens antallet af foreninger i 2012 var 100 mod 85 i 2020.

Figur 1.9: Antal forening og medlemmer i Fredericia Kommune (2020), antal

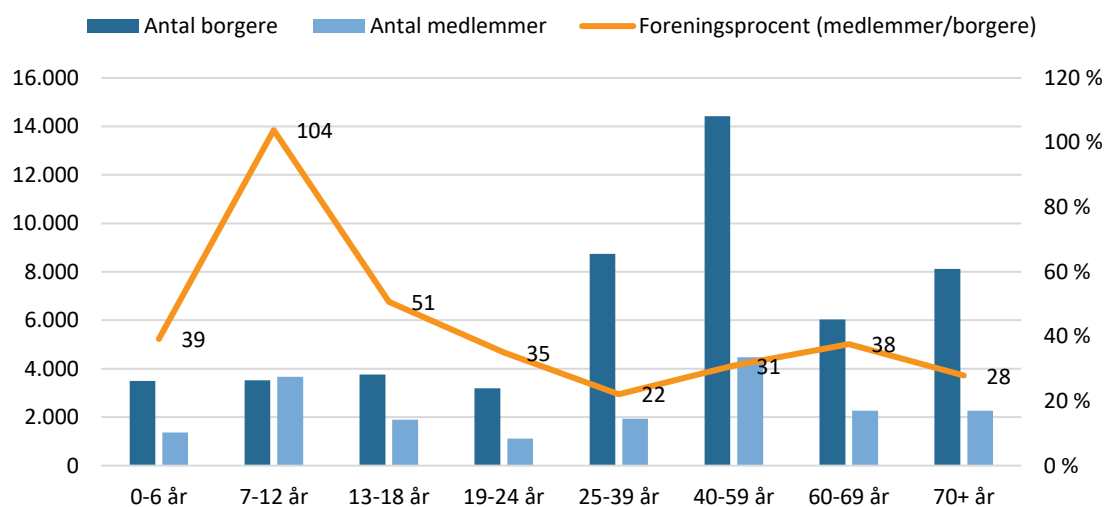


Figuren viser antal medlemmer (venstre lodrette akse) og foreninger (højre lodrette akse) i Fredericia Kommune i 2020. Kilde: Centralt Foreningsregister.

Det er via CFR-tallene muligt at se nærmere på antallet af medlemmer på tværs af køn og alder. Der er omtrent lige mange mænd og kvinder bosat i Fredericia Kommune, men i foreningerne er mændene i overtal og udgør 54 pct. af medlemmerne. På tværs af aldersgrupper er der også store forskelle, som det fremgår af figuren herunder, som viser antallet af medlemmer og borgere på tværs af aldersgrupper. De lyseblå søjler angiver antallet af medlemmer inden for alderskategorier, og som det fremgår, er der flest medlemmer i aldersgrupperne 7-12 år og 40-59 år. Der er forskel på størrelsen af alderskategorierne (de er mindre for børn end voksne), og der er forskel på antallet af borgere i dem. Derfor anvendes den såkaldte foreningsprocent (den orange streg), som andelen af medlemmer sat i forhold til andelen af borgere inden for alderskategorierne.

Foreningsprocenten er højest i aldersgruppen 7-12 år, hvor den er 104 pct. Det betyder, at der er lidt flere medlemskaber i foreninger i alderen fra 7 til 12 år (3.662 medlemskaber), end der er borgere i denne aldersgruppe (3.526 borgere). Nogle 7-12-årige er medlem af flere foreninger og har flere medlemskaber, mens andre ikke er medlem, men samlet er antallet af medlemskaber altså omtrent lig antallet af borgere.

Figur 1.10: Forholdet mellem antal borger og foreningsmedlemskaber (foreningsprocent) i Fredericia Kommune, antal/pct.

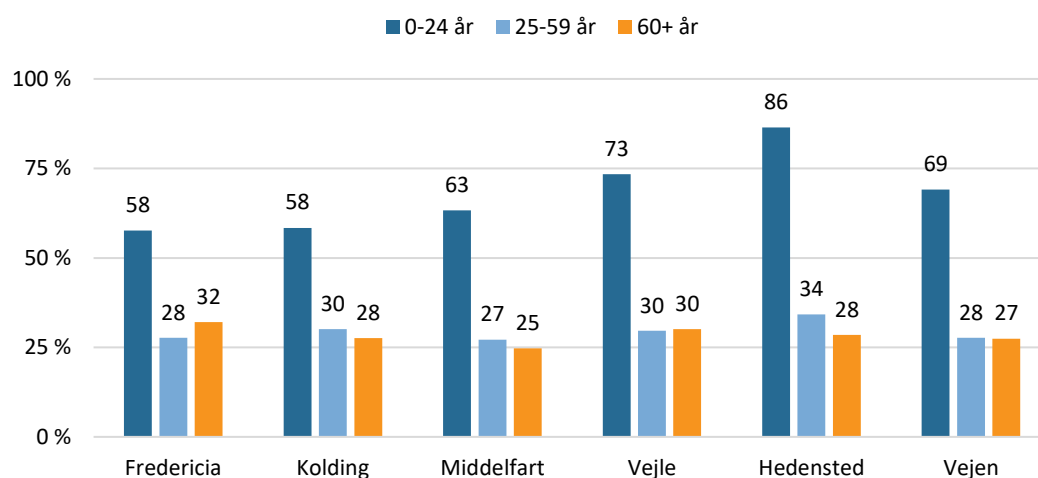


Figuren viser antal borgere (venstre lodrette akse) og antal foreningsmedlemmer (højre lodrette akse) i Fredericia Kommune i 2020 fordelt på aldersgrupper. Den orange linje angiver foreningsprocenten, som er andelen af foreningsmedlemmer i forhold til antal borgere. Kilde: Centralt Foreningsregister og Danmarks Statistik.

Betragter man foreningsprocenten på tværs af aldersgrupper, skinner det igennem, at foreningsprocenten er højest blandt børn og unge under 19 år (særligt blandt 7-12-årige), mens den er lavest blandt voksne fra 25-39 år (22 pct.). Desuden, at den blandt voksne er højest blandt de 60-69-årige (38 pct.).

Sammenholder man foreningsprocenten i Fredericia Kommune med sammenligningskommunerne, viser det sig, at Fredericia Kommune ligger i den nedre del, når det gælder børn og unge (0-24 år), mens kommunen ligger mere gennemsnitligt blandt voksne (25-59 år og 60+ år).

Figur 1.11: Foreningsprocent på tværs af kommuner og aldersgrupper, pct.



Figuren viser forholdet mellem antal borgere og foreningsmedlemmer i Fredericia Kommune og sammenligningskommuner fordelt på aldersgrupper. Kilde: Centralt Foreningsregister og Danmarks Statistik.

Blandt sammenligningskommunerne har Hedensted den højeste foreningsprocent, som særligt skyldes, at mange børn og unge under 24 år er medlem i idrætsforeninger i kommunen. Vejle og Vejen Kommuner har også relativt høje foreningsprocenter, mens forholdene i Kolding og Middelfart Kommuner minder om dem, der er gældende i Fredericia Kommune.

Opsummering

Baggrundskapitlet har tegnet et billede af Fredericia Kommune set med idrætsbriller. Kapitlet har berørt den kommunale økonomi på idrætsområdet, som især går til drift af idrætsfaciliteter og tilskud til folkeoplysning og fritidsaktiviteter. Opgjort pr. borger (2019-tal) brugte Fredericia Kommune (611 kr. pr. borger) omtrent lige så mange penge på idrætsområdet, som tilfældet var på landsplan (668 kr. pr. borger), mens man brugte færre penge pr. borger end i Kolding Kommune (751 kr. pr. borger), men flere end i Middelfart (451 kr. pr. borger) og Vejle Kommuner (555 kr. pr. borger).

På facilitetssiden viser analysen, at Fredericia Kommune har en facilitetsdækning, som er lidt under gennemsnittet i Danmark og er dårligere end i nabokommunerne Kolding, Middelfart og Vejle.

Fredericia Kommune forventer godt 2.500 flere borgere frem til 2045, og i 2030 er det forventeligt, at borgere over 60 år vil udgøre en større andel af borgere i kommunen, end tilfældet er i dag. Fredericia Kommune placerer sig i bunden af det socioøkonomiske indeks, og det giver en forventning om en idrætsdeltagelse under middel.

Idrætsforeningerne spiller en stor rolle for idrætten i Fredericia Kommune og havde i 2019 knap 15.000 medlemmer. Det er særligt børn og unge mellem 7 og 12 år, som er medlem i foreningerne i kommunen, mens antallet af medlemmer i forhold til befolkningsgrundlaget er lavest for voksne mellem 25 og 39 år.

Delanalyse 2: Borgernes deltagelse i idræt, sport og motion

I det følgende præsenteres undersøgelsen af børn, unge, voksne og ældres idræts-, sports- og motionsvaner i Fredericia Kommune. Indledningsvis er fokus på undersøgelsens metode, hvorefter fokus er på undersøgelsen blandt børn og unge og endelig blandt voksne.

Undersøgelsens metode

Undersøgelsen af børn, unge, voksne og ældre er gennemført som spørgeskemaundersøgelser. Der er visse metodiske forskelle mellem undersøgelserne blandt børn og unge samt voksne og ældre. Derfor beskrives de særskilt nedenfor.

Undersøgelse blandt børn og unge

Undersøgelsen blandt børn og unge (9-16 år) er gennemført via folkeskolerne i kommunen. Børn og unge fra 4.-9. klassestrin samt enkelte 10. klasser og specialklasser er blevet udvalgt til at indgå i undersøgelsen. Eleverne har skullet besvare undersøgelsen i løbet af en undervisningstime efter instruktion fra en voksen, uanset om de har interesse i idræt, sport eller motion, og på den baggrund giver undersøgelsen et retvisende billede af forholdene blandt børn og unge i kommunen.

Som det fremgår af tabel 2.1 herunder, har undersøgelsen primært deltagelse af elever fra 9-15 år, men der er også enkelte svar fra elever på 16 år eller derover. 16-årige indgår også i voksenundersøgelsen, hvorfor der er et lille overlap. Der er omtrent lige mange piger og drenge blandt respondenterne, mens fordelingen blandt skoledistrikterne viser en vis overrepræsentation af skoledistriktet Kirstinebjerg, hvilket får børnene fra det distrikt til at fylde mere i det samlede billede af idrætsdeltagelsen.

Tabel 2.1: Respondentfordeling blandt børn og unge i undersøgelsen

		Antal svar
Alder	9-11 år	996
	12-13 år	893
	14-15 år	586
	16 år+	29
Køn	Pige	1.239
	Dreng	1.265
Skole-distrikt	Fjordbakke	382
	Erritsø	563
	Kirstinebjerg	920
	Ullerup Bæk	639
	Total	2.504

Desuden fremgår det af figur 2.2, at 71 pct. af skoleeleverne har besvaret skemaet, hvilket er tilsvarende svarprocenterne i lignende undersøgelser i andre kommuner. Dog er svarprocenten noget højere blandt de yngre end blandt de ældre elever, hvorfor den ældre aldersgruppe er lidt underrepræsenteret i respondentgrundlaget. Svarprocenterne fremgår af tabel 2.2.

Tabel 2.2. Respondentfordeling blandt børn og unge i undersøgelsen

Klasse	Antal elever	Antal svar	Svarprocent
4. klasse	514	412	80
5. klasse	568	452	80
6. klasse	569	477	84
7. klasse	596	428	72
8. klasse	569	391	69
9. klasse	541	265	49
10. klasse	63	18	29
Specialklasse	111	54	49
Udefinerede	20	9	45
Total	3550	2506	71

Tabellen viser, hvor mange elever der var inviteret til undersøgelsen, og hvor mange der har besvaret spørgeskemaet. Derudover er svarprocenten af rapporteret. Resultaterne er opgjort på klassetrin.

Undersøgelse blandt voksne borgere

De voksnes idrætsvaner er kortlagt ved hjælp af en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse. Fredericia Kommune har ønsket et særligt fokus på unge mellem 16 og 25 år, hvorfor samtlige unge borgere i kommunen i den aldersgruppe (5.716) er inviteret med i undersøgelsen.

Blandt borgere mellem 26 og 80 år blev et tilfældigt udsnit på 2.579 borgere inviteret gennem et brev i e-boks med link til online besvarelse. På grund af tekniske udfordringer var det kun muligt at gennemføre én rykkerrunde blandt voksne. Svarprocenten ligger relativt lavt (15 pct.) sammenlignet med lignende undersøgelser i andre kommuner, hvor svarprocenten typisk ligger mellem 30 og 32 pct. (med én til to rykkerrunder) (se tabel 2.3).

Det betyder, at man må læse og tolke resultaterne med forbehold for (endnu) større usikkerheder end normalt for denne type undersøgelse. Man kan eksempelvis forvente en vis overrepræsentation af idrætsinteresserede borgere, som finder interesse i at deltage i undersøgelsen, hvorfor de overordnede tal over andelen af idrætsaktive borgere må forventes at være overestimeret i forhold til den faktiske virkelighed samt være højere end i andre kommuneundersøgelser med en højere svarprocent. Af den grund skal man være varsom med at sammenligne voksendataene på tværs af kommuner, mens det for børneundersøgelsen som nævnt er mere retvisende.

Tabel 2.3: Borgerundersøgelsens datagrundlag

		Antal inviterede	Antal besvarelser	Svarprocent
I alt		8.286	1.252	15
Køn	Kvinder	4.040	742	18
	Mænd	4.246	510	12
Alder	16-19 år	2.570	440	17
	20-25 år	3.146	358	11
	26-39 år	612	59	10
	40-49 år	511	75	15
	50-59 år	584	127	22
	60-69 år	456	109	24
	70-80 år	407	84	21

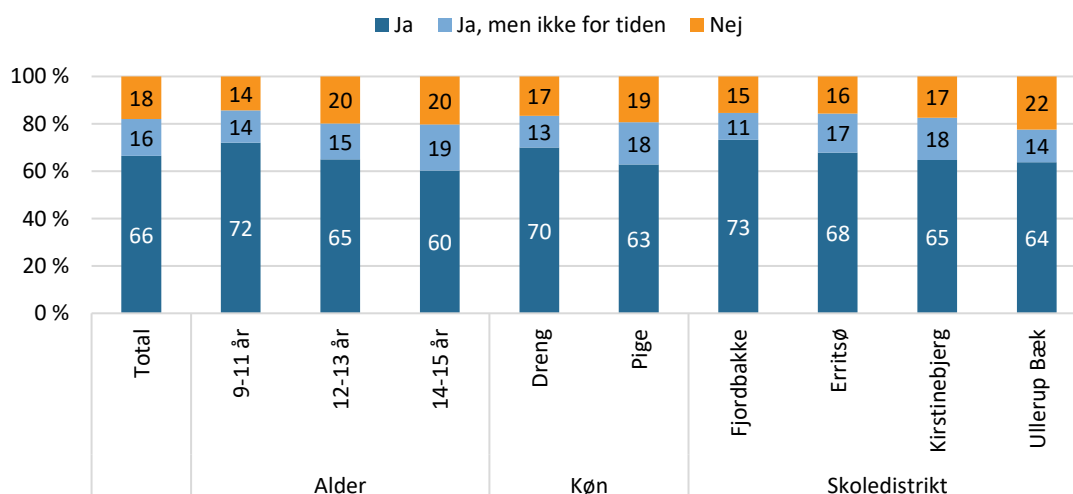
Tabellen viser antallet af inviterede og antallet af besvarelser blandt borgere fordelt på køn og aldersgrupper. Derudover er svarprocenten afrapporteret.

Det er en styrke for undersøgelsen, at den har et stort *antal* besvarelser fra aldersgruppen 16-25 år. Selvom svarprocenten er lav for denne gruppe, har mange unge givet deres mening til kende, fordi alle borgere i aldersgruppen er inviteret med i undersøgelsen. Det har især givet en lang række input til spørgsmålet: "Her vil vi gerne høre din mening om idræts- sports- og motionsfaciliteterne i Fredericia Kommune".

Idrætsvaner blandt børn

Undersøgelsen blandt børn og unge viser, at 66 pct. af skolebørnene fra 9-15 år i Fredericia Kommune normalt dyrker idræt, sport eller motion. Andelen aftager med stigende alder, og drengene er mere aktive end pigerne (se figur 2.1).

Figur 2.1: Det generelle aktivitetsniveau for børn og unge i Fredericia (pct.)

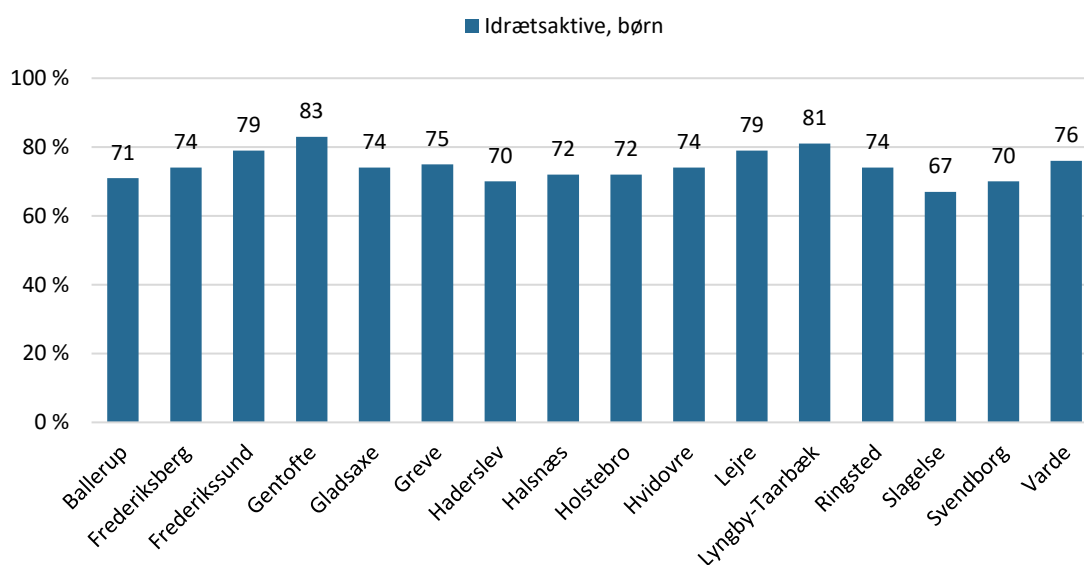


Figuren viser andelen af svar på spørgsmålet: "Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?". Svarene er fordelt på aldersgrupper, køn, og skoledistrikter. (n total=2504, 9-11-årige=996, 12-13-årige=893, 14-15-årige=586, drenge=1265, piger=1239, Fjordbakke=382, Erritsø=563, Kirstinebjerg=920, Ullerup Bæk=639)

Hvis man ser nærmere på de fire skoledistrikter, stikker primært Fjordbakke skoledistriktet ud med 5 procentpoint flere aktive end det næstmest aktive skoledistrikt og næsten 10 procentpoint flere aktive end det mindst aktive skoledistrikt, Ullerup Bæk (se figur 2.1).

Sammenligner man idrætsdeltagelsen blandt børn og unge i Fredericia Kommune med andre kommuner, som Idan har gennemført undersøgelser i, så viser figur 2.2, at deltagelsen i Fredericia Kommune er lav. Det er kun idrætsdeltagelsen i Slagelse Kommune, som er på niveau med deltagelsen i Fredericia Kommune, mens den er højere i alle andre kommuner.

Figur 2.2: Idrætsdeltagelsen blandt børn på tværs af kommuner (analyser gennemført i 2015-2019) (pct.)



Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?' blandt skolebørn, fordelt på kommune. Kilde: Tallene er baseret på undersøgelser gennemført af Idan i perioden fra 2016-2020¹¹.

Undersøgelserne er lavet efter samme metode, men på forskellige tidspunkter. De øvrige kommuneundersøgelser er foretaget i perioden fra 2015-2019 og altså før coronanedlukningerne i 2020-2021. Hvorvidt nedlukningerne har haft indvirkning på den lavere idrætsdeltagelse i Fredericia Kommune er ikke til at sige, men som vi senere skal se, angiver en del børn og unge, at de er stoppet til en aktivitet på grund af corona (det er dog ikke alle, der nødvendigvis er stoppet med at være idrætsaktive).

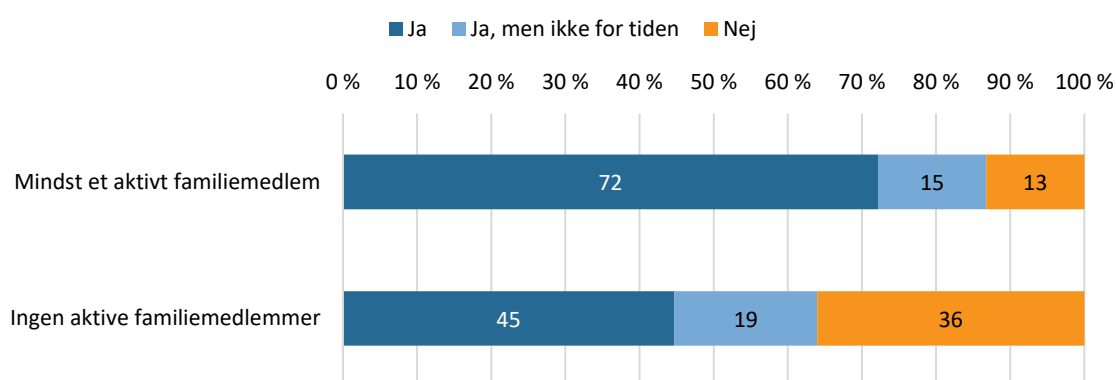
Den relativt lave idrætsdeltagelse blandt børn og unge i Fredericia Kommune skal desuden ses i lyset af, at landsdækkende idrætsvaneundersøgelser generelt viser, at idrætsdeltagelsen blandt børn og unge ser ud til at være faldet mellem 2016 og 2020 (Rask & Eske, 2020). På den baggrund er det vanskeligt præcist at konkludere, i hvilket omfang Fredericia Kommune skiller sig ud, når det gælder andelen af idrætsaktive børn og unge.

¹¹ For nærmere information om de forskellige undersøgelser henvises til: <https://idan.dk/idan-undersoger/idraet-og-faciliteter-i-kommunen/>

Dog viser idrætsvaneundersøgelser generelt, at forældrenes levevilkår så som etnisk herkomst, uddannelseslængde, beskæftigelsesstatus samt egen deltagelse i sport og motion har betydelig indflydelse på børnenes tilbøjelighed til at dyrke sport eller motion. Sådanne sammenfald finder man også i Fredericia Kommune, som det fremgår af figur 2.3 og 2.4 (her målt på, hvorvidt forældrene er i arbejde, samt hvorvidt andre familiemedlemmer også er aktive).

Andelen af idrætsaktive børn ligger på 72 pct., hvis mindst ét andet familiemedlem også dyrker sport eller motion, mens blot 45 pct. dyrker sport eller motion, hvis ikke andre i familien gør det.

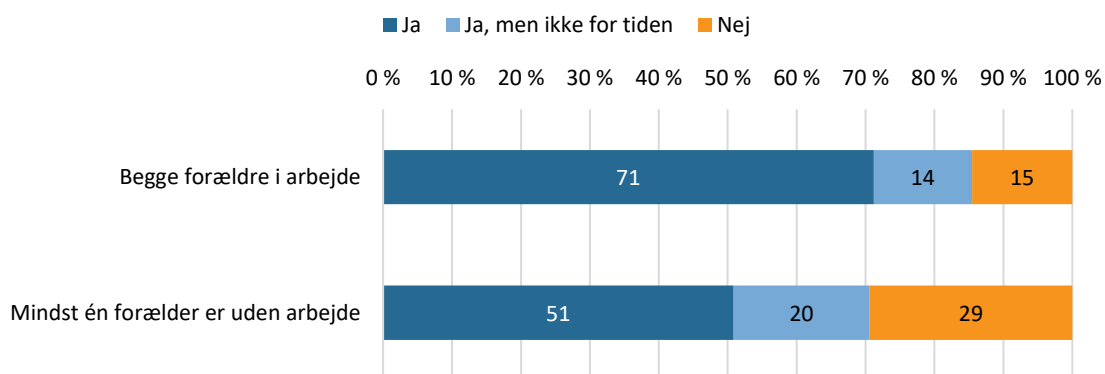
Figur 2.3: Børn og unges idrætsdeltagelse fordelt på familiens idrætsdeltagelse (pct.)



Figuren viser andelen af svar på spørgsmålet: "Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?". Svarene er fordelt på, hvorvidt en eller flere af børnenes familiemedlemmer selv er aktive. (n=2504, mindst et aktivt familiemedlem=1985, ingen aktive familiemedlemmer=519)

Tilsvarende ligger andelen af idrætsaktive langt højere blandt børn, hvis forældre begge er i arbejde (71 pct.), sammenholdt med 51 pct. blandt de børn, hvor mindst én af forældrene er uden arbejde (se figur 2.4).

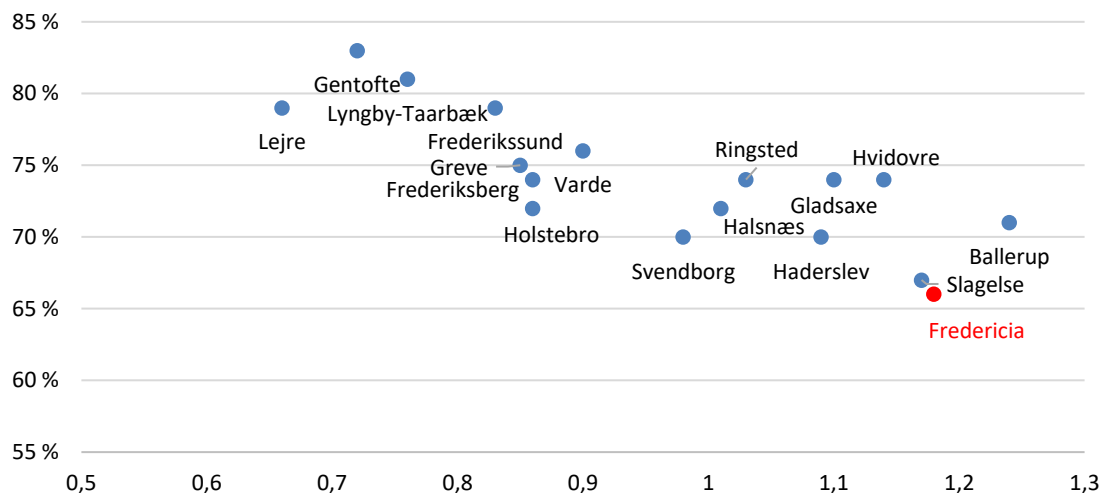
Figur 2.4: Børn og unges idrætsdeltagelse fordelt på forældrenes beskæftigelsessituation (pct.)



Figuren viser andelen af svar på spørgsmålet: "Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?". Svarene er fordelt på forældres jobstatus. (n=2504, Begge forældre i arbejde=1926, Mindst én forælder er uden arbejde=578)

Ser man på Fredericia Kommunes placering på det socioøkonomiske indeks, er det forventeligt, at idrætsdeltagelsen ligger under landsgennemsnittet, som også antydtes i baggrundskapitlet. I Danmark finder man en tydelig sammenhæng mellem kommunernes placering på det socioøkonomiske indeks og børns idrætsdeltagelse (se figur 2.5).

Figur 2.5: Børns deltagelse i sport og motion falder i takt med den kommunale placering på det socioøkonomiske indeks



Figuren viser placeringen af de enkelte kommuner, hvor Idan har foretaget idrætsvaneundersøgelser, i forhold til scoren på det socioøkonomiske indeks og andelen af idrætsaktive skolebørn. Det socioøkonomiske indeks er en parameter fra Social- og Indenrigsministeriet (er nu placeret hos Indenrigs- og Boligministeriet), der giver et overblik over kommunernes relative udgiftsbehov på basis af en række socioøkonomiske kriterier.

Noget tyder altså på, at de lave idrætsdeltagelsesniveauer i Fredericia Kommune ikke kun kan undskyldes med coronanedlukningen og et lille fald i idrætsdeltagelsen på landsplan, men også hænger mere generelt sammen med kommunens borgersammensætning og socioøkonomiske vilkår.

Børn og unges aktivitetsvalg

En central del af undersøgelsen består i at kortlægge, hvilke idrætsaktiviteter børn i kommunen går til fordelt på køn, alder og skoledistrikt. Et stort flertal af skoleeleverne på 86 pct. har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for de seneste 12 måneder, og kun få procentpoint adskiller køn, alder og skoledistrikt.

Blandt de børn og unge i Fredericia Kommune, som har dyrket mindst én aktivitet inden for det seneste år, fremstår fodbold uden sammenligning som den mest populære aktivitet. Dernæst kommer svømning og løb (se tabel 2.4). På tværs af alder ligger fodbold på et stabilt højt niveau på omkring 30 pct., mens svømning lader til at have aftagende tilslutning i takt med stigende alder. Omvendt stiger andelen, der løber, styrketræner og går vandreture, kraftigt blandt de ældste skoleelever (se tabel 2.4).

Køn spiller lige så afgørende en rolle som alder i forhold til aktivitetspræferencer. Mens fodbold, som overordnet er den mest populære aktivitet, er båret af tilslutning blandt

drengene, har håndbold, som den fjerde mest populære sport blandt alle, størst tilslutning af piger (se tabel 2.4).

Tabel 2.4: Aktivitetsfordeling blandt børn og unge i Fredericia kommune (pct.)

	Total	9-11 år	12-13 år	14-15 år	Drengene	Piger	Fjordbakke	Erritsø	Kirstinebjerg	Ullerup Bæk
Fodbold	28	28	26	31	42	13	29	28	29	25
Svømning	18	23	15	16	17	20	18	21	17	18
Løb	15	9	16	25	15	15	11	15	16	17
Håndbold	11	12	11	10	8	15	16	11	9	11
Styrketræning	11	3	9	27	11	12	6	14	12	10
Gå- og vandreture	11	4	11	20	7	15	7	12	12	11
Gymnastik	10	13	10	6	5	17	12	9	11	9
Rulleskøjtølb, skateboard, mm.	9	7	10	12	8	11	8	9	9	10
Badminton	9	7	11	12	11	8	6	10	9	12
Dans (alle former)	7	6	9	9	0	15	8	7	9	5
E-sport	7	5	8	9	12	3	7	7	7	8
Ridning	7	7	7	7	0	13	10	9	6	4
Basketball	6	5	6	9	10	3	5	6	7	7
Spejder	6	9	5	3	6	6	8	7	5	4
Bordtennis	4	2	4	6	5	3	1	6	4	3
Mountainbike/gravel bike	4	2	3	7	5	2	3	4	4	4
Kampsport	4	4	4	3	4	3	3	4	3	4
Tennis	4	2	4	5	4	3	4	4	3	3
Parkour	3	4	2	2	5	1	1	4	3	3
Golf	3	1	3	4	3	2	3	2	3	3
Fiskeri	3	2	2	5	4	1	1	4	3	2
Landevejscykling (ikke som transport)	2	2	2	4	3	2	1	3	3	2
Crossfit	2	0	1	6	2	2	4	1	1	3

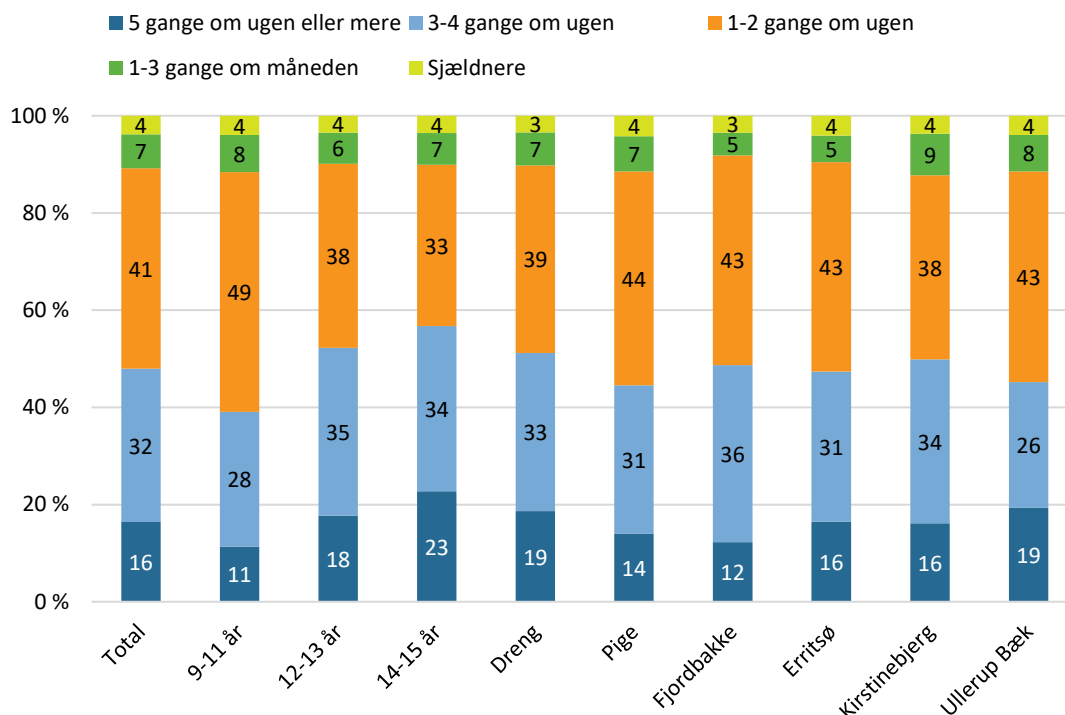
Tabellen viser andelen af børn i Fredericia, som har dyrket de pågældende aktiviteter fast i løbet af det seneste år. (n=2158, 9-11-årige= 863, 12-13-årige=768, 14-15-årige=506, drenge=1109, piger=1049, Fjordbakke=343, Erritsø=492, Kirstinebjerg=792, Ullerup Bæk=531)

Derudover tiltaler aktiviteter som e-sport, basketball, mountainbike og fiskeri i overvejende grad drenge. Omvendt dyrker piger i størst omfang aktiviteter som gå- og vandreture, gymnastik, dans og ridning. Endelig opnår aktiviteter som svømning, løb, styrketræning, rulleskøjtølb/skateboard og badminton omtrent samme tilslutning af begge køn (se tabel 2.4).

Figur 2.6 herunder viser, hvor mange gange om ugen de idrætsaktive børn og unge angiver, at de normalt dyrker idræt, sport eller motion. Her angiver tæt på halvdelen (48 pct.), at de er aktive tre gange om ugen eller mere, mens en stor andel på 41 pct. er aktive en-to

gange ugentligt. Endelig angiver godt hver tiende at være aktive mindre end en-to gange om ugen.

Figur 2.6: Aktivitetshyppighed blandt børn og unge i Fredericia kommune (pct.)



Figuren viser aktivitetshyppigheden for de børn i Fredericia Kommune, som har dyrket en eller flere aktiviteter fast i løbet af de seneste 12 måneder. (n=2158, 9-11-årige= 863, 12-13-årige=768, 14-15-årige=506, drenge=1109, piger=1049, Fjordbakke=343, Erritsø=492, Kirstinebjerg=792, Ullerup Bæk=531)

Andelen, som dyrker sport og motion fem gange om ugen eller mere, stiger tydeligt med alderen. Som i mange andre undersøgelser af samme art finder man altså en stigende polarisering med stigende alder i den forstand, at andelen af idrætsaktive falder med stigende alder (jf. figur 2.1), men dem der er idrætsaktive, bruger mere tid på idræt, sport og motion (jf. figur 2.6).

Foreningsidrætten er den mest udbredte organiseringsform blandt børn og unge i Fredericia Kommune, og 68 pct. har været aktive i en forening inden for det seneste år (se tabel 2.5). Drenge er i højere grad end piger aktive i foreninger, og andelen af aktive falder med alderen. På tværs af skoledistrikter er foreningsdeltagelsen særligt høj i Fjordbakke. At deltagelsen i foreningsidrætten er højere end andelen af idrætsaktive skyldes, at der i forhold til organisering spørges til det seneste år, mens spørgsmålet, om du normalt dyrker idræt, sport eller motion, dækker over her og nu.

Idræt, sport og motion på egen hånd er den næstmest udbredte organiseringsform, og her er der ingen forskel mellem piger og drenge. Tilbøjeligheden til at være aktiv på egen hånd stiger med alderen. Det samme gør sig gældende for idræt i privat regi, som særligt er udbredt blandt de 14-15-årige.

Tabel 2.5: Idrættens organisering blandt børn og unge i Fredericia kommune (pct.)

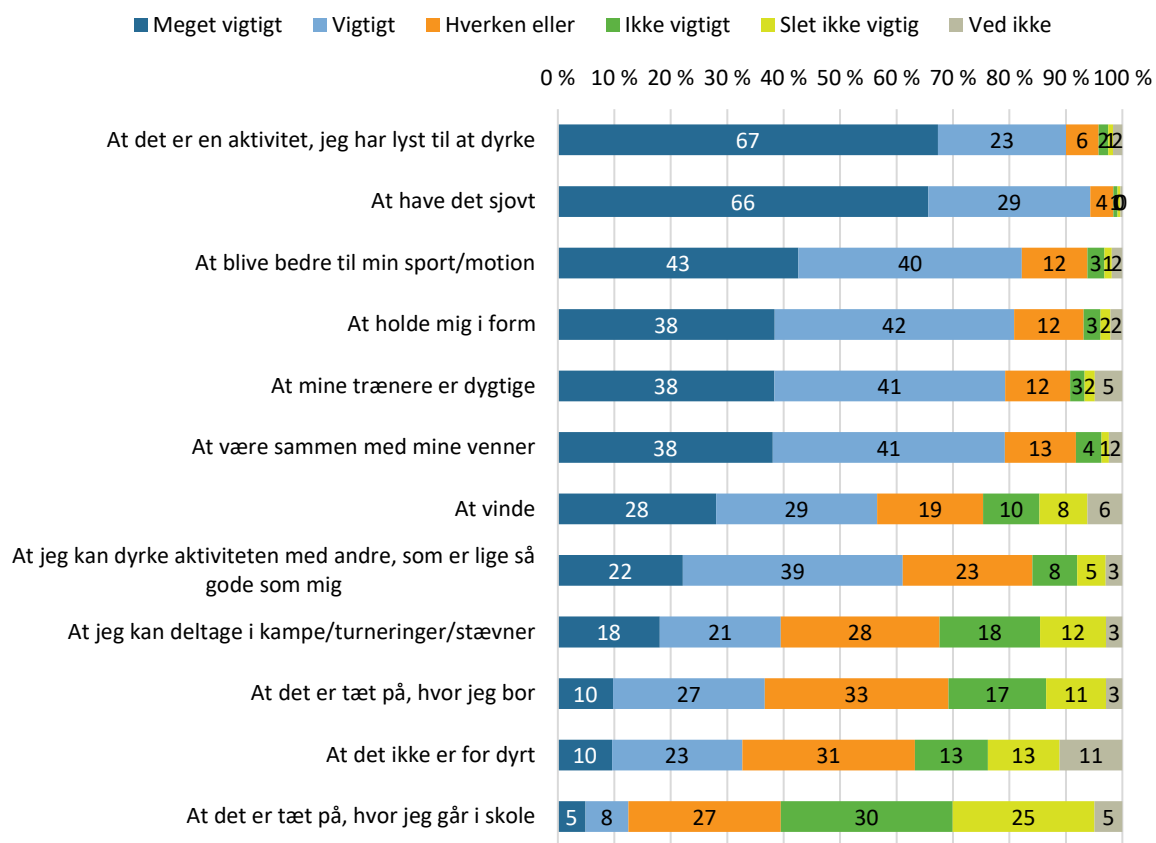
	Total	9-11 år	12-13 år	14-15 år	Dreng	Pige	Fjordbakke	Erritsø	Kirstinebjerg	Ullerup Bæk
Forening	68	71	70	60	71	64	76	67	66	65
Privat	10	6	9	18	10	10	9	13	10	9
SFO	7	8	7	5	9	5	5	7	7	8
På egen hånd	39	31	37	56	40	39	32	40	44	37
Anden sammenhæng	12	9	13	17	12	13	11	13	13	12

Tabellen viser andelen af børn og unge i Fredericia Kommune, som inden for det seneste år har dyrket aktiviteter i de pågældende regi. (n=2158, 9-11-årige= 863, 12-13-årige=768, 14-15-årige=506, drenge=1109, piger=1049, Fjordbakke=343, Erritsø=492, Kirstinebjerg=792, Ullerup Bæk=531).

Hvad er vigtigt for deltagelse blandt idrætsaktive?

Ser man på, hvor vigtige forskellige forhold er for idrætsaktive børn og unge, angiver de ofte, at det skal være en aktivitet, de har lyst til at dyrke, efterfulgt af, at det er meget vigtigt at have det sjovt (se figur 2.7). En stor andel finder det også vigtigt, at de oplever at blive bedre, mens konkurrenceelementer som at vinde og deltage i stævner ikke fremstår så vigtigt. Endelig angiver børnene selv, at nærhed til skolen og pris er mindre eller slet ikke vigtigt.

Figur 2.7: Forhold der er vigtige for idrætsaktive børn og unge i Fredericia kommune (pct.)



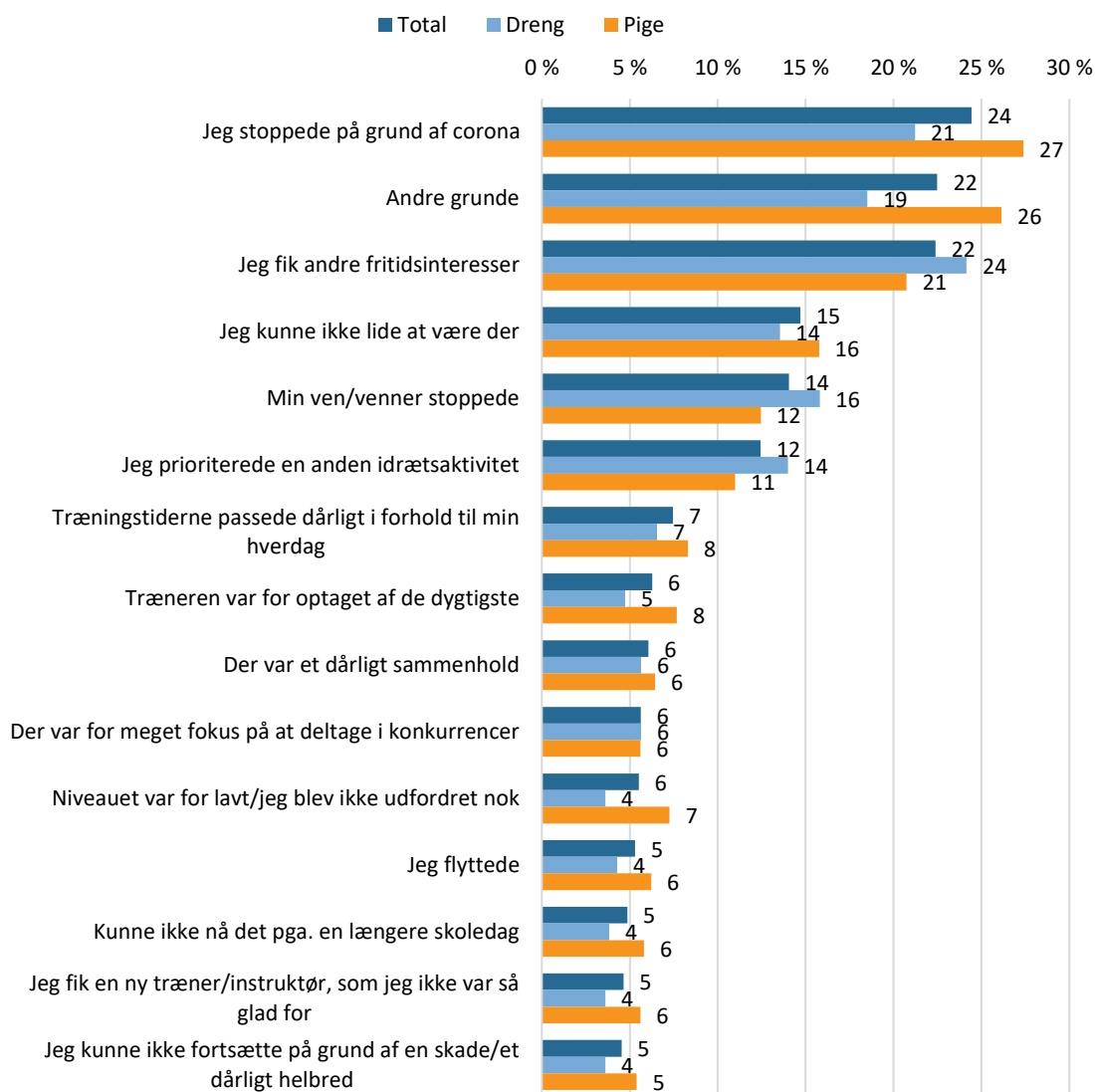
Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet: "Hvor vigtige er følgende udsagn for dig, når du dyrker idræt, sport eller motion i din fritid?" for de børn i Fredericia Kommune, som har dyrket én eller flere aktiviteter fast i løbet af de seneste 12 måneder (n=2158).

Noget kunne tyde på, at nærhed til hjemmet betyder mere end nærhed til skole, da en del børn i en åben svarkategori udtrykker ønske om, at den aktivitet, de går til, lå tættere på hjemmet. Det er dog vanskeligt at give et overordnet bud på, hvor vigtig afstand reelt er i forhold til idrætsdeltagelse, da det tilsyneladende ikke afholder børnene fra at gå til aktiviteter, selvom kortere afstande i nogle tilfælde ville være mere bekvemt.

Stoppet med idræt inden for det seneste år

Af de børn, som har dyrket mindst én aktivitet fast i løbet af de seneste 12 måneder, er 43 pct. stoppet med en aktivitet. Det betyder dog ikke, at de ikke længere er idrætsaktive, men er i højere grad udtryk for, at coronasituationen har krævet det, eller at de har kastet sig over en anden fritidsaktivitet, som det fremgår af figur 2.8. Kun 14 pct. af dem, der er stoppet med en aktivitet inden for det seneste år, svarer 'nej' til spørgsmålet, om de normalt dyrker idræt, sport eller motion.

Figur 2.8: Årsager til at være stoppet med en idrætsaktivitet inden for det seneste år (pct.)



Figuren viser et udsnit af svarfordelingen på spørgsmålet: "Hvorfor stoppede du med din(e) aktivitet(er)?" for de børn i Fredericia Kommune, som har dyrket en eller flere aktiviteter fast i løbet af de seneste 12 måneder (n=925, drenge=443, piger=482).

Blandt årsagerne til at være stoppet er det interessant, at en relativt stor andel på 15 pct. angiver, at de ikke kunne lide at være der. Her er, om ikke andet, et opmærksomhedspunkt at dykke ned i for yderligere at afdække, *hvorfor* de ikke kunne lide at være der.

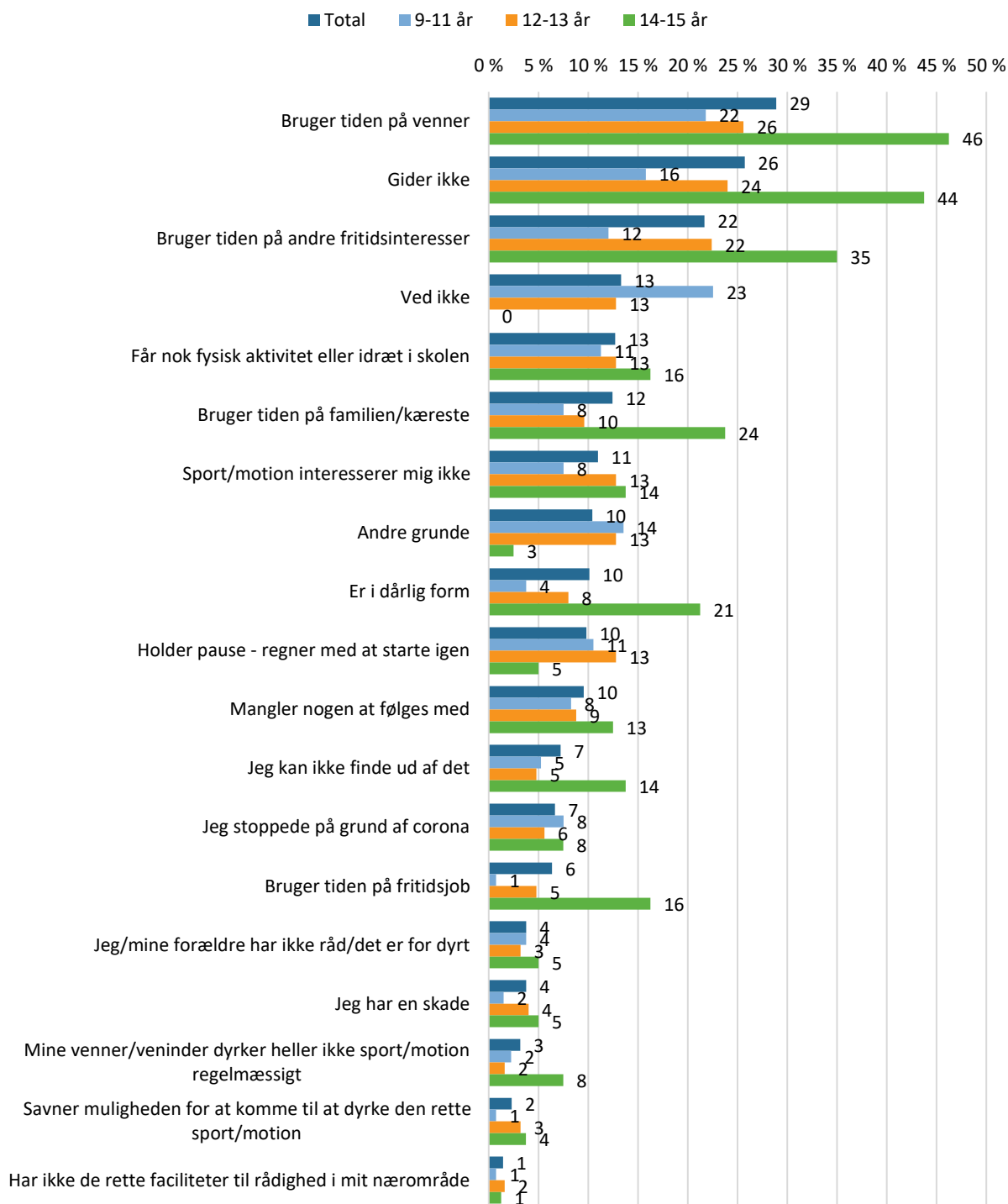
De ikke-idrætsaktive børn og unge i Fredericia Kommune

De foregående afsnit har primært haft fokus på de idrætsaktive børn og unge. Dette afsnit ser i stedet på de 14 pct. børn og unge, der ikke har dyrket en aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år – de ikke-idrætsaktive.

Fokus vil særligt være på årsagerne til ikke at dyrke idræt, sport og motion samt børnene og de unges egne forestillinger om, hvad der eventuelt ville kunne øge motivationen for at begynde til en aktivitet.

De ikke-idrætsaktive skolebørn angiver i størst omfang, at de bruger tiden på venner (29 pct.), eller at de ikke gider sport eller motion (26 pct.), og begge årsager stiger i takt med stigende alder (se figur 2.9).

Figur 2.9: Årsager til ikke at dyrke en aktivitet blandt børn og unge i Fredericia Kommune (pct.)



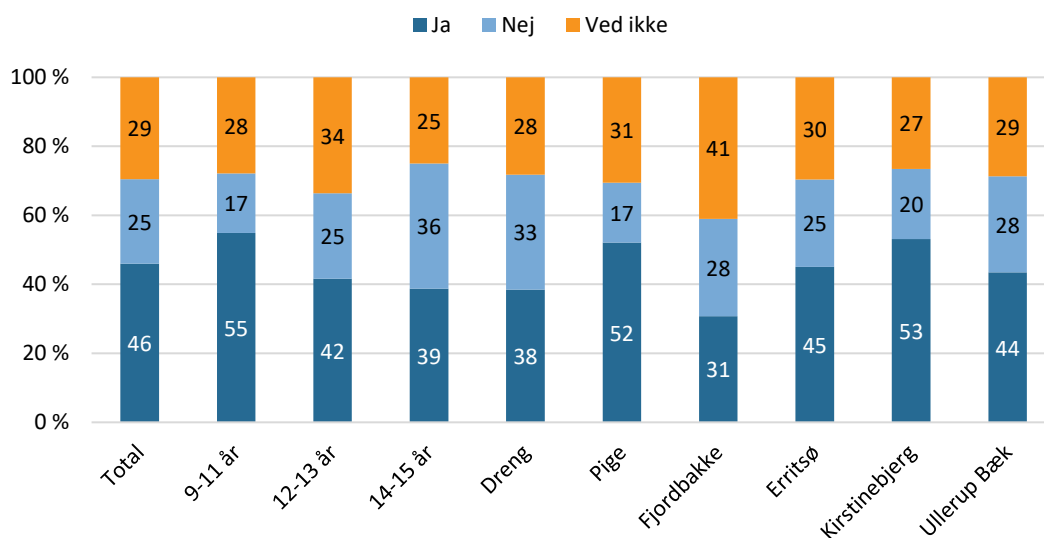
Figuren viser andelen af svar på spørgsmålet: "Hvorfor dyrker du ikke idræt, sport eller motion?" for de respondenter, der har svaret, at de ikke er regelmæssigt aktive. (n=346, 9-11 årige=133, 12-13-årige=125, 14-15-årige=80)

Omvendt ser de øvrige udsagn ikke ud til at være gennemgående barrierer. Eksempelvis angiver blot 13 pct., at de får nok fysisk aktivitet eller idræt i skolen, hvilket er et udtryk for, at bevægelse i skoledagen ikke ser ud til at have udkonkurreret interessen for idræt i fritiden.

Ønsker om mere idræt og motion

Ser man på interessen for at begynde med en aktivitet blandt de ikke-idrætsaktive børn og unge i Fredericia Kommune, svarer 46 pct. 'ja' til spørgsmålet (se figur 2.10). Dertil kommer en stor andel på 29 pct., som svarer 'ved ikke'. Der er dermed tilsyneladende et potentiale for at øge idrætsdeltagelsen blandt kommunens ikke-idrætsaktive børn og unge, særligt blandt pigerne og de yngre aldersgrupper, som udviser størst interesse for mere idræt i hverdagen.

Figur 2.10: Ikke-idrætsaktive børns og unges interesse for at dyrke (mere) motion (pct.)



Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet: "Vil du gerne begynde at dyrke (mere) idræt, sport og/eller motion?" blandt ikke-idrætsaktive børn og unge, opdelt på køn. (n=346, 9-11-årige=133, 12-13-årige=125, 14-15-årige=80, drenge=156, piger=190, Fjordbakke=39, Erritsø=71, Kirstinebjerg=128, Ullerup Bæk=108)

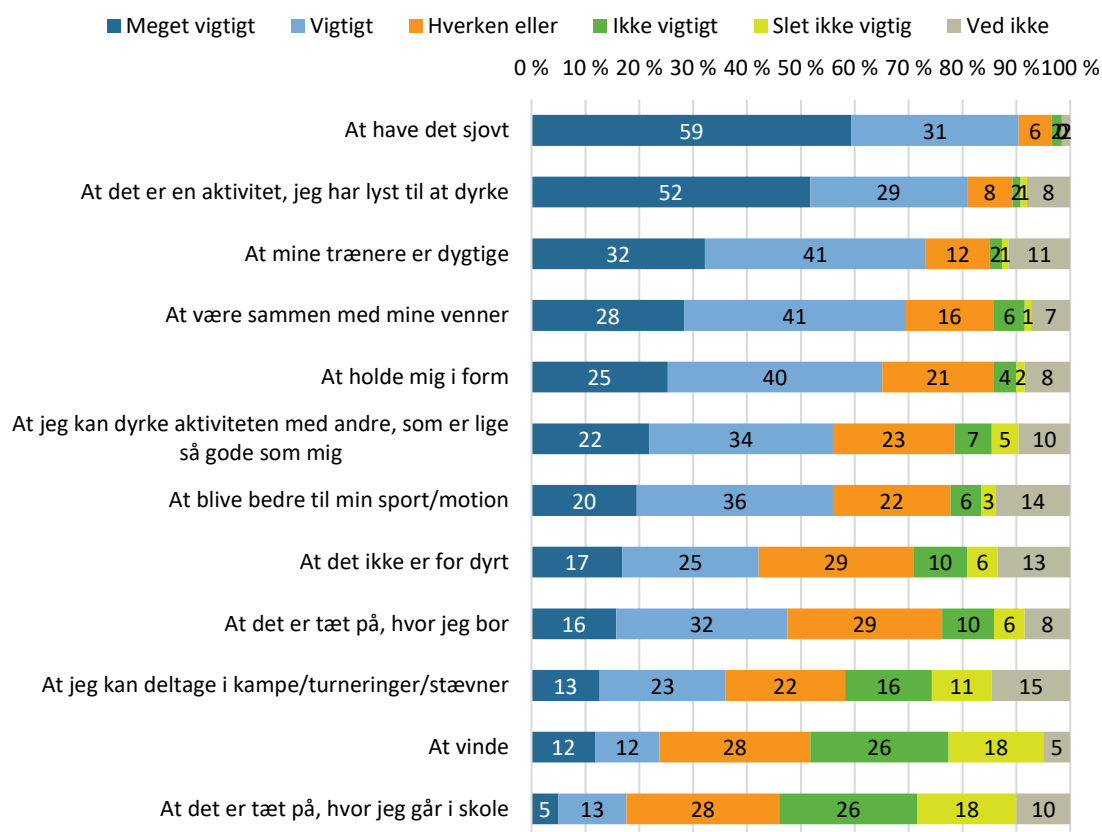
De børn og unge, som har svaret enten 'ja' eller 'ved ikke' til interessen for at dyrke mere idræt, er yderligere blevet spurgt ind til forhold, der er vigtige, hvis de skulle starte på en aktivitet.

Figur 2.11 viser en oversigt over de forhold, der er blevet spurgt ind til, og hvilken betydning de har for de ikke-idrætsaktive børn og unge, som har interesse i at begynde med en idrætsaktivitet.

Her er det vigtigste at have det sjovt, og at det er en aktivitet, de har lyst til at dyrke. Knap en tredjedel mener, at det er vigtigt at have dygtige trænere. Omvendt betyder konkurrenceelementet mindre, lige som det var tilfældet blandt de idrætsaktive børn og unge. Generelt svarer de idrætsaktive og ikke-idrætsaktive børn og unge næsten ens på spørgsmålet,

dog med en tendens til, at alle udsagn er lidt mere vigtige for de idrætsaktive sammenholdt med de ikke-idrætsaktive børn og unge.

Figur 2.11: Forhold, der er vigtige for ikke-idrætsaktive skolebørn, hvis de skulle begynde på en idrætsaktivitet (pct.)



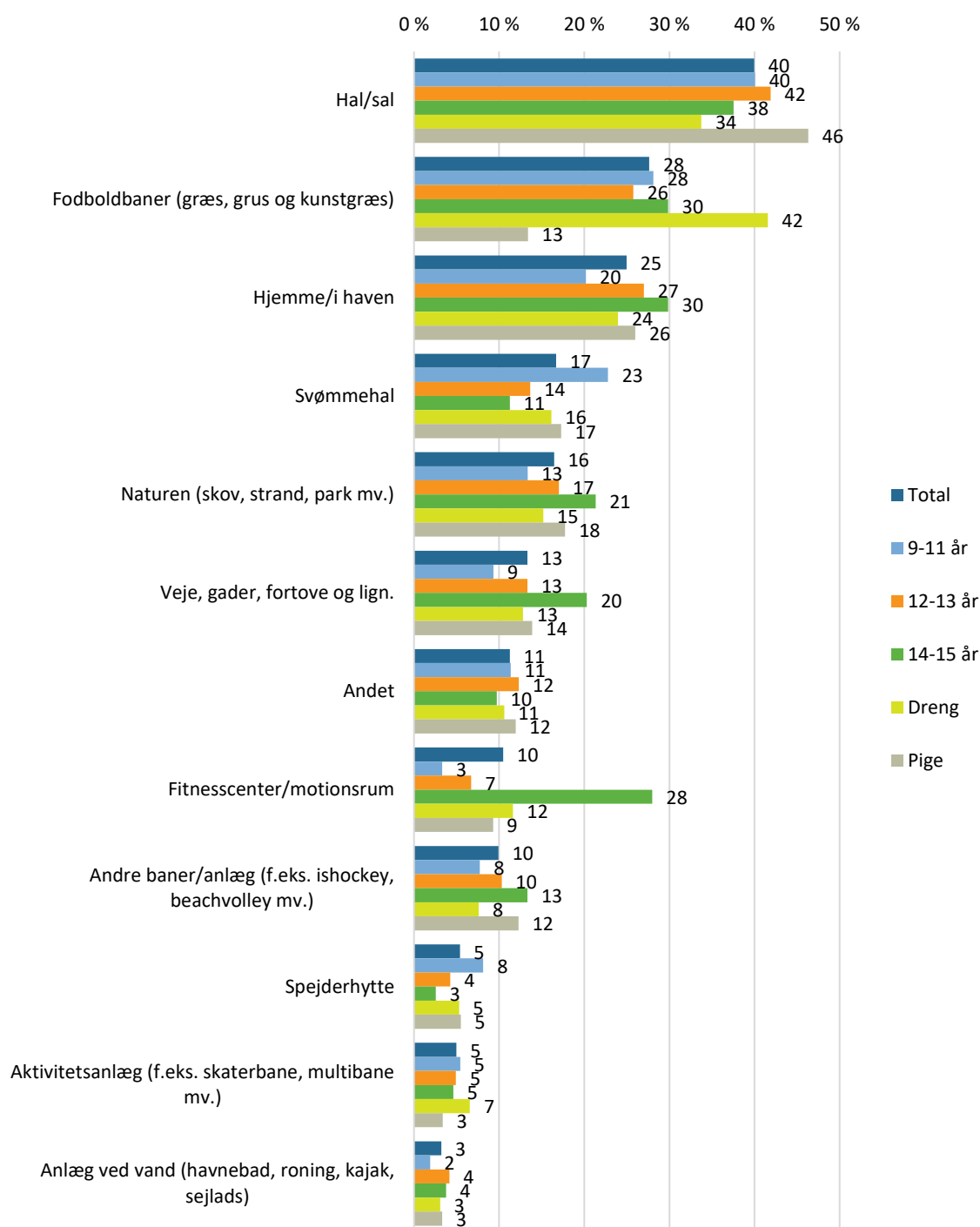
Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet: "Hvor vigtige er følgende udsagn for dig, hvis du skulle dyrke idræt, sport eller motion i din fritid?" blandt ikke-idrætsaktive børn og unge respondenter (n=261).

Brug af og tilfredshed med faciliteter blandt børn og unge

Figur 2.12 viser, hvilke typer af faciliteter de idrætsaktive børn og unge i Fredericia Kommune benytter. Idrætshaller/sale er den mest benyttede facilitetstype blandt børn og unge efterfulgt af fodboldbaner og aktiviteter derhjemme/i haven.

Køns- og aldersforskelle i aktivitetsvalget afspejler sig i brugen af faciliteter, særligt i forhold til brugen af fodboldbaner, der oftest benyttes af drenge, og fitnessfaciliteter, som 14-15-årige benytter i stor stil.

Figur 2.12: Facilitetsbrug blandt idrætsaktive børn og unge i Fredericia Kommune (pct.)

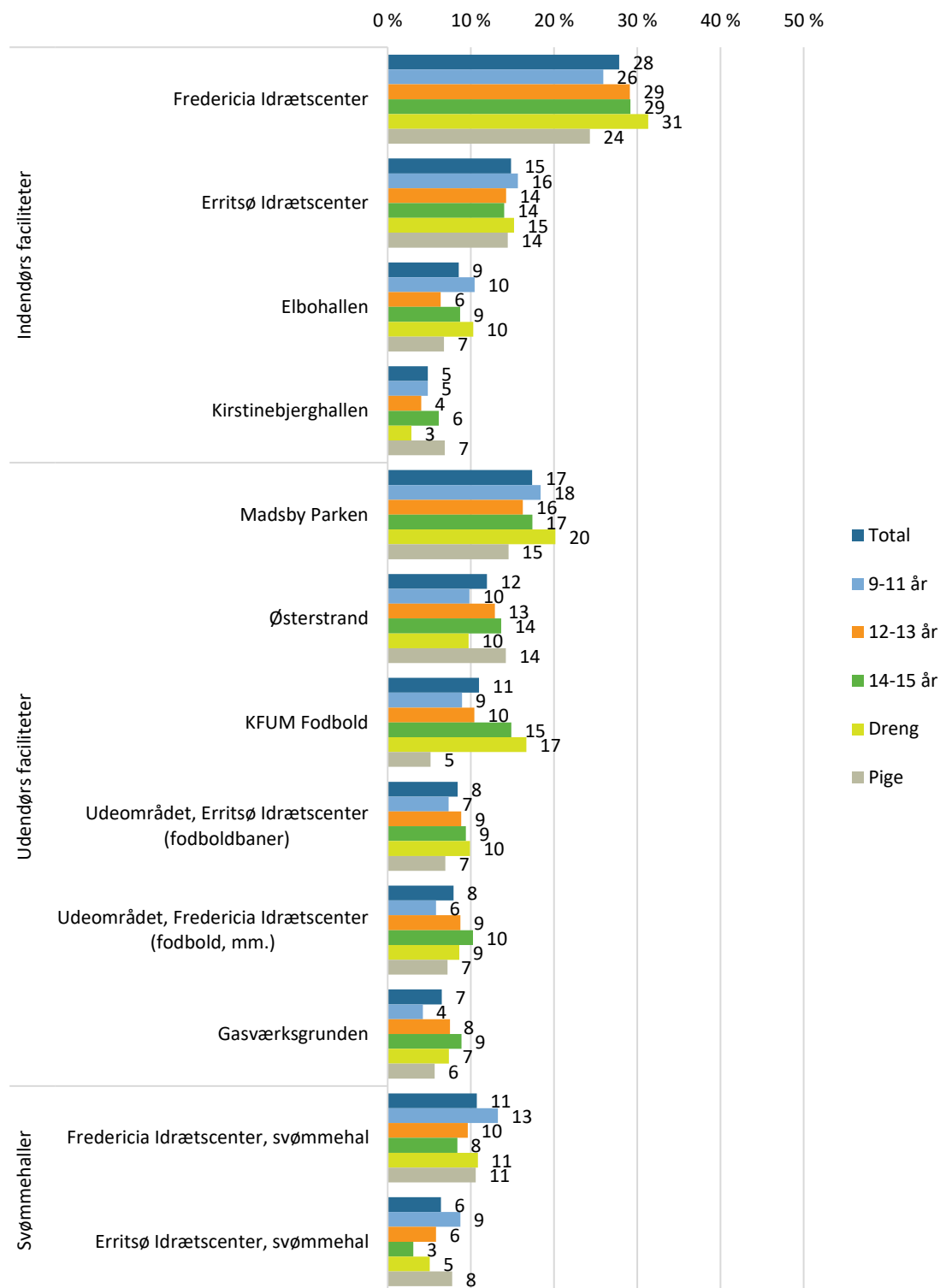


Figuren viser fordelingen af idrætsaktive børns og unges facilitetsbrug. Fordelt på køn og alder (n= 2.158).

Figur 2.13 viser, hvilke indendørs- og udendørsfaciliteter samt svømmehaller, der er mest benyttet i Fredericia Kommune. Figuren viser, at Fredericia Idrætscenter og Erritsø Idrætscenter er de mest benyttede indendørsfaciliteter. De to faciliteter benyttes af henholdsvis 28 pct. og 15 pct. af kommunens børn og unge.

Af udendørsfaciliteterne er det Madsbyparken, Østerstrand og KFUM-fodboldbanerne, som er de mest benyttede.

Figur 2.13: De mest benyttede faciliteter blandt børn og unge i Fredericia Kommune (pct.)

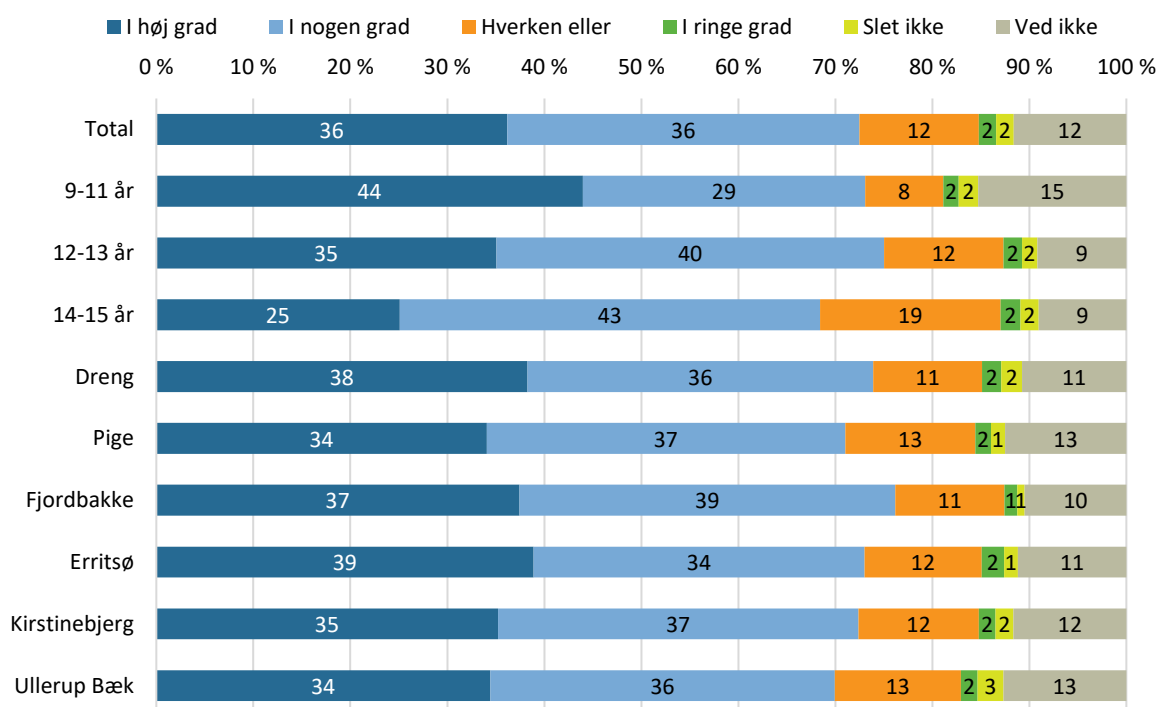


Figuren viser andelen, der benytter de mest benyttede faciliteter i Fredericia Kommune. Fordelt på køn og alder (n= 2.158).

Derudover har en del angivet faciliteter i andre kommuner, og kigger man på de åbne svar-kategorier, tyder det på, at en del af kommunens børn og unge dyrker deres aktiviteter i enten Kolding eller Vejle Kommune.

Børn og unge er også blevet spurgt til, hvor tilfredse de er med kommunens faciliteter. Her finder man en udpræget grad af tilfredshed, mens en lille andel på 4 pct. har angivet, at de enten 'i ringe grad' eller 'slet ikke' er tilfreds med faciliteterne (se figur 2.14). Generelt varierer tilfredsheden med faciliteterne næsten ikke på tværs af køn og skoledistrikter. Det billede er også gældende i lignende undersøgelser i andre kommuner.

Figur 2.14: Tilfredshed med faciliteter blandt børn og unge i Fredericia Kommune (pct.)



Figuren viser andelen af svar på spørgsmålet: "Er du generelt tilfreds med idrætsfaciliteterne (boldbaner, idrætshaller, svømmehaller mv.) i dit nærområde?" fordelt på alder, køn, og skoledistrikter. (n=2504, 9-11-årige= 996, 12-13-årige=893, 14-15-årige=586, drenge=1265, piger=1239, Fjordbakke=382, Erritsø=563, Kirstinebjerg=920, Ullerup Bæk=639).

Idrætsvaner blandt voksne

Undersøgelsen blandt voksne i Fredericia Kommune viser, at to ud af tre voksne normalt er aktive med idræt, sport eller motion. Der er visse forskelle mellem mænd og kvinder på tværs af aldersgrupper. Tallene skal her tages med forbehold for få respondenter i visse aldersgrupper, men undersøgelsen tyder på, at kvinder især er mindre idrætsaktive i alderen 26-39 år, og at mænd er mere idrætsaktive end kvinder helt frem til 60-årsalderen, hvor kvinderne angiver et højere deltagelsesniveau end mændene.

Sammenligner man deltagelsesniveauet i Fredericia Kommune med deltagelsesniveauet i andre kommuner, hvor Idan har gennemført lignende undersøgelser, ligger det umiddelbart på samme niveau¹². Samme billede tegner undersøgelsen Danmark i Bevægelse, som er gennemført blandt voksne i alle landets kommuner. Her placerer Fredericia Kommune sig omkring gennemsnittet på de forskellige mål for fysisk aktivitet og bevægelse (Ibsen, Elmose-Østerlund og Høyer-Kruse, 2021).

Voksnes aktivitetsvalg

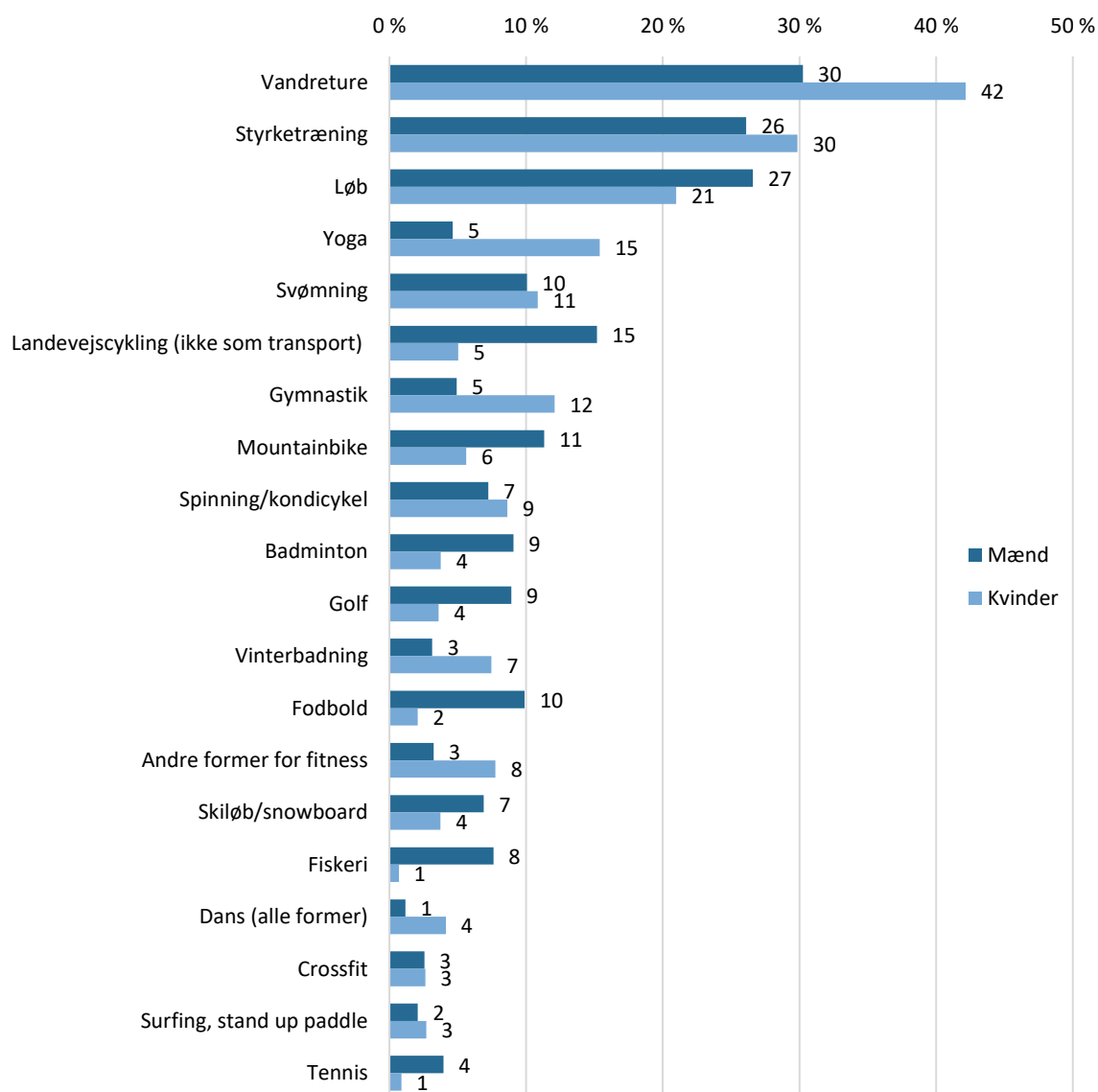
Ser man på voksnes aktivitetsvalg, så viser undersøgelsen, at store, tidstypiske aktiviteter inden for motion som vandreture, styrketræning og løb også er blandt de mest populære aktiviteter hos voksne i Fredericia Kommune. Samtidig er der også god tilslutning til en lang række øvrige aktiviteter som yoga, svømning, cykling, gymnastik og mountainbike (se figur 2.15). Mænd og kvinder har tendens til at favorisere forskellige aktiviteter, hvor kvinder, ligesom i mange andre lignende undersøgelser, tilslutter sig blødere motionsformer som vandreture, yoga, gymnastik, vinterbadning og dans, mens mænd er mere til udstyrs- og boldidrætter som landevejscykling, mountainbike, badminton, golf, fodbold, fiskeri og tennis.

¹² For nærmere information om de forskellige undersøgelser henvises til: <https://idan.dk/idan-under-soeger/idraet-og-faciliteter-i-kommunen/>

¹² <https://static1.squarespace.com/static/5b90cdb94eddec5d629c493e/t/5eb1b1a7afe9417aacb3c4bf/1588703660569/Corona-seminar+1+-+gymnasier%2C+Maja+Pilgaard.pdf>

¹² I 63 pct. af

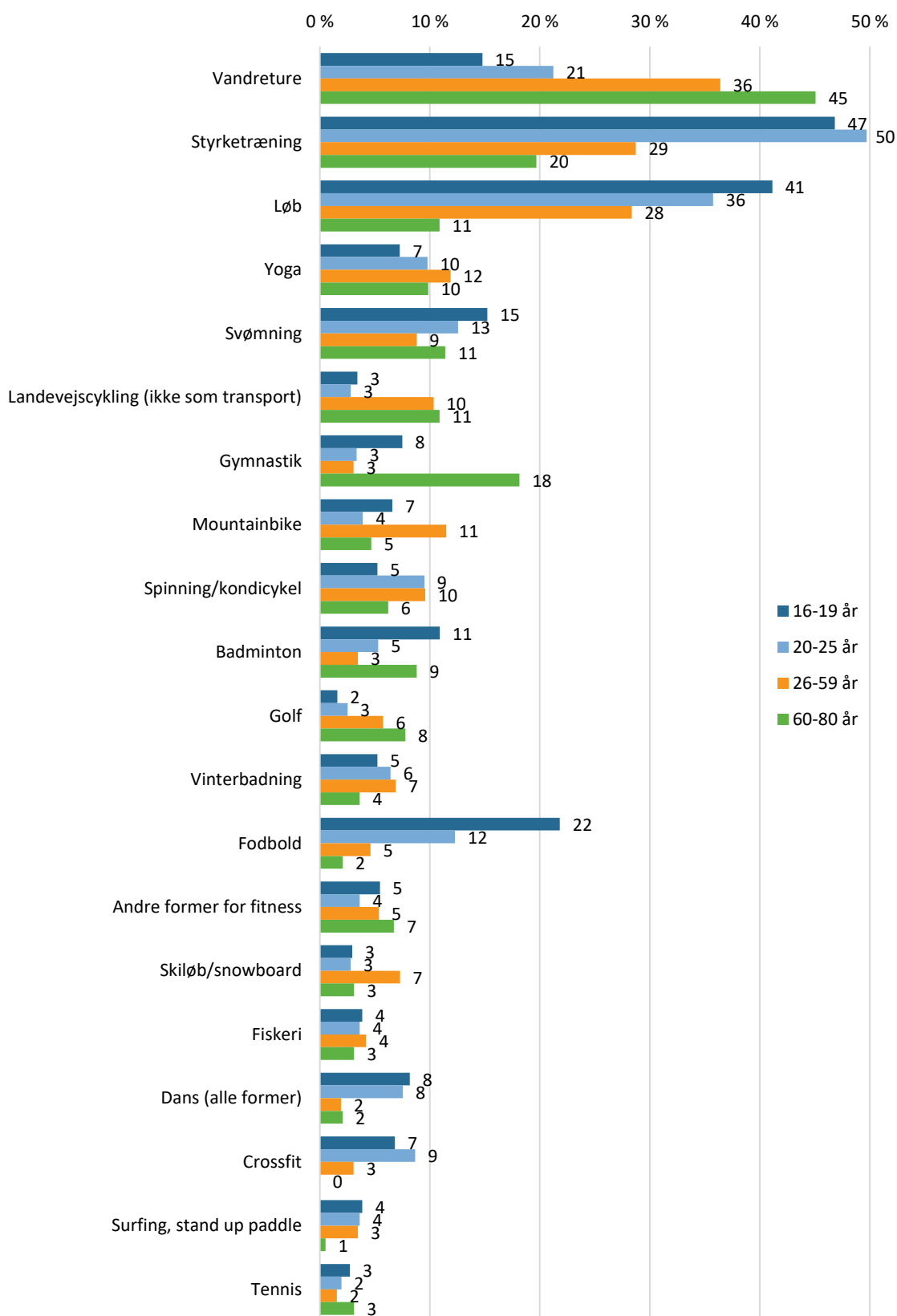
Figur 2.15: Voksnes valg af idrætsaktiviteter, fordelt på køn (pct.)



Figuren viser andelen af voksne borgere, der dyrker forskellige aktiviteter ud fra spørgsmålet: "Hvilken slags idræt, sport eller motion har du gået til fast eller dyrket meget i løbet af det seneste år? Giv ét eller flere svar". Fordelt på køn (n=1.252).

Alder præger også aktivitetspræferencerne. Løbetempoet og fitnessredskaberne skiftes ud med vandreture i takt med stigende alder, ligesom fodbold kan betegnes som en populær ungdomsaktivitet, mens gymnastik hovedsagligt spiller en rolle for seniorerne (foruden den store tilslutning til gymnastik blandt yngre børn). Aldersforskydningerne er vist i figur 2.16.

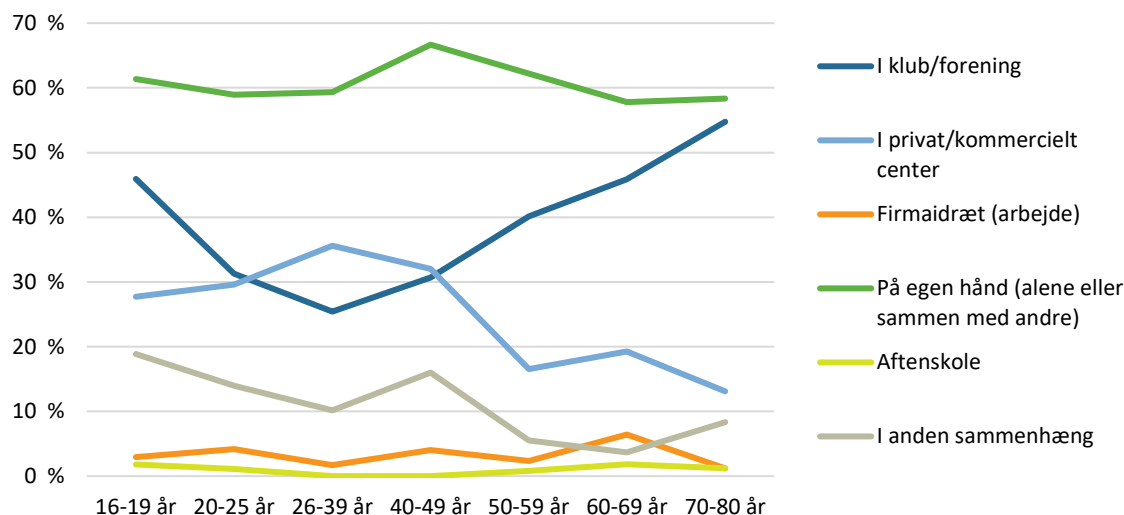
Figur 2.16: Voksnes valg af idrætsaktiviteter, fordelt på alder (pct.)



Figuren viser andelen af voksne borgere, der dyrker forskellige aktiviteter ud fra spørgsmålet: "Hvilken slags idræt, sport eller motion har du gået til fast eller dyrket meget i løbet af det seneste år? Giv ét eller flere svar". Fordelt på alder (n=1.252).

Når det gælder organiseringen af deres idrætsaktiviteter, dyrker et flertal af de voksne motionister aktiviteter 'på egen hånd' (se figur 2.17). Det gælder både mænd og kvinder og på tværs af aldersgrupper. Derefter følger foreningsidrætten, som især er udbredt blandt de yngre og ældre voksne, mens idræt i privat regi især er udbredt blandt de 20-49-årige.

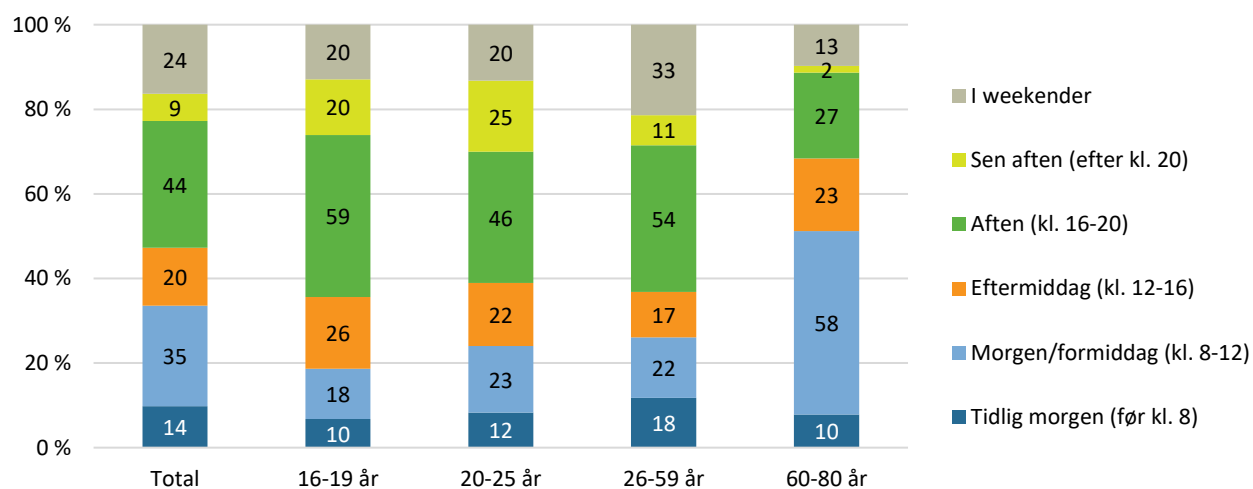
Figur 2.17: Voksnes organiseringsform, fordelt på alder (pct.)



Figuren viser andelen, der har dyrket mindst én aktivitet i de respektive regi inden for det seneste år. Fordelt på aldersgrupper (n borgerundersøgelse = 1.252).

Der også store forskelle på tværs af alder i forhold til, hvornår voksne foretrækker at dyrke idræt, sport eller motion (se figur 2.18). Særligt seniorer foretrækker at være aktive i løbet morgenen/ formiddagen, mens de 16-59-årige foretrækker at være aktive om aftenen. Desuden gælder, at de 25-39-årige foretrækker at trække i træningstøjet i weekenderne (fremgår ikke af figur).

Figur 2.18: Voksne borgeres foretrukne træningstidspunkter (pct.)



Figuren viser, i hvilke tidsrum voksne borgere foretrækker at dyrke motion. Fordelt på køn og alder (n=1.014).

Informationer om foretrukne træningstider kan være relevante for foreninger, faciliteter og andre udbydere af idræt, sport og motion, som gerne vil øge deres tilslutning. Her er aktivitetstidspunkter et blandt flere forhold, som er væsentlige at skele til. For faciliteter i kommunen er det interessant, at forskellige aldersgrupper har forskellige præferencer for træningstidspunkter, hvilket gør det muligt at arbejde med forskudte tilbud, så faciliteterne kan udnyttes maksimalt.

Brug af og tilfredshed med faciliteter

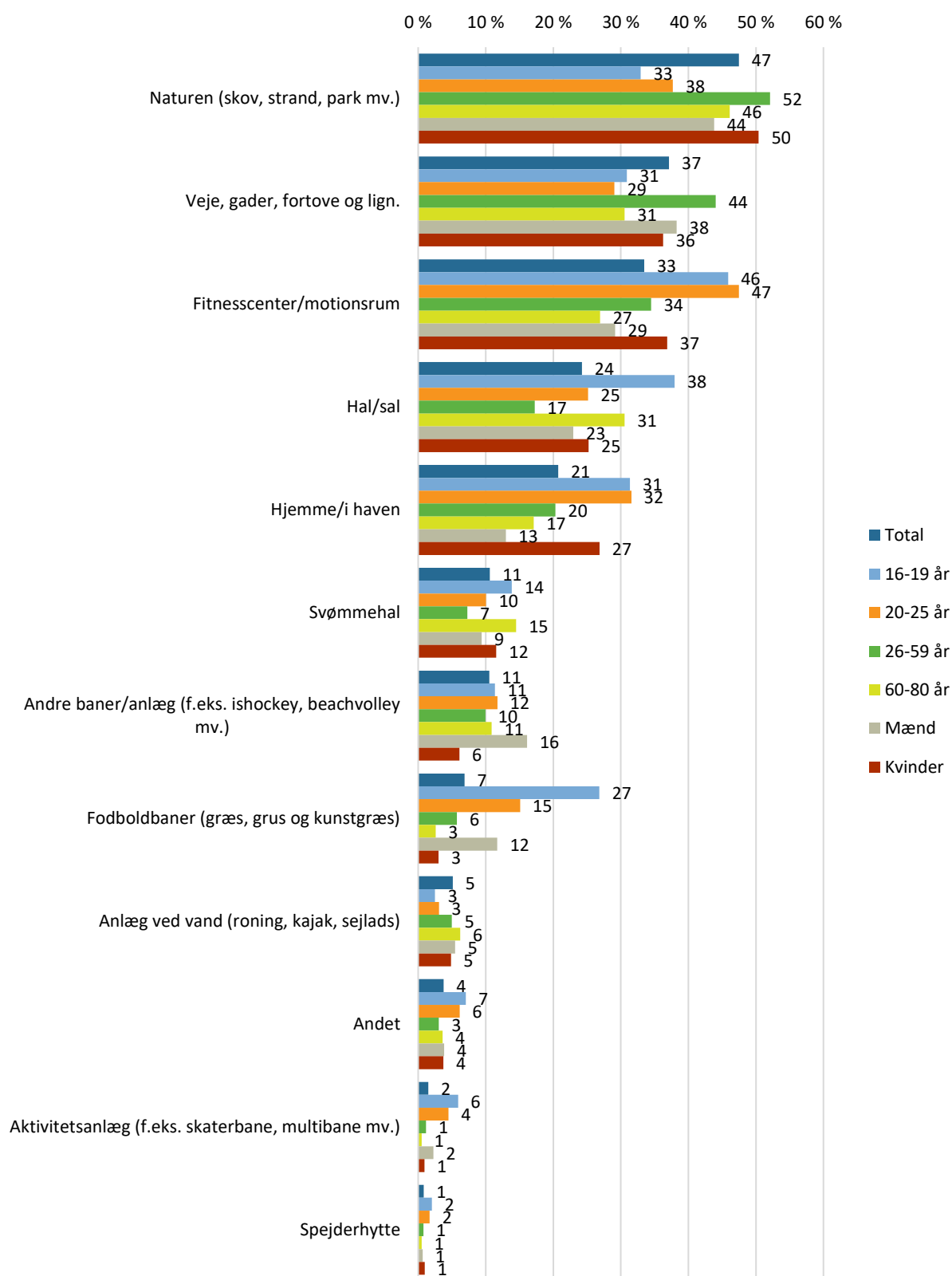
Generelt finder man stor tilfredshed med Fredericia Kommunes faciliteter, og på tværs af køn og alder angiver et fåtal på mellem 0-7 pct. i ringe grad eller slet ikke at være tilfreds med faciliteterne. Samme billede skinner igennem i de åbne svar, som bliver præsenteret lidt senere i rapporten, hvor mange borgere med egne ord udtrykker, enten at der ikke er noget at 'komme efter', eller at de oplever fine forhold i de pågældende faciliteter. Indimellem finder man dog et ønske om bedre rengøring, reovering af slidte faciliteter mv., men det fylder ikke meget sammenholdt med de rosende ord. Det er et billede, som også ses i lignende undersøgelser i andre kommuner.

Som i mange andre kommuner er naturen, parker og veje voksnes foretrukne arena for at motionere. Dertil kommer en stor andel, som benytter fitnessfaciliteter og traditionelle idrætshaller, som vist i figur 2.19. Variationer finder sted på tværs af køn og alder og modsvare de forskellige aktivitetsmønstre, som gennemgået ovenfor.

Knap en tredjedel af de unge 16-25-årige træner også derhjemme. Tendensen til at benytte online træningsprogrammer eller online coaches blev tydelig under coronakrisen, hvor en undersøgelse af 1.500 gymnasieelever viste, at op mod 60 pct. benyttede sig af online træning.¹³ Her var det særligt pigerne, der fandt vej til den form for motion, hvilket også kommer til udtryk i Fredericia Kommune, hvor 27 pct. af kvinderne træner hjemme/i haven mod 13 pct. af mændene.

¹³ <https://static1.squarespace.com/static/5b90cdb94ed-dec5d629c493e/t/5eb1b1a7afe9417aacb3c4bf/1588703660569/Corona-seminar+1+-+gymnasier%2C+Maja+Pilgaard.pdf>

Figur 2.19: Voksne borgeres brug af forskellige facilitetstyper i Fredericia Kommune (pct.)



Figuren viser andelen af voksne borgere, der benytter forskellige facilitetstyper i Fredericia Kommune. Fordelt på køn og alder (n=1.252).

På tværs af alle faciliteter og udeområder i Fredericia Kommune fremstår Østerstrand som det mest benyttede anlæg blandt voksne borgere (se figur 2.20). Her har hver fjerde borger over 16 år motioneret 'regelmæssigt inden for de seneste 12 måneder', og tilslutningen er høj på tværs af køn og alder, dog med en højere tilslutning blandt kvinder (30 pct.) end blandt mænd (20 pct.). Hvad der nærmere ligger i 'regelmæssigt', er ikke uddybet, men formentlig vil aktiviteten på sådan et anlæg være noget højere i sommerhalvåret end i vinterhalvåret.

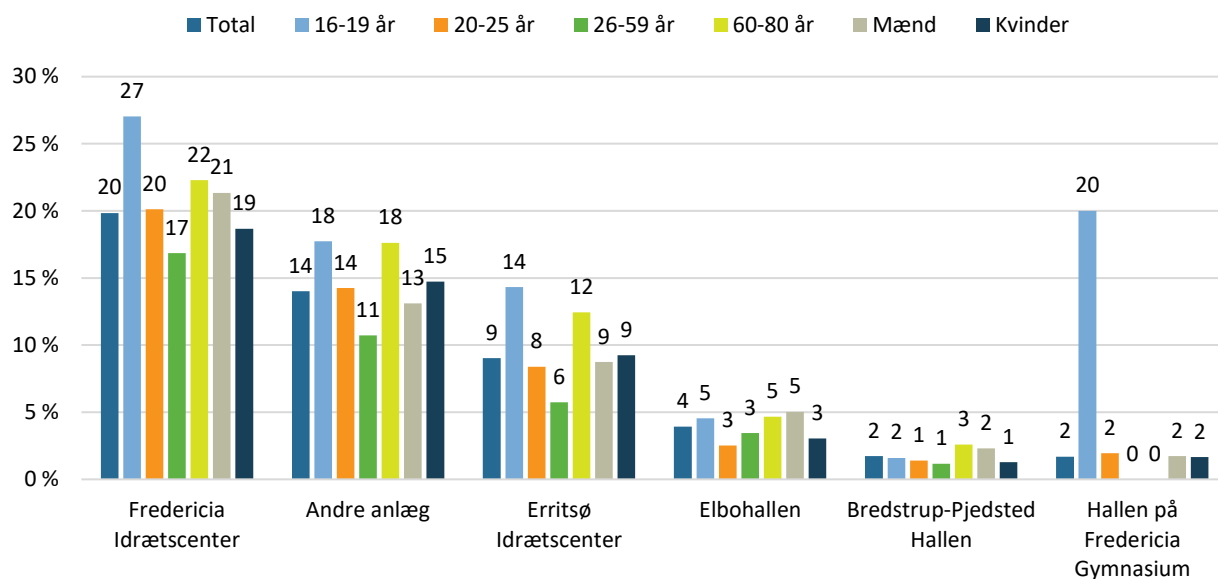
For foreningsidrætten i nærområdet vil det være interessant at afdække potentialer for at etablere foreningsaktiviteter, som har sit udgangspunkt fra et så velkendt og benyttet anlæg – og særligt med fokus på træning for kvinder, som indtil 60-årsalderen generelt ligger lavere end mænd i forhold til idrætsdeltagelse.

Foruden Østerstrand er Fredericia Idrætscenter voksnes foretrukne motionsfacilitet, hvor hver femte borger i Fredericia over 16 år finder vejen forbi i træningssko. Her er tilslutningen især høj blandt de unge 16-19-årige, og centeret har generelt en lidt større andel af mandlige end kvindelige brugere (se figur 2.19).

Det tredjemest benyttede anlæg blandt voksne er Madsbyparken (udendørs træningsanlæg), hvor 14 pct. af kommunens voksne motionerer. Det er en noget mindre andel end ved Østerstrand, men samtidig en betydelig større andel end ved øvrige udendørs træningsanlæg i kommunen. Figur 2.20, 2.21, 2.22 og 2.23 viser de mest benyttede indendørs og udendørs anlæg, samt svømmehaller og fitnesscentre opdelt på køn og alder.

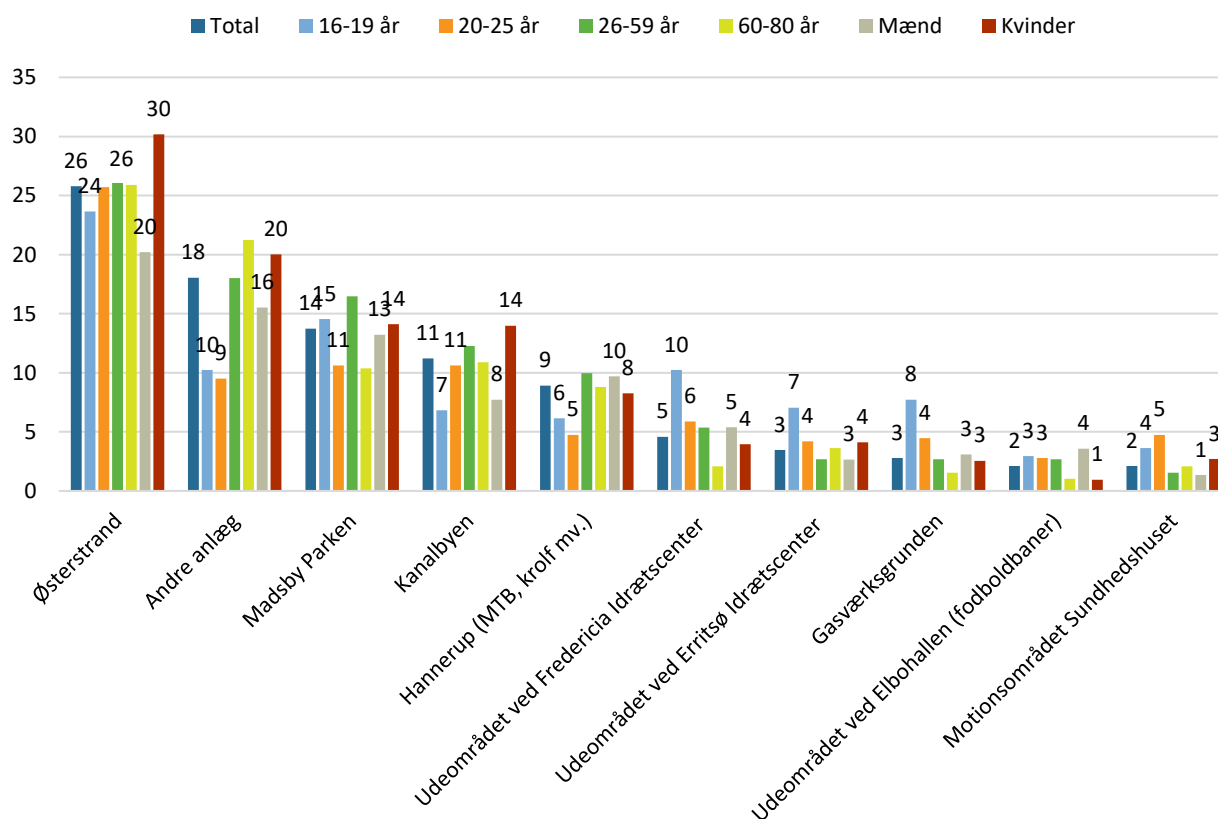
Her bliver det samtidig klart, at svømmehaller og fitnessfaciliteter ikke har helt så stor tilslutning af voksne borgere som nogle af idrætshallerne og de udendørs områder. Samtidig er det meget tydeligt, at borgerne holder sig til kommunens egne svømmefaciliteter frem for at tage til Børkop eller Strib, som også har svømmeanlæg.

Figur 2.20: Voksne borgeres brug af indendørs idrætshaller (pct.)



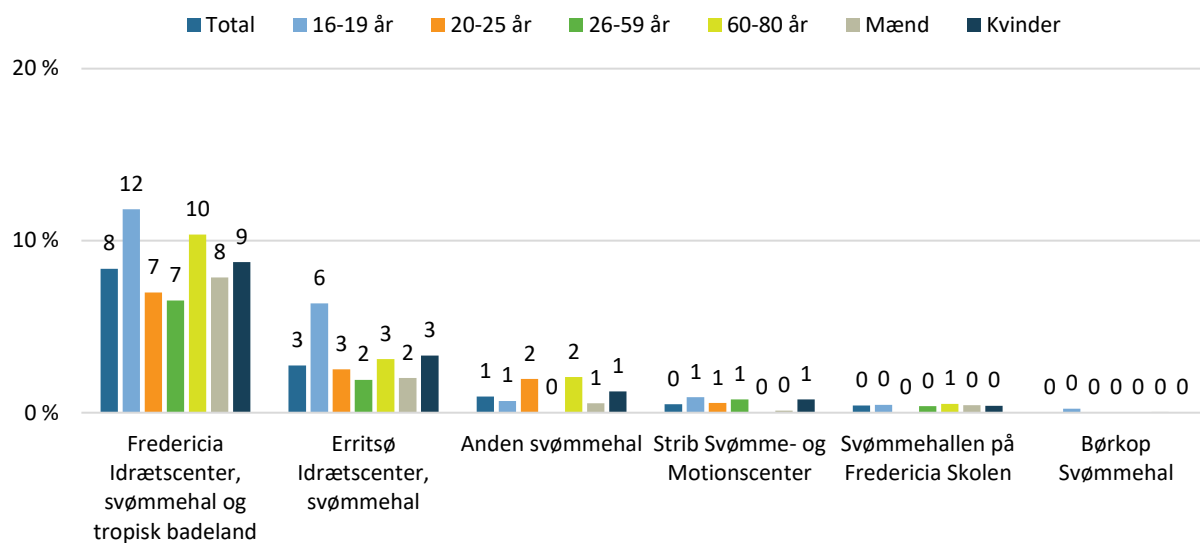
Figuren viser andelen af voksne borgere, der benytter specifikke indendørs idrætshaller i Fredericia Kommune. Fordelt på køn og alder (n=1.252).

Figur 2.21: Voksne borgeres brug af udendørs aktivitetsanlæg (pct.)



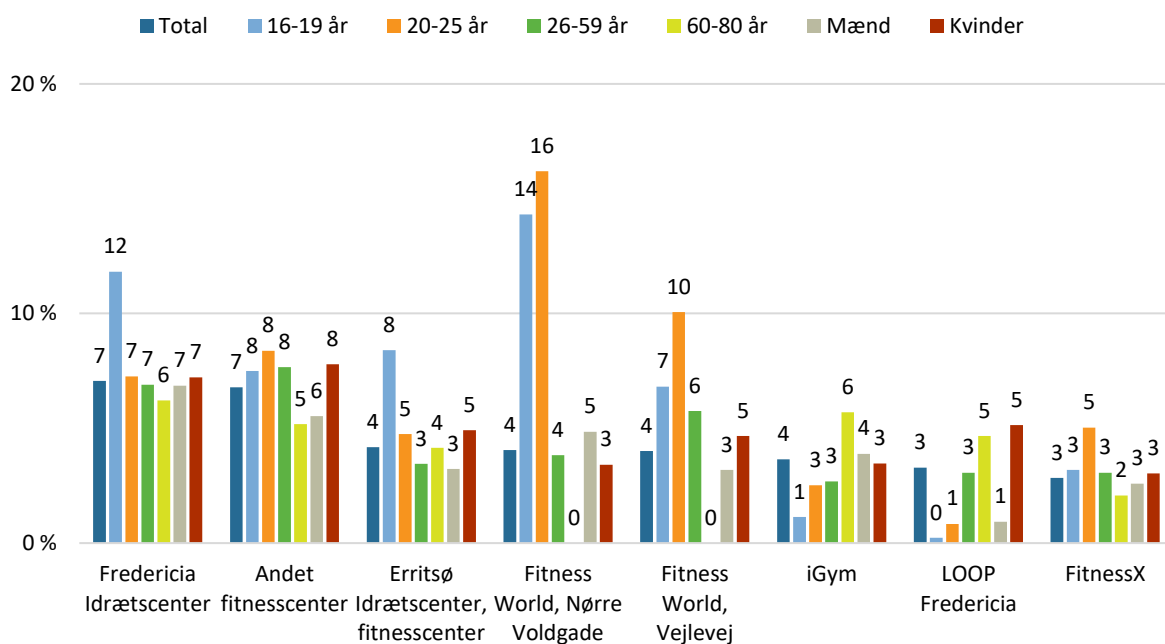
Figuren viser andelen af voksne borgere, der benytter specifikke udendørs aktivitetsanlæg i Fredericia Kommune. Fordelt på køn og alder (n=1.252).

Figur 2.22: Voksne borgeres brug af svømmehaller (pct.)



Figuren viser andelen af voksne borgere, der benytter specifikke svømmefaciliteter i Fredericia Kommune. Fordelt på køn og alder (n=1.252).

Figur 2.23: Voksne borgeres brug af fitnessfaciliteter (pct.)

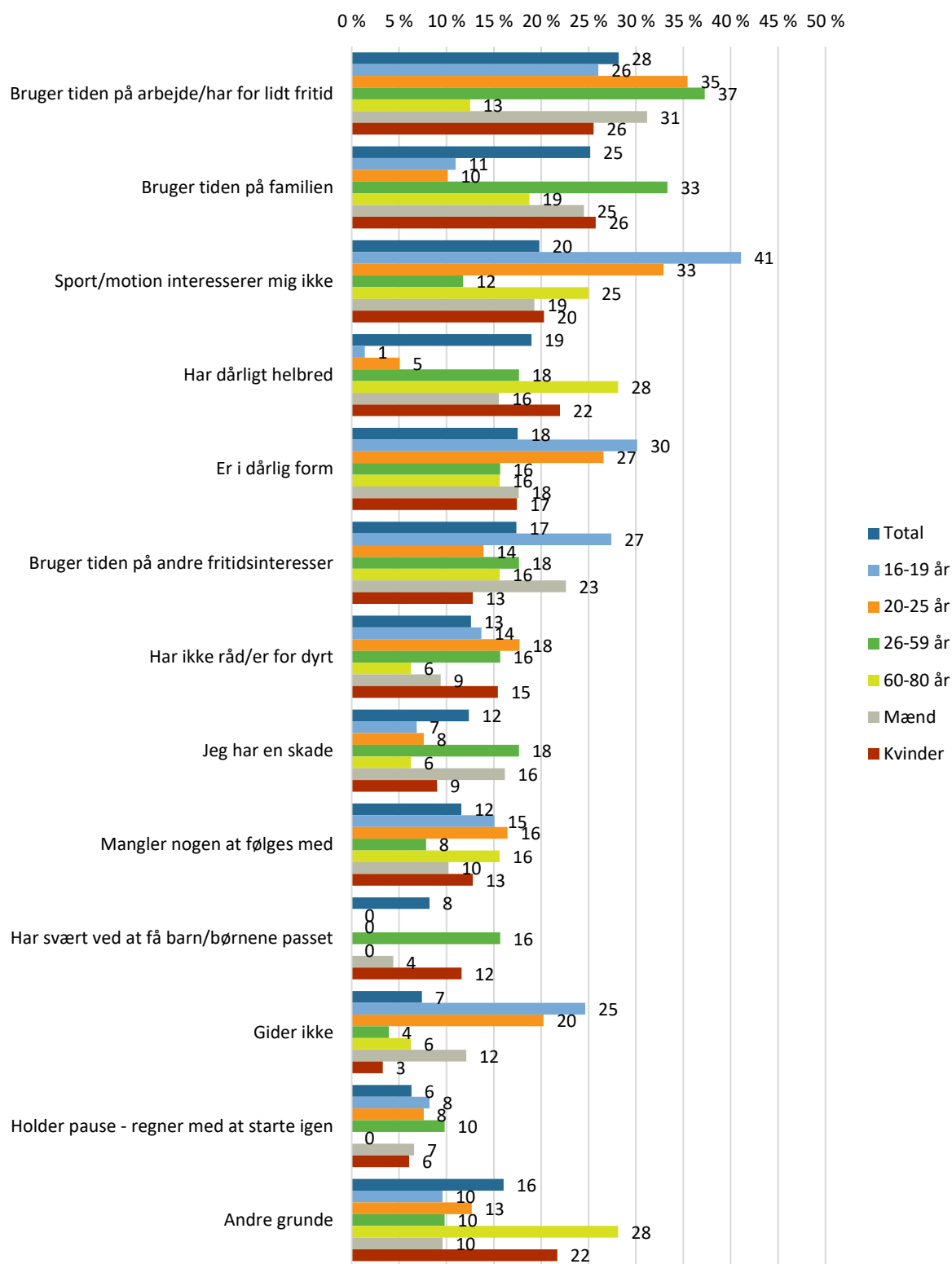


Figuren viser andelen af voksne borgere, der benytter specifikke fitnessfaciliteter i Fredericia Kommune. Fordelt på køn og alder (n=1.252).

Barrierer for idrætsdeltagelse

Blandt voksne borgere har 18 pct. angivet, at de ikke har dyrket nogle aktiviteter regelmæssigt inden for det seneste år. De er blevet spurgt til årsagerne til, hvorfor de ikke har dyrket aktiviteter med afsæt i en række forhåndsdefinerede udsagn (se figur 2.24).

Figur 2.24: Voksne borgeres oplevede barrierer for deltagelse i idrætsaktiviteter (pct.)



Figuren viser voksne ikke-idrætsaktive borgeres valgte årsager til ikke at have dyrket idrætsaktiviteter inden for det seneste år. Fordelt på alder (n=230).

Den største barriere omhandler en oplevelse af ikke at have tid nok i hverdagen til idræt og motion – særligt blandt voksne i den arbejdsdygtige alder. Samtidig er manglende interesse en anden hovedårsag, hvilket især 16 til 19-årige angiver. Disse to centrale udsagn kan dog være udtryk for det samme, nemlig en manglende *prioritering* i et hverdagsliv, hvor mange andre dagsordener fylder.

Samtidig angiver hver tredje teenager, at de ikke dyrker motion på grund af dårlig form. Ikke dårligt helbred – som især kan være en hindring blandt ældre borgere. Det kan tale for tilbud med lav adgangsbarriere, som folk, der føler sig i dårlig form, kan deltage i.

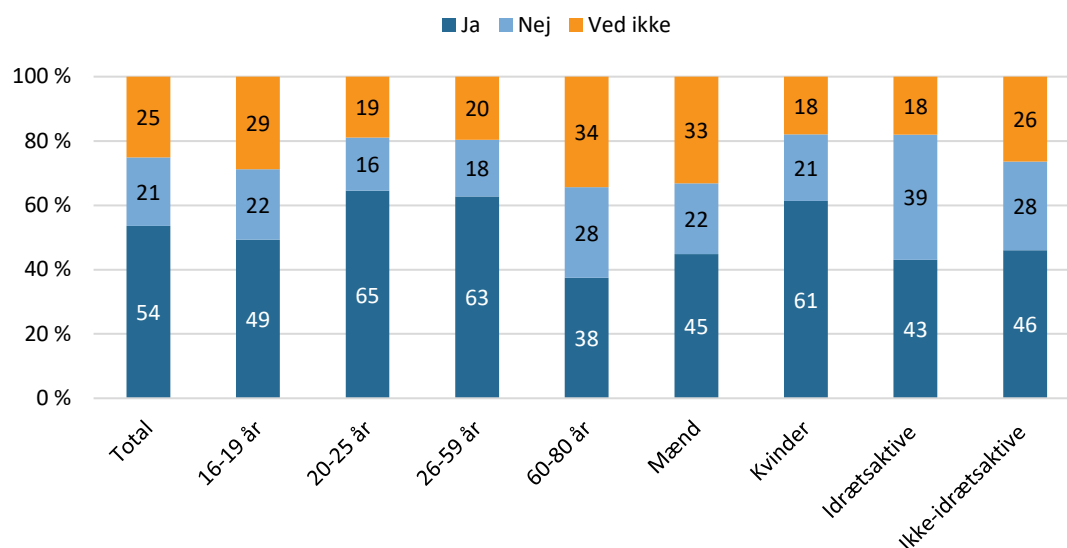
Omvendt fylder udsagn som 'har ikke råd/det er for dyrt' ikke særlig meget som central grund til ikke at dyrke idræt, men for de 13 pct., som angiver, at det er for dyrt, er det formentlig en reel hindring (se figur 2.23). I aldersgruppen 20-25 år, hvor man typisk flytter hjemmefra og selv skal til at betale for sådanne udgifter, er andelen oppe på 18 pct., som oplever ikke at have råd til idræt. Samtidig er det den målgruppe, der udtrykker størst interesse i at få et medlemskab til et fitnesscenter og nævner i de åbne svar, som beskrevet lidt senere, at det gerne måtte være billigere at være medlem i et fitnesscenter.

Kvinder angiver også økonomiske barrierer i højere grad end mænd. Formentlig fordi nogle af de aktiviteter, som appellerer mest til kvinderne, som foruden fitness tæller yoga og dans, oftere er organiseret i kommercielt regi.

Ønsker om mere motion

Generelt udtrykker de voksne borgere i Fredericia Kommune et ret stort ønske om at dyrke mere motion. Det gælder både de nuværende idrætsaktive og de ikke-idrætsaktive, som vist i figur 2.25. Samlet set afviser kun hver femte af de ikke-idrætsaktive tanken om mere motion ved at svare 'nej' til spørgsmålet. Særligt kvinder og de 20-59-årige, som samtidig er de mindst idrætsaktive og dem, som i størst omfang oplever manglende tid som en barriere, ønsker at dyrke mere motion.

Figur 2.25: Et flertal af de ikke-idrætsaktive voksne ønsker at dyrke mere motion (pct.)

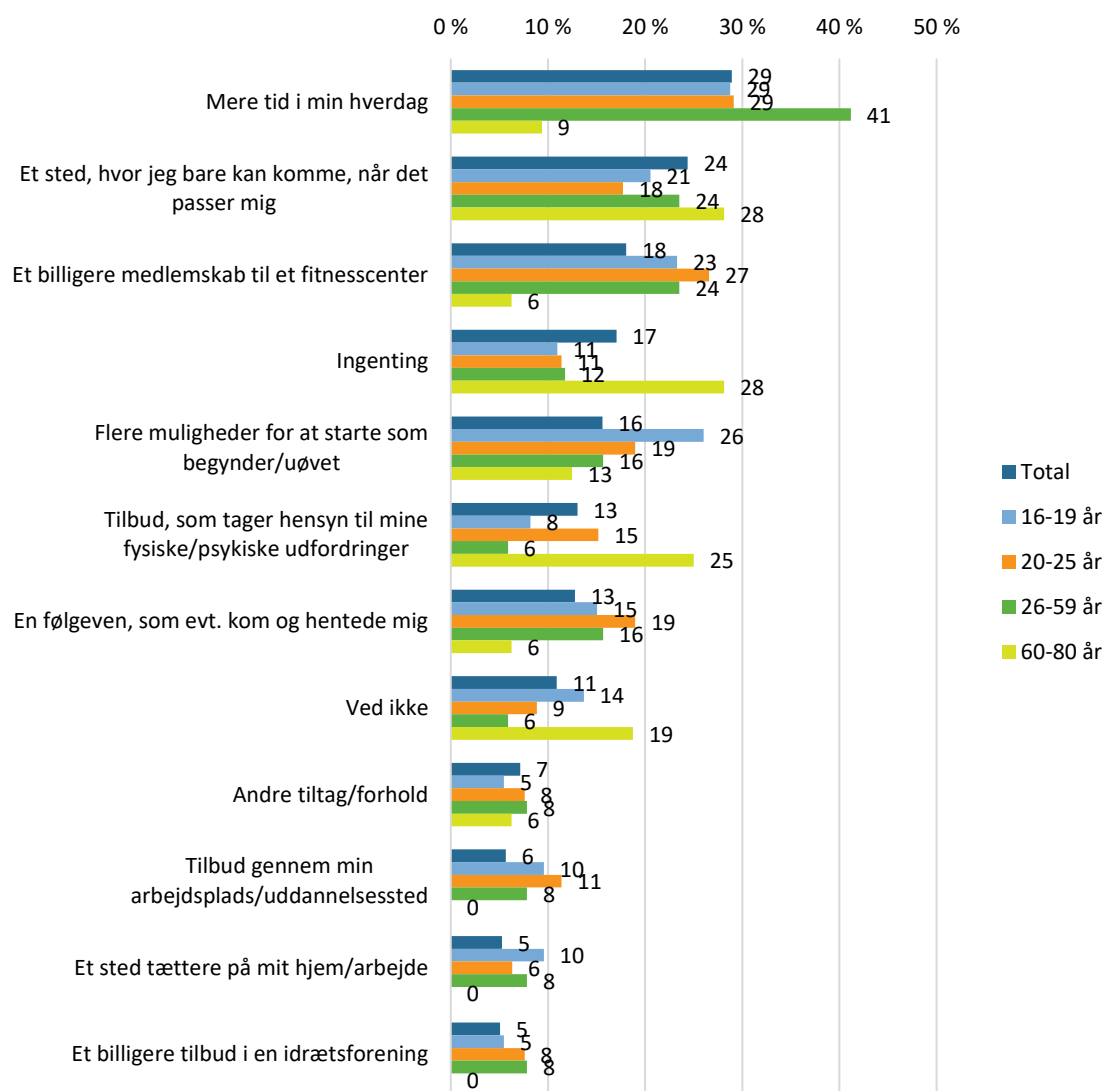


Figuren viser ikke-idrætsaktive voksnes svar på, hvorvidt de gerne vil begynde at dyrke (mere) idræt, sport eller motion. Fordelt på køn og alder (n=235).

Spørger man til, hvad der kunne gøre det lettere for de ikke-idrætsaktive borgere at dyrke mere motion, er det flest ikke-idrætsaktive angiver, da også 'mere tid i min hverdag', hvilket kan være et svært udsagn at agere på i praksis (se figur 2.26). Dernæst fylder udsagn som muligheden for at kunne komme, når det passer den enkelte, eller et billigere medlemskab til et fitnesscenter. Det er interessant, at hele 13 procentpoint flere ønsker et billigere fitnessmedlemskab (18 pct.) end et billigere tilbud i en idrætsforening (5 pct.). Skyldes det, at foreningstilbuddene allerede er billigere, og at det derfor ikke er prisen, der afgør foreningsdeltagelse? Eller skyldes det snarere, at borgerne i højere grad er optaget af muligheden for at få et fitnessmedlemskab frem for et foreningsmedlemskab?

Sammenholder man andelen (26 pct. blandt 16-19-årige), som angiver, at det ville være lettere at starte til idræt, hvis der var flere muligheder for at starte som nybegynder, med andelen af unge, som angiver dårlig form som en barriere, antyder dataene, at de eksisterende idrætstilbud i Fredericia Kommune ikke på nuværende tidspunkt appellerer særlig kraftigt til unge ikke-idrætsaktive, som ikke på forhånd er i særlig god form – også kaldet 'senstarterne'. Her er et interessant potentiale at arbejde videre med for de foreninger, som ønsker det og har ressourcerne til at favne målgruppen.

Figur 2.26: Forhold, som ikke-idrætsaktive borgere forestiller sig kunne gøre det lettere at begynde med en idræts- eller motionsaktivitet (pct.)



Figuren viser ikke-idrætsaktive voksne borgeres svar på spørgsmålet: "Hvilke af følgende tiltag/forhold tror du, kunne gøre det lettere for dig at begynde med idræt, sport eller motion?" fordelt på alder (n=235).

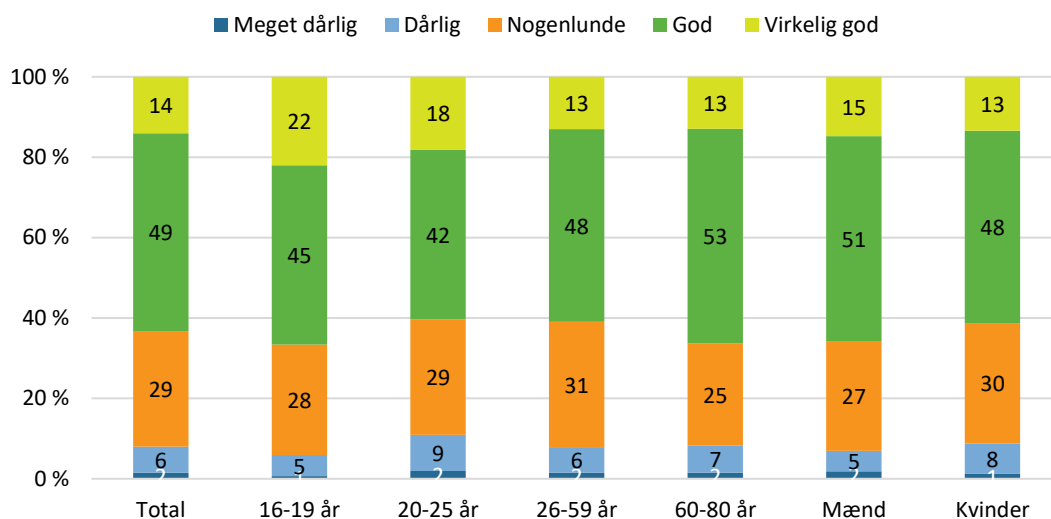
Stoppet med idræt inden for det seneste år

Inden for det seneste år er 38 pct. af de voksne borgere stoppet med en aktivitet. Det er dog ikke nødvendigvis et udtryk for, at de ikke længere dyrker idræt eller motion, men kan lige så vel være udtryk for et skifte til andre aktiviteter. Corona er ikke overraskende den altoverskyggende årsag til at være stoppet med en aktivitet inden for det seneste år, hvilket især ældre borgere over 60 år har oplevet. Derudover fylder de samme årsager, som også blev angivet af de borgere, der slet ikke har dyrket en aktivitet det seneste år, nemlig at de bruger tid på arbejde og familie.

Selvurderet helbred og psykisk tilstand

Fredericia Kommune har en særlig opmærksomhed på borgernes selvurderede helbred og psykiske tilstand. Generelt angiver over halvdelen af borgerne et godt eller virkelig godt helbred og psykisk tilstand, mens de færreste oplever at have det decideret dårligt psykisk (se figur 2.27 og 2.28).

Figur 2.27: Selvurderet helbred for voksne borgere i Fredericia Kommune, fordelt på køn og alder (pct.)

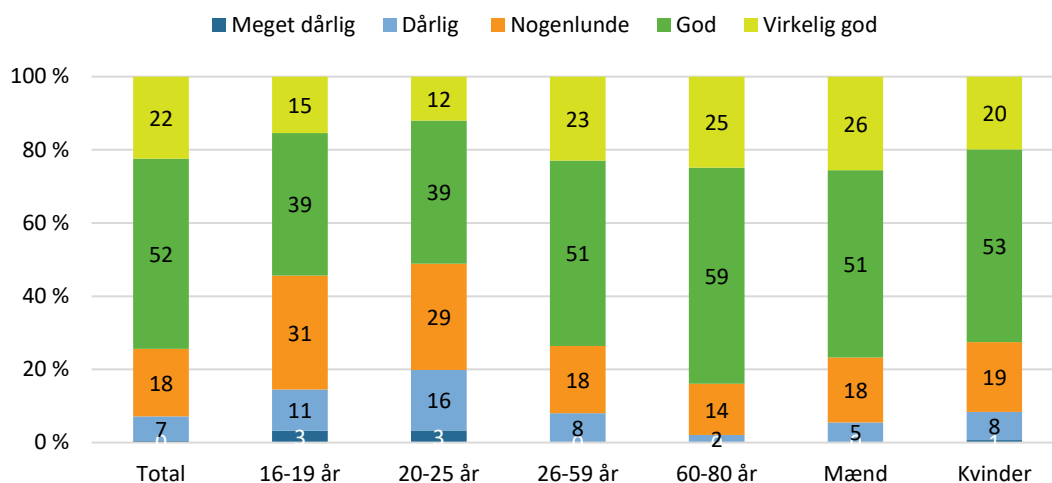


Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet: "Hvorledes vil du vurdere din nuværende helbredstilstand i almindelighed?". Fordelt på køn og alder (n=1.252).

Borgernes selvurderede helbred ligger ret stabilt på tværs af køn og alder, mens større variation præger spørgsmålet om psykisk tilstand, hvor især de yngre aldersgrupper er udfordret af en dårlig psykisk tilstand. I aldersgruppen 20-25 år angiver op mod hver femte at have det dårligt eller meget dårligt psykisk, mens en stor gruppe yderligere svarer 'nogenlunde'.

Det er interessant, at de ældre borgere over 60 år oplever et lige så godt helbred som yngre aldersgrupper – særligt i lyset af, at ældre borgere i højere grad angiver at være forhindret i at dyrke sport eller motion på grund af et dårligt helbred end yngre aldersgrupper. Sammenholdt med, at en relativ stor andel på 25 pct. af de 60+-årige angiver, at det ville være lettere at dyrke motion, hvis der var tilbud, som tog hensyn til fysiske/psykiske udfordringer, peger det på et potentiale for at få flere aktive seniorer, hvis de rette 'skånsomme' tilbud bliver tilrettelagt.

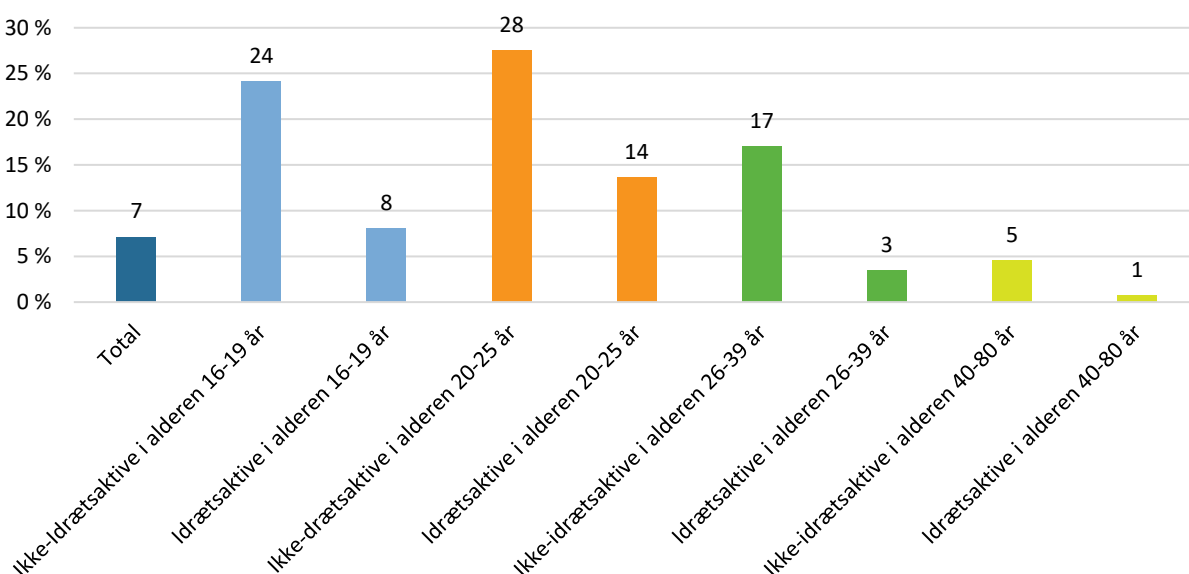
Figur 2.28: Selvvurderet psykisk tilstand for voksne borgere i Fredericia Kommune (pct.)



Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet: "Hvorledes vil du vurdere din nuværende psykiske tilstand?". Fordelt på køn og alder (n=1.252).

Både det generelle helbred og den psykiske tilstand spiller tæt sammen med tilbøjeligheden til at dyrke sport eller motion. Andelen med meget dårlig/dårlig psykisk tilstand flerdobles ligefrem i nogle aldersgrupper, blandt dem der ikke dyrker regelmæssig motion (se figur 2.29).

Figur 2.29: Andelen med dårlig/meget dårlig psykisk tilstand ligger højt blandt ikke-idrætsaktive (pct.)



Figuren viser andelen, der svarer 'dårligt' eller 'meget dårligt' på spørgsmålet: 'Hvorledes vil du vurdere din nuværende psykiske tilstand?'. Fordelt på idrætsaktive og ikke-idrætsaktive i alder (n=1.252).

Selvom det kan være vanskeligt at bestemme årsagssammenhængen – altså om en god selvvurderet psykisk tilstand øger sandsynligheden for at dyrke idræt, eller om idrætsdeltagelse medfører bedre psykisk tilstand, er der i sådanne data gode argumenter for at arbejde med muligheden for at involvere borgerne i aktive fællesskaber.

Idrætsliv i Fredericia Kommune – input fra borgerne

Spørgeskemaundersøgelserne til både børn og voksne gav mulighed for at udtrykke med egne ord, hvordan man i Fredericia Kommune kan skabe endnu bedre rammer og arbejde for endnu flere idrætsaktive borgere i fremtiden.

Muligheden gav anledning til, at et stort antal borgere har valgt at komme med input. Mange borgere udtrykker specifikke ønsker som eksempelvis mulighed for padel, flere lokale fitnessmuligheder uden for Fredericia centrum, lys på løbestier langs Volden eller plads til nichesportsgrene, da nogle oplever, at håndbold og fodbold fylder meget.

Man finder også en del kommentarer om behov for individuelle og/eller renere omklædningsfaciliteter samt en påskønnelse af renoveringsindsatser ved Elbohallen og Erritsø Idrætscenter. Generelt giver mange dog udtryk for stor tilfredshed med faciliteterne og idrætsmulighederne både inde og ude, og Fredericia Idrætscenter bliver i særlig grad nævnt som et godt sted med mange muligheder.

Adgang til natur, oplyste og opmålte ruter samt udendørs træningspladser bliver også nævnt af flere borgere – enten at de værdsætter områder som det udendørs træningsanlæg bag Sundhedshuset, eller at de savner lignende muligheder i yderkanterne af kommunen så som Taulov og Skærbæk.

Dertil kommer en efterspørgsel efter mere information om eksisterende tilbud. Særligt tilflyttere i 20-30-års-alderen nævner, at de ikke ved, hvad der eksisterer, fordi de er flyttet til kommunen for nylig.

Herunder følger i boks 2.1 nogle centrale udsagn opdelt i alderskategorier. I udvælgelsen har der været særlig fokus på udsagn, som enten er udtryk for kommentarer, som flere nævner, eller som repræsenterer ideer, der generelt passer ind en aktuel dagsorden på idrætsområdet i Danmark, og derfor kan være et relevant fokus at arbejde med i Fredericia Kommune.

Eksempelvis har mange af de yngste børn fokus på afstande og nævner, at de har 6 eller 7 km til deres nuværende idrætsaktivitet, hvilket de opfatter som langt. Dertil nævner de en række specifikke ønsker om at kunne gå til volleyball, fodbold, ridning, gymnastik med airtrackbaner, fitness, badminton eller basketball, ligesom enkelte savner et sted, hvor man kan stå på rulleskøjter. Man finder dog ikke et gennemgående savn af én specifik aktivitet eller facilitet, og langt de fleste børn i alderen 9-15 år savner ikke yderligere muligheder end dem, de allerede har.

Blandt unge 16-19-årige fylder ønsker om billigere træningsmuligheder og især fitness og 'andet end håndbold og fodbold' samt muligheder udenfor centrum. De unge ønsker også udendørs træningsmuligheder, og flere nævner udendørsområdet ved Sundhedscentret som et godt eksempel. Det kunne være interessant at se nærmere på brugen af området, og om det kunne blive til et (endnu mere) attraktivt mødested for unge i fremtiden, eksempelvis ved at skabe et overdækket opholdsrum som socialt mødested for unge. På nuværende tidspunkt angiver kun få andele at benytte området til træning (2 pct. af voksne mod 26 pct., som benytter Østerstrand) og der kunne muligvis være potentiale for at booste sådan et område.

De 20-25-årige har samme ønsker, som kommer til udtryk hos de 16-19-årige, hvor også ønsker om øget fokus på bredde og 'ikke kun elite' fylder.

Dertil ser man to helt nye tendenser i svarene blandt de 16-25-årige, som ikke tidligere er nævnt i sådanne kommuneundersøgelser med fokus på motions- og sportsvaner. For det første nævner fire unge et ønske om en 400 m løbebane, hvilket er lidt interessant, da det umiddelbart er et ret atypisk ønske. Selvom fire udsagn om en løbebane er ganske lidt ud af samtlige svar fra unge i Fredericia Kommune, giver det anledning til overvejelser – evt. som supplement til udendørs træningsområder som det ved Sundhedscentret. Måske er det ikke altid lange ruter på 3, 5 eller 10 km i skoven, som er at foretrække, da en mindre, afgrænset rute muliggør intervalløb og ophold i kombination med træningsredskaber. Samtidig kan det give en følelse af at være en del af et fællesskab, mens man træner, hvilket især kan være attraktivt for unge.

Den anden nye tendens omhandler de unges behov for at få anerkendt, at der findes flere/andre køn end mand og kvinde. Dels i forhold til svarmuligheder i spørgeskemaet, dels i forhold til behov for træningstilbud og omklædningsfaciliteter, der er kønsneutrale eller giver mulighed for afskærmning.

Blandt yngre voksne i 26-39-årsalderen ser man også ønsker til lokal motion i yderområderne samt motion uden fokus på elite/konkurrence, men i stedet med mulighed for at træne sammen med børn.

Hos de voksne i 40-50-årsalderen er det vanskeligt at pege på særlige tendenser ud over generel stor tilfredshed og ønske om adgang til udendørs og/eller lettilgængelig motion. Borgerne nævner en række specifikke ønsker som eksempelvis tilbud til KOL-ramte, lys på Volden eller saunafaciliteter.

Blandt seniorer 60 år+ nævner flere, at de er glade for Idræt i dagtimerne. Enkelte har bemærkninger til prisen, ligesom der også i denne aldersgruppe kan være behov for specifikke hensyn.

De mange udsagn vidner om, at borgerne i vid udstrækning er tilfredse, og/eller udtrykker interesse for en bred vifte af lettilgængelige indendørs og især udendørs bevægelsesmuligheder i både Fredericia centrum og i oplandsområderne.

Boks 2.1: Udvalgte input fra borgerne til idrætsfaciliteter og idrætstilbud i fremtiden

10-15 år	<p>Stort flertal savner ingenting eller har ikke svaret på spørgsmålet. Blandt dem, der har angivet et svar, finder man ønsker som: Mulighed for aktiviteter som volleyball, fodbold, ridning, airtrackbaner, fitness, et sted man kan stå på rulleskøjter, badminton, basketball.</p> <p>Lokale muligheder tæt på hjemmet.</p>
16-19 år	<p>"Vi mangler noget mere i Bredstrup Pjedsted. Der er et lille træningsrum i hallen, men ellers intet. Nogle flere træningsfaciliteter, udendørs træning, måske en padelbane, Man skal ikke undervurdere, hvor mange herude der kan lide at dyrke motion, og hvor god en forening vi har."</p> <p>"Som tingene er nu, kan det være ret intimiderende at starte som helt ny. En mere velkommen entre og personale, nogle til at hjælpe de nye. Flere private omklædningsrum, der ikke var kønsfordelte, ville hjælpe unge transkønnede med at føle sig sikre."</p> <p>"Kunne være mega fedt med et ordentligt træningscenter ude i de mindre byer. Så man kan slippe for mega lang transporttid til og fra skole, træningscenter og hjem."</p> <p>"For dyrt til, at man kan betale som studerende (tænker primært fitnesscentre nær mig). Ellers overordnet positivt – måske mulighed for af træne mere privat? Hvis ikke man kan lide at træne i større rum sammen med andre, men gerne vil udnytte diverse fitnessmaskiner mm."</p> <p>"Jeg mangler en tilgængelighed for folk, der ikke dyrker idræt på eliteniveau. Det inkluderer både mere opbakning til f.eks. at gå i gang med en motionsform, men også støtte, når man er kommet i gang. F.eks. god vejledning og det, at man ikke føler sig presset til at gå mere op i det.</p> <p>Det er alt for dyrt at starte i et fitnesscenter, man skal jo nærmest være rig, før man kan få en pæn krop. Fuldkommen latterligt!"</p> <p>"Jeg synes, vi mangler nogle flere dansehold. Vi mangler virkelig den slags til unge."</p> <p>"Der måtte gerne være åbent for offentligt svømning hele dagen i de forskellige svømmehaller, og det burde være lidt billigere."</p> <p>"Det er et super godt udendørsområde, man finder nede ved Sundhedshuset – her har det været muligt at dyrke en form for styrketræning på trods af fitnesscentrenes nedlukning."</p>

<p>20-25 år</p>	<p>"Jeg synes, at man i Fredericia kommune burde bygge en løbebane. Det har man i Kolding og i Vejle, men desværre ikke i Fredericia. Der er selvfølgelig løbebanen ved den gamle Allé-skole, men det er en utrolig slidt bane."</p> <p>"Jeg er tilflyttet Fredericia i sommeren 2020. Her undersøgte jeg mine muligheder for ridning samt gymnastik, uden held. Der var ikke det store udbud. Og hvis der er, var det ikke særligt nemt for mig at tilgå."</p> <p>"Jeg har kun benyttet mig af de udendørs faciliteter ved Sundhedshuset – dem er jeg virkelig glad for. Faciliteterne gav mig mulighed for at holde min krop og sind i en nogenlunde balance under coronanedlukning."</p> <p>"Som transkønnet er det vigtigt for mig, at der er muligheder for omklædning, hvor jeg kan føle mig tryk."</p> <p>"Jeg synes, at det lille udendørs træningscenter på bagsiden af Sundhedshuset er en genial måde at få flere borgere til at interessere sig for træning. Hvis der var flere af dem, kunne man som borger f.eks. løbe en tur ned til et udendørs træningsanlæg, træne, og løbe hjem igen. Det gør også, at man er mere udendørs og nemmere bliver stimuleret, imens man træner."</p> <p>"Indendørs padelbaner."</p> <p>"Billigere for studerende."</p>
<p>26-39 år</p>	<p>"Der er ikke et eneste motionscenter i Taulov eller Skærbæk. Jeg skal køre mindst 15 minutter til Vejlevej fra Taulov bare for at træne. Dette skal løses."</p> <p>"Jeg vil meget gerne have motionshold i Hannerup skoven af uddannede trænere. Motionen må meget gerne være med og uden børn. Forældrene inspirerer børnene til motion, så derfor skal der være gode hold, der kan hænge sammen med familielivet. Når man har siddet på kontor hele dagen, foretrækker jeg helt klart at komme udenfor – ville aldrig drømme et motionscenter."</p> <p>"Jeg synes, det kunne være fedt med et udendørs fitnessområde i Erritsø og ved Øster Strand."</p> <p>"Sundhed for alle = tilbud med træning på forskellige niveauer og en bred vifte af tilbud. De frivillige er ikke nok til at skabe disse tilbud aktuelt. Her vil en kommunal opbakning/anerkendelse kunne hjælpe."</p>
<p>40-49 år</p>	<p>"Jeg er først flyttet til byen i september 2019, så jeg har ikke det store indblik i det."</p> <p>"Der kunne være et motionsspor med indlagte øvelser undervejs. Der var en form for 'spor' på volden med oversigt ved legepladsen, der nu er blevet renoveret (tæt ved den røde port). Oversigten er nu væk."</p> <p>"Jeg bruger kun Fredericia Idrætscenter, det er lige som det skal være."</p> <p>"Som hjertetransplanteret tilbydes der ingen form for træning i kommunen."</p>
<p>50-59 år</p>	<p>"Vinterbadefaciliteter på Trelde Næs med sauna og omklædningsfaciliteter."</p>

	<p>"Forslag til nye faciliteter: Rulleskøjtebane. Dans som motion. Steder man kan komme og danse, hvor der ikke serveres alkohol – ren motion."</p> <p>"Vi trænger til en ny atletikbane eller meget opgradering af den ved Ullerup Skolen."</p> <p>"Man burde overveje at sætte lys op langs voldanlæggets stiger. Det kunne eventuelt køres med solcelle lys. Jeg er ofte på volden – også med min hund ud over, at jeg løber der, og kan se mange bruger voldanlægget. Man bør også have fokus på skraldespande, så ingen fristes til at smide affald i naturen."</p>
60-69 år	<p>"Man tager generelt for stort hensyn til eliteklubberne på bekostning af bredden."</p> <p>"Som delvis handicappet pga. KOL ville det være dejligt, at man får tilbud om muligheder for aktiviteter/tilbud, der kunne være mulig for mig eller i kommunen i det hele taget. Da jeg flyttede tilbage til kommunen for tre år siden ca., så fik jeg ingen information af nogen art, og på det tidspunkt var jeg allerede førtidspensionist."</p> <p>"Jeg er fuldt ud tilfreds med Idræt i dagtimerne."</p> <p>"Umiddelbart er jeg tilfreds med faciliteterne. Blot ønsker jeg mig sauna ved vinterbadeklubben eller Østerstrand."</p>
70 år+	<p>"Jeg er medlem af Idræt i dagtimerne i Idrætscenteret og er meget tilfreds med både faciliteterne og undervisningen. Der er mange forskellige aktivitetstilbud, som jeg kan deltage i. Der er en rigtig god stemning, som giver mig stor lyst til at møde op."</p> <p>"Idræt i dagtimerne er for dyr, hvis man ikke kan benytte faciliteterne regelmæssigt. Hvis man kunne betale pr. gang, man kommer i idrætshallen, og det bør omfatte alle faciliteterne, ville man bruge det noget mere."</p>

Opsummering

Samlet set tyder analyserne på, at idrætsdeltagelsen i Fredericia Kommune ligger relativt lavt. To ud af tre børn og unge (66 pct.) dyrker normalt idræt, sport og motion, og det er lavt i forhold til andre kommuner, hvor Idan har gennemført lignende undersøgelser. Det var dog forventeligt med baggrund i kommunens placering på det socioøkonomiske indeks.

Undersøgelsen viser desuden, at drenge (70 pct.) er mere aktive end piger (63 pct.), og at børn og unges idrætsvaner især påvirkes af den nære families tendens til at dyrke idræt, sport og motion. Fodbold (28 pct.), svømning (18 pct.), løb (15 pct.) og håndbold (11 pct.) er de største idrætter blandt børn og unge, og for børn og unge er der vigtigt at gå til en aktivitet, som de kan lide og har det sjovt med. Det har mindre betydning at vinde og deltage i konkurrencer.

65 pct. af de voksne er normalt aktive med idræt, sport og motion. Unge og yngre voksne (kvinder) ligger lavest i deltagelsesstatistikkerne, men for både mænd og kvinder gælder en faldende tilslutning med stigende alder indtil 40-årsalderen, hvor niveauet stiger igen.

Undersøgelsen har også haft fokus på de ikke-idrætsaktive. 14 pct. af alle børn og unge har ikke regelmæssigt dyrket idræt, sport eller motion inden for det seneste år. De ikke-idrætsaktive bruger især tid på vennerne og svarer, at de ikke gider dyrke sport og motion. En stor del af de ikke-idrætsaktive vil dog gerne i gang med idræt, sport eller motion, hvilket peger på et potentiale, hvis de rette tilbud er til stede.

18 pct. af de voksne har ikke dyrket idræt, sport eller motion regelmæssigt inden for det seneste år. For voksne er det særligt mangel på tid i hverdagen, som angives som årsag. Hver anden af de ikke-idrætsaktive angiver, at de er interesseret i at starte til idræt, sport eller motion, hvis det rette tilbud findes. Her finder man altså også et potentiale for højere idrætsdeltagelse.

Delanalyse 3: Foreningslivet i Fredericia Kommune

Denne delanalyse ser nærmere på idrætsforeningerne i Fredericia Kommune. Foreningsundersøgelsen har til formål at afdække foreningernes vilkår, tilfredshed, holdninger og udfordringer i kommunen.

Indledende beskrives delanalysens metode og datagrundlag, hvorefter resultaterne af undersøgelsen fremlægges.

Metode og datagrundlag

Tallene og analyserne i det følgende tager udgangspunkt i besvarelserne fra en online spørgeskemaundersøgelse, som er sendt ud til alle idrætsforeninger i Fredericia Kommune. Spørgeskemaet er blevet besvaret af den foreningsansvarlige og/eller forpersonen i foreningerne i perioden august-september 2021.¹⁴

Totalt set har 52 ud af 77 idrætsforeninger besvaret spørgeskemaet.¹⁵ Det giver en svarprocent på 68 pct., hvilket er højere end niveauet i lignende foreningsundersøgelser i andre kommuner.

Idrætsforeningerne i undersøgelsen varierer i medlemstal fra foreninger med færre end 25 medlemmer til en håndfuld foreninger med mere end 1.000 medlemmer. Foreningerne opdeles i undersøgelsen i tre grupper: Mindre foreninger med færre end 100 medlemmer, mellemstore foreninger med mellem 100 og 499 medlemmer og store foreninger med flere end 500 medlemmer.¹⁶ Opdelingen vil blive benyttet til at undersøge eventuelle forskelle på tværs af foreningsstørrelse. I den forbindelse bør der tages forbehold for lave stikprøvestørrelser – særligt er der relativt få store foreninger.

Idrætsforeningernes medlemmer og menneskelige ressourcer

I denne del af undersøgelsen kigges der nærmere på idrætsforeningernes medlemmer, frivillige og lønnede medarbejdere.

Foreningernes medlemmer

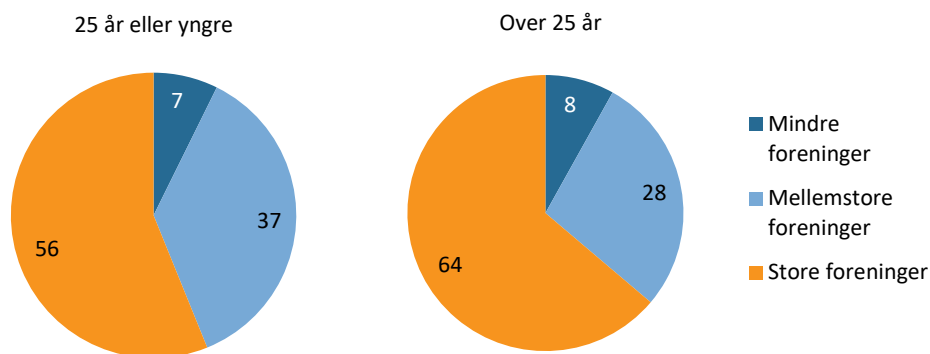
Idrætsforeningerne er indledende blevet spurgt ind til, hvor mange medlemmer de havde ved seneste opgørelse i aldersgrupperne '25 år eller yngre' og 'over 25 år'. De store foreninger har naturligt den største andel af medlemmerne i begge aldersgrupper (se figur 3.1). Der er dog en tendens til, at de unge medlemmer i højere grad er tilknyttet de mellemstore foreninger sammenlignet med de voksne medlemmer.

¹⁴ I 63 pct. af besvarelserne er det idrætsforeningens forperson, som har besvaret spørgeskemaet, mens det er henholdsvis 17 pct. og 15 pct. for kasserere og bestyrelsesmedlemmer. De resterende fordeler sig på andre roller i foreningen.

¹⁵ 17 idrætsforeninger har slet ikke besvaret spørgeskemaet, mens otte idrætsforeninger har svaret på ganske få spørgsmål – alle 25 indgår derfor ikke i analysen.

¹⁶ På baggrund af denne opdeling fordeler antallet og andelen af foreninger i de tre grupper sig således: 20 mindre foreninger (39 pct.), 23 mellemstore foreninger (45 pct.) og 8 store foreninger (16 pct.). En enkelt forening har ikke oplyst sit medlemstal.

Figur 3.1: Andelen af medlemmer i aldersgrupperne 25 år eller yngre og over 25 år (pct.)



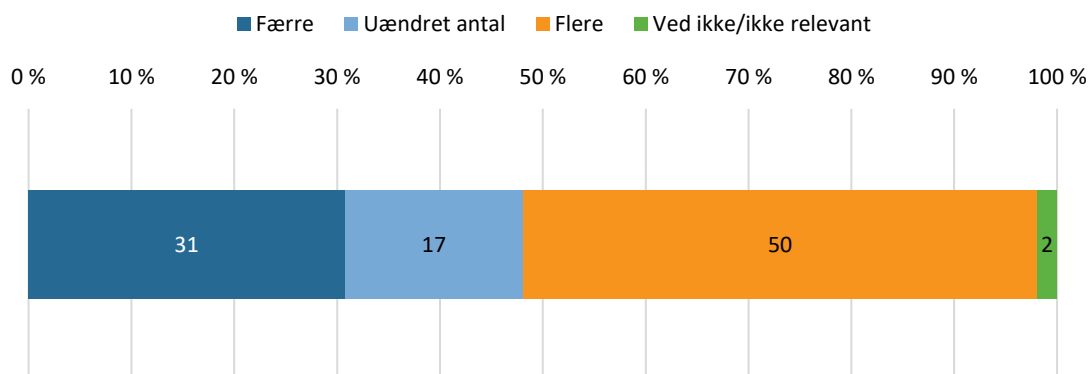
Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet: "Hvor mange medlemmer var der i jeres forening ved seneste opgørelse?". Fordelt på foreningsstørrelse (n=51).

94 pct. af foreningerne svarer i den forbindelse, at fastholdelse af medlemmer har stor eller meget stor betydning for deres forening, mens det for omtrent syv ud af ti foreninger (69 pct.) har stor eller meget stor betydning at få flere medlemmer.

I forlængelse heraf er foreningerne blevet spurgt til, om de har fået flere eller færre medlemmer de seneste fem år. Her svarer to ud af tre foreninger (67 pct.), at de enten har det samme antal medlemmer som for fem år siden, eller at de har fået flere medlemmer (se figur 3.2). Tre ud af ti foreninger (31 pct.) har oplevet en tilbagegang i antallet af medlemmer de seneste fem år.

Der er desuden en tendens til, at de mindre foreninger i lidt højere grad har fået flere medlemmer over de seneste fem år.

Figur 3.2: Udviklingen i antallet af medlemmer de seneste fem år (pct.)



Figuren viser fordelingen af svar på spørgsmålet: "Har jeres forening fået flere eller færre medlemmer inden for de seneste fem år?". (n=52)

Foreningerne har desuden svaret på, hvorvidt de har kapacitet til at optage alle, der ønsker at blive medlem. Klart størstedelen (85 pct.) har svaret, at de optager alle, som ønsker at være medlem. Dog har 13 pct. svaret, at de ikke har kapacitet til at optage alle børn og unge, mens hver tiende forening svarer, at de ikke har kapacitet til at optage alle voksne. Færre end hver tiende (8 pct.) svarer, at de hverken har kapacitet til at optage alle børn og unge eller alle voksne. Der tegner sig ikke et entydigt billede i forhold til, hvilke typer af foreninger som ikke kan optage flere børn eller voksne. Der er tale om forskellige aktiviteter som ridning, skydning, basketball, gymnastik og atletik.

Foreningernes menneskelige ressourcer

De 52 idrætsforeninger i undersøgelsen har tilsammen knap 2.000 frivillige tilknyttet som trænere/instruktører, ledere eller som frivillige med andre opgaver. 46 pct. af de frivillige fungerer som trænere eller instruktører. Hver fjerde frivillig (24 pct.) er tilknyttet som leder (bestyrelses- eller udvalgsmedlem), mens tre ud af ti frivillige er beskæftiget med andre opgaver.

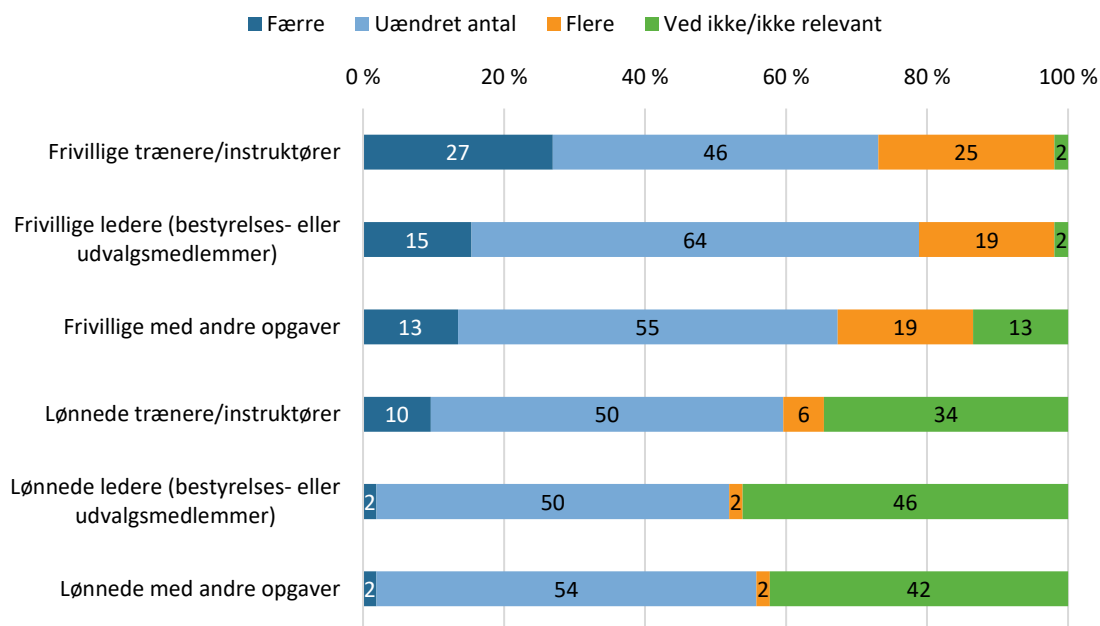
Antallet af frivillige i foreningen stiger naturligt med antallet af medlemmer. De mindre foreninger har i gennemsnit 19 frivillige tilknyttet, mens de mellemstore foreninger i gennemsnit har 40 frivillige tilknyttet. De otte store foreninger har i gennemsnit 87 frivillige tilknyttet.

I forhold til den lønnede arbejdskraft i foreningerne har 75 pct. af foreningerne ingen lønnede ansatte. Dette tal er dog 95 pct. for de mindre foreninger, mens det er henholdsvis 61 og 63 pct. for de mellemstore og store foreninger. De mellemstore foreninger, som benytter sig af lønnet arbejdskraft, har som oftest mellem en og fem ansatte, mens en enkelt mellemstor forening har 12 lønnede ansatte. Blandt de store foreninger har 25 pct. 10+ lønnede ansatte.

Generelt set har størstedelen af foreningerne det samme antal lønnede ledere og personer med andre opgaver som for fem år siden. Når det gælder frivillige, har 27 pct. af foreningerne oplevet et fald i antallet af frivillige trænere/instruktører, men samtidig svarer hver fjerde forening, at de har oplevet en stigning i antallet af frivillige trænere og instruktører (se figur 3.3). Analysen viser en lignende tendens for de to andre grupper af frivillige. Der er desuden en tendens til, at de store foreninger i højere grad har fået færre frivillige over de seneste fem år, mens de mindre foreninger i højere grad har det samme antal frivillige som for fem år siden.

Med hensyn til den lønnede arbejdskraft svarer en stor andel af foreningerne 'ved ikke/ikke relevant'. Dette bunder som oftest i, at disse foreninger hverken har eller har haft lønnet arbejdskraft.

Figur 3.3: Udviklingen i antallet af frivillige og lønnede de seneste fem år (pct.)



Figuren viser fordelingen af svar til spørgsmålet om, hvorvidt foreningen har fået flere eller færre frivillige og lønnede trænere/instruktører, ledere og personer med andre opgaver de seneste fem år (n=52).

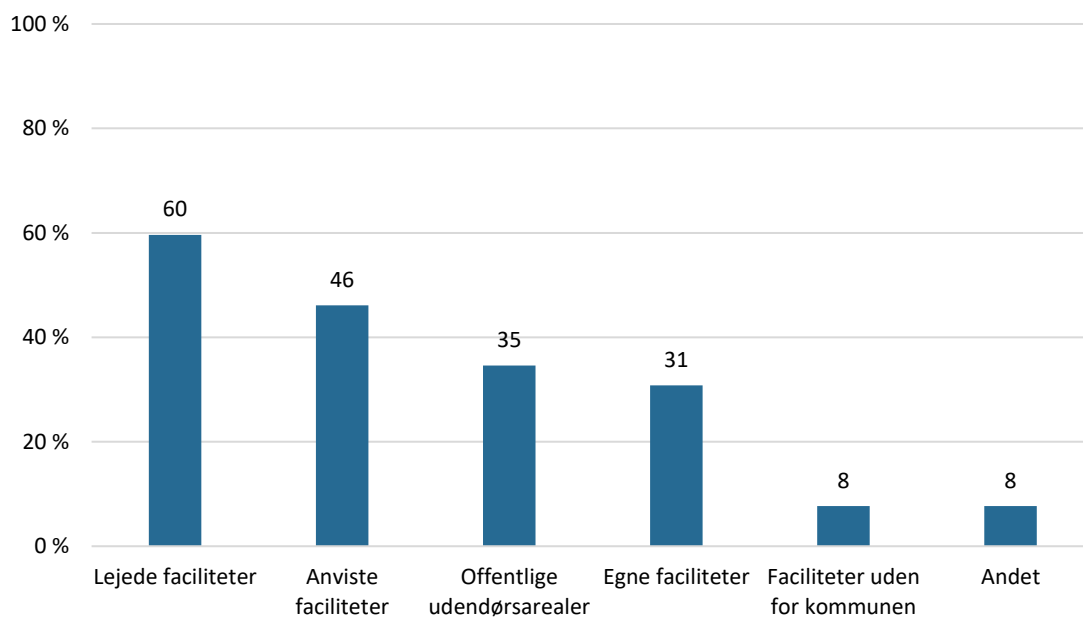
Udviklingen i frivillig og lønnet arbejdskraft er meget lig udviklingen i foreningsundersøgelser i andre kommuner.

Vurdering og anvendelse af idrætsfaciliteter

Idrætsfaciliteter er vigtige for mange idrætsforeninger, og derfor er det relevant at se nærmere på foreningernes vurdering og anvendelse af faciliteter. Fokus er på, hvilke typer af faciliteter foreningerne benytter, deres vurdering af disse, og hvordan tilgængeligheden og tildelingen af faciliteterne kan forbedres.

Størstedelen af idrætsforeningerne (60 pct.) anvender lejede faciliteter, mens lige under halvdelen (46 pct.) benytter sig af faciliteter, som de har fået anvist af Fredericia Kommune (se figur 3.4). Hver tredje forening (31 pct.) benytter sig af deres egne faciliteter, mens kun 8 pct. bruger faciliteter, som er beliggende uden for Fredericia Kommune. Andelen, som benytter sig af anviste faciliteter, stiger med foreningsstørrelsen, mens andelen, som benytter sig af egne faciliteter, er størst blandt de mellemstore foreninger. Det er samtidig udelukkende mindre foreninger, som anvender faciliteter uden for kommunen.

Figur 3.4: Idrætsforeningernes adgang til faciliteter (pct.)

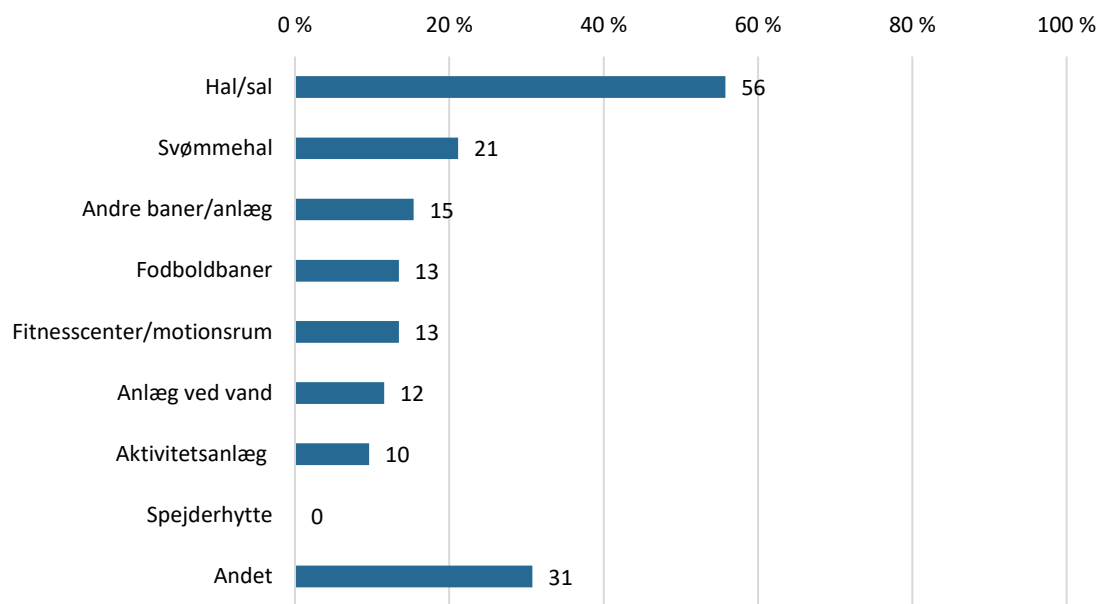


Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet: "Hvilke faciliteter/steder benytter I til jeres idræts-, sports- og motionsaktiviteter?" (n=52). Foreningerne har haft mulighed for at vælge mere end en svarmulighed, hvorfor andelen ikke summerer til 100.

Foreningerne er ligeledes blevet spurgt til, hvilke typer faciliteter de anvender til deres aktiviteter. Her fremgår det, at de fleste foreninger gør brug af de klassiske idrætsfaciliteter som idrætshaller, svømmehaller, tennisbaner, fodboldbaner og lignende. 12 pct. af foreningerne benytter anlæg ved vand, mens hver tiende forening anvender såkaldte aktivitetsanlæg (se figur 3.5).

Den relativt store andel, som har svaret 'andet', tæller blandt andet skydeklubber, løbeklubber, golfklubber, mountainbikeklubber og lignende.

Figur 3.5: Foreningernes anvendte facilitetstyper (pct.)



Figuren viser fordelingen af svar til spørgsmålet om, hvilke typer faciliteter/steder foreningerne benytter til deres idræts-, sports-, og motionsaktiviteter (n=52). Foreningerne har haft mulighed for at vælge mere end en svarmulighed, hvorfor andelene ikke summerer til 100.

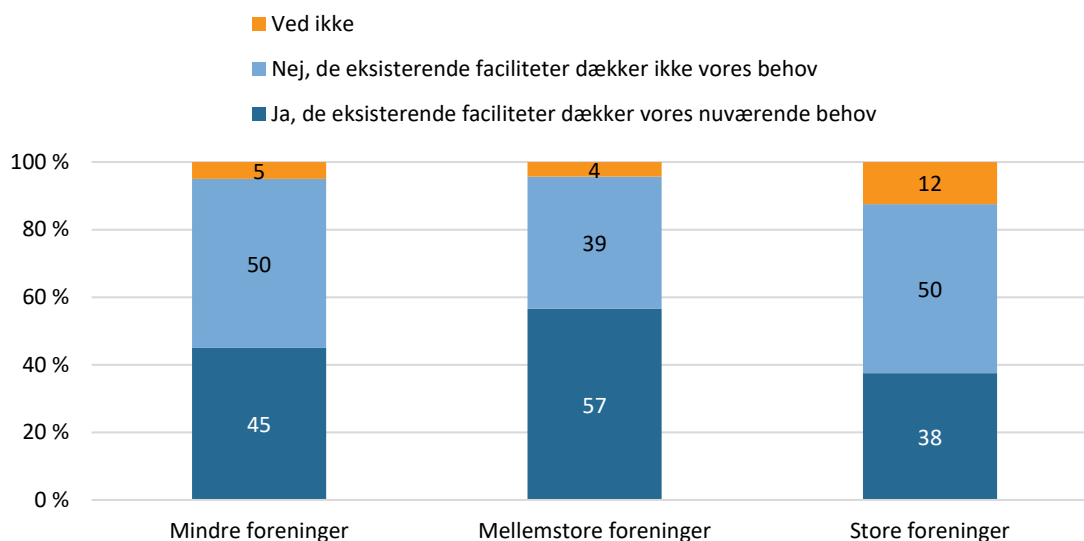
Foreningernes vurdering af og tilfredshed med faciliteterne

Det følgende sætter specifikt fokus på idrætsforeningernes tilfredshed med faciliteterne i Fredericia Kommune, samt på hvilke områder foreningerne vurderer, at faciliteterne kan forbedres.

Indledende er foreningerne blevet spurgt til, om de eksisterende faciliteter i kommunen dækker deres behov som idrætsforening. Hver anden (50 pct.) svarer, at dette er tilfældet, mens 44 pct. af foreningerne svarer, at deres behov ikke bliver dækket af de eksisterende faciliteter. Det er især de mindre og store foreninger, som ikke får deres behov dækket (se figur 3.6).

Andelen af foreninger, som får dækket deres behov af de eksisterende faciliteter, ligger en smule under andelen i sammenlignelige kommuneundersøgelser.

Figur 3.6: Kan de eksisterende faciliteter dække foreningernes behov? (pct.)



Figuren viser fordelingen af svar til spørgsmålet: "Kan de eksisterende faciliteter i kommunen dække jeres behov?" Fordelt på foreningsstørrelse (n=51).

Dykker man længere ned i foreningernes kvalitative besvarelser fremgår det, at flere af foreningerne efterspørger yderligere halkapacitet, idet de ofte har svært ved at passe alle deres hold ind:

"Få bygget noget mere halkapacitet. Det er svært at finde ledige tider til nye hold mellem kl. 16.30 og 20.00 de fleste hverdage."

Uddybende svar fra foreningsforperson

En anden forperson fremhæver samtidig, at manglen på faciliteter har medført et tab af talentmasse for kommunen:

"Vi har i generationer manglet indendørsfaciliteter og har på den konto tabt talentmasse til nabokommunerne."

Uddybende svar fra foreningsforperson

Lige knap halvdelen af foreningerne (46 pct.) vurderer samtidig, at etablering af flere idrætsfaciliteter er et vigtigt eller meget vigtigt indsatsområde i kommunen i de kommende år, mens to ud af tre foreninger (67 pct.) mener, at renovering af de nuværende faciliteter er essentielt.

Samtidig svarer 37 pct. af foreningerne, at etablering af flere udendørs, offentligt tilgængelige faciliteter er vigtigt eller meget vigtigt for kommunen. Derfor er det interessant at dykke nærmere ned i foreningernes tilfredshed med idrætsfaciliteterne i Fredericia Kommune.

Ifølge foreningerne har muligheden for at opbevare sine ting i eksempelvis et depotrum det største behov for forbedring. Hver tredje forening svarer, at netop dette forhold har et

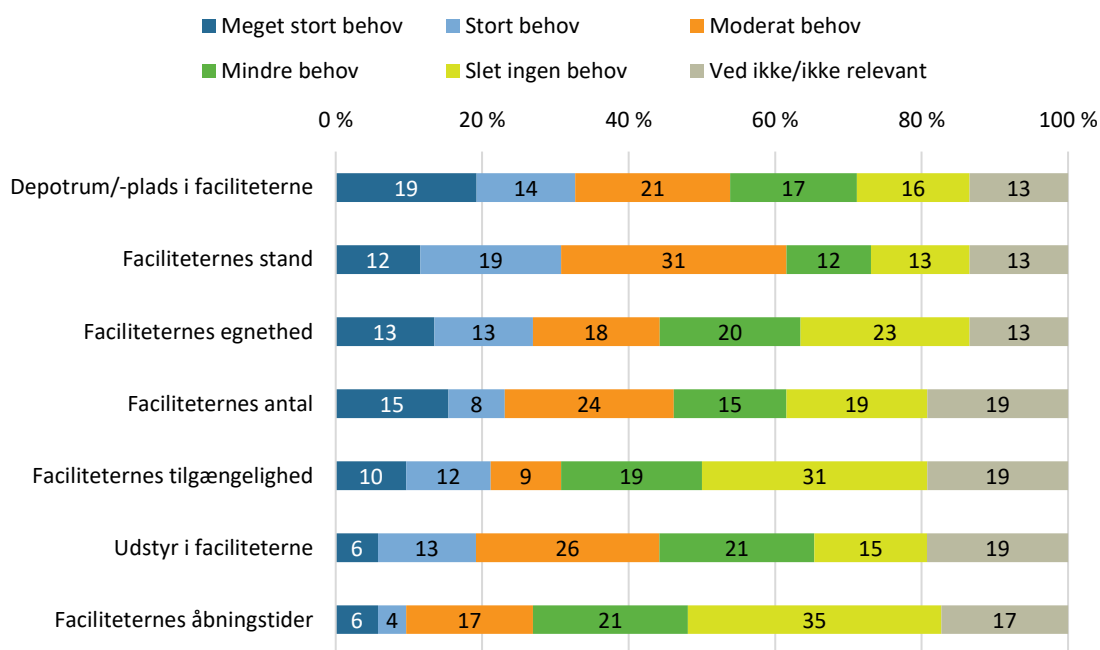
stort eller meget stort behov for at blive forbedret (se figur 3.7). Netop dette fremhæves også af en foreningsforperson i et uddybende svar:

”Mere depot/opbevaringsfaciliteter i [idrætshal]. Der har været forsøgt dialog for at foreningen kunne støtte økonomisk, og at det måske derfor var mere muligt. Men hallen så det ikke som en mulighed”

Uddybende svar fra foreningsforperson

Tre ud ti af foreninger (31 pct.) vurderer samtidig, at faciliteternes stand har et stort eller meget stort behov for forbedring (se figur 3.7). I den anden ende af skalaen svarer henholdsvis 31 pct. og 35 pct. af foreningerne, at faciliteternes tilgængelighed og åbningstider slet ikke har behov for at blive forbedret. Det tyder altså på, at det især er faciliteternes fysiske rammer, som skaber begrænsningerne, og i mindre grad faciliteternes anvendelsesmuligheder.

Figur 3.7: Behov for forbedringer af idrætsfaciliteterne (pct.)



Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet: ”Hvordan vurderer I behovet for forbedringer af følgende forhold?” (n=52).

Foreningernes holdninger til faciliteterne

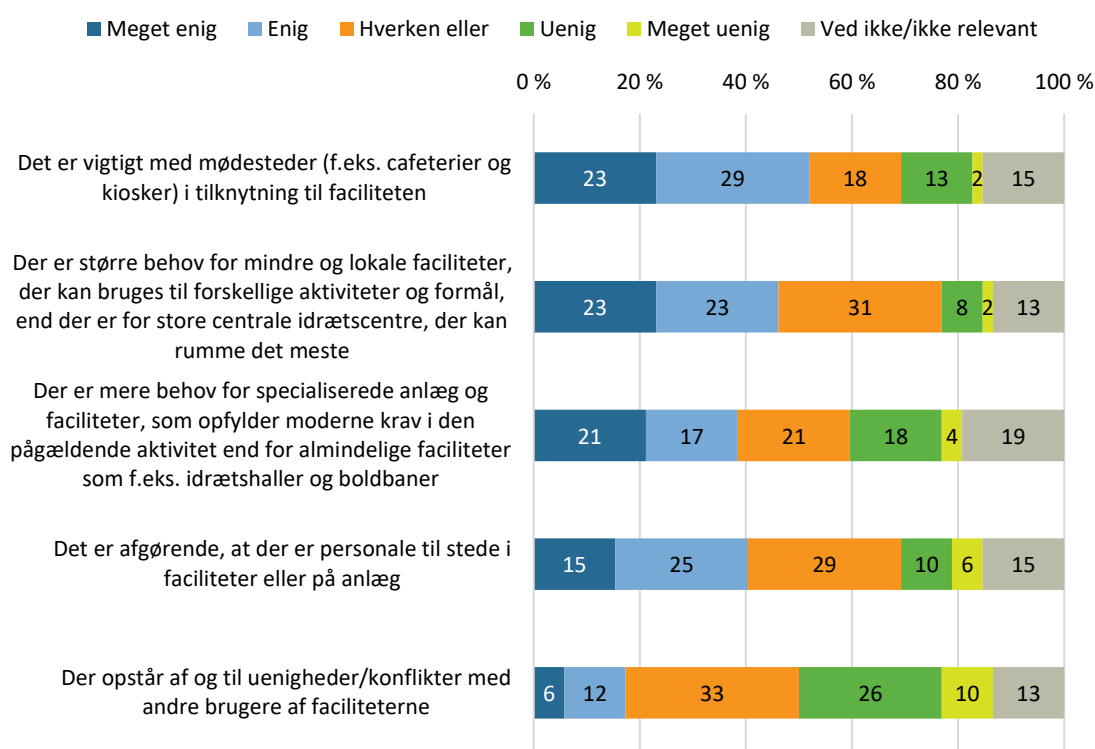
Foreningerne er uddybende blevet spurgt til en række udsagn vedrørende idrætsfaciliteterne i kommunen, der sætter fokus på mulighederne i faciliteterne.

Omtrent halvdelen af foreningerne (52 pct.) finder det essentielt, at der er indrettet steder i tilknytning til faciliteten, som gør socialt samvær mellem medlemmerne før og efter deres aktivitet muligt (se figur 3.8). Dette hænger også godt sammen med, at 58 pct. af foreningerne svarer, at netop etablering af flere sociale opholdssteder er et af de vigtigste indsatsområder for Fredericia Kommune i de kommende år.

40 pct. af foreningerne mener, at det er vigtigt, at der er personale til stede i faciliteterne. Samtidig vurderer 46 pct. af foreningerne, at der er større behov for mindre og lokale faciliteter end for store centrale faciliteter, mens 38 pct. mener, at der er større behov for mere specialiserede anlæg end for almindelige faciliteter som idrætshaller og boldbaner.

Lidt under hver femte forening (18 pct.) svarer, at der af og til opstår uenigheder eller konflikter med andre brugere af faciliteterne. Dog svarer 36 pct. det modsatte, mens hver tredje forening svarer, at de hverken er enige eller uenige (se figur 3.8).

Figur 3.8: Foreningernes holdninger til faciliteterne (pct.)

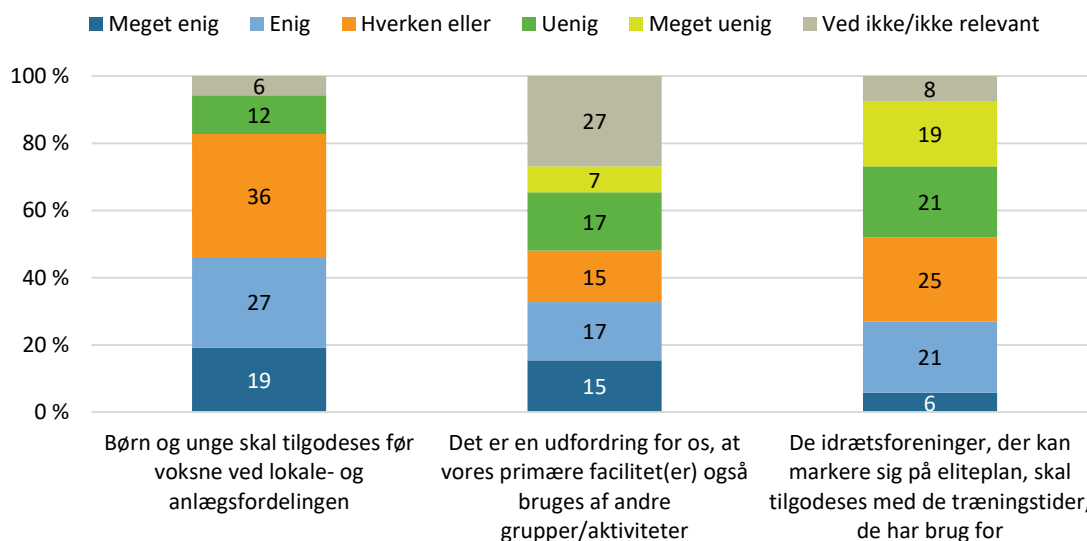


Figuren bygger på fordelingen af svar til spørgsmålet: "Angiv hvor enig jeres forening er i forhold til følgende udsagn vedrørende idrætsfaciliteterne i Fredericia Kommune" (n=52).

Kigger man nærmere på foreningernes holdninger til tilgængeligheden af faciliteterne, er det tydeligt, at der er væsentlig flere (46 pct.), som vurderer, at børn og unge skal tilgodeses før voksne ved fordelingen af faciliteter, sammenlignet med andelen, som mener det modsatte (12 pct.) (se figur 3.9). Der bør dog tages forbehold for en relativt stor andel, som svarer, at de hverken er enige eller uenige.

27 pct. af foreningerne mener samtidig, at eliteidrætsforeninger bør tilgodeses med de nødvendige træningstider, mens fire ud af ti foreninger ikke mener, at de bør tilgodeses før breddeidrætsforeningerne. Omtrent hver tredje forening (32 pct.) oplever udfordringer med at dele faciliteter med andre. Til dette udsagn skal der dog tages forbehold for, at mere end hver fjerde forening (27 pct.) har svaret ved ikke/ikke relevant, hvilket formentlig indikerer, at de slet ikke deler deres facilitet(er) med andre foreninger.

Figur 3.9: Foreningernes holdning til fordelingen af faciliteter (pct.)



Figuren bygger på foreningernes fordeling af svar på udsagn vedrørende lokale- og anlægsfordelingen i Fredericia Kommune (n=52).

Foreningernes samarbejde og kommunikation

Undersøgelsen viser, at seks ud ti foreninger (61 pct.) vurderer, at det er vigtigt eller meget vigtigt at styrke samarbejdet mellem foreninger og institutioner i Fredericia Kommune i de kommende år. Samtidig svarer 63 pct. af foreningerne, at det i de kommende år er vigtigt eller meget vigtigt at styrke samarbejdet foreningerne i mellem.

Derfor sætter dette afsnit fokus på foreningernes samarbejde og kommunikationskanaler. Dette indebærer både foreningernes kommunikation med kommunen, men også kommunikationen imellem foreningerne og med andre institutioner.

Foreningernes samarbejdspartnere

Indledende har foreningerne svaret på, om de har eller har haft et forpligtende samarbejde med en række forskellige institutioner eller organisationer. Til dette svarer 92 pct. af foreningerne naturligt nok, at de har eller har haft et samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter med enten DIF, DGI eller et af specialforbundene (se figur 3.10).

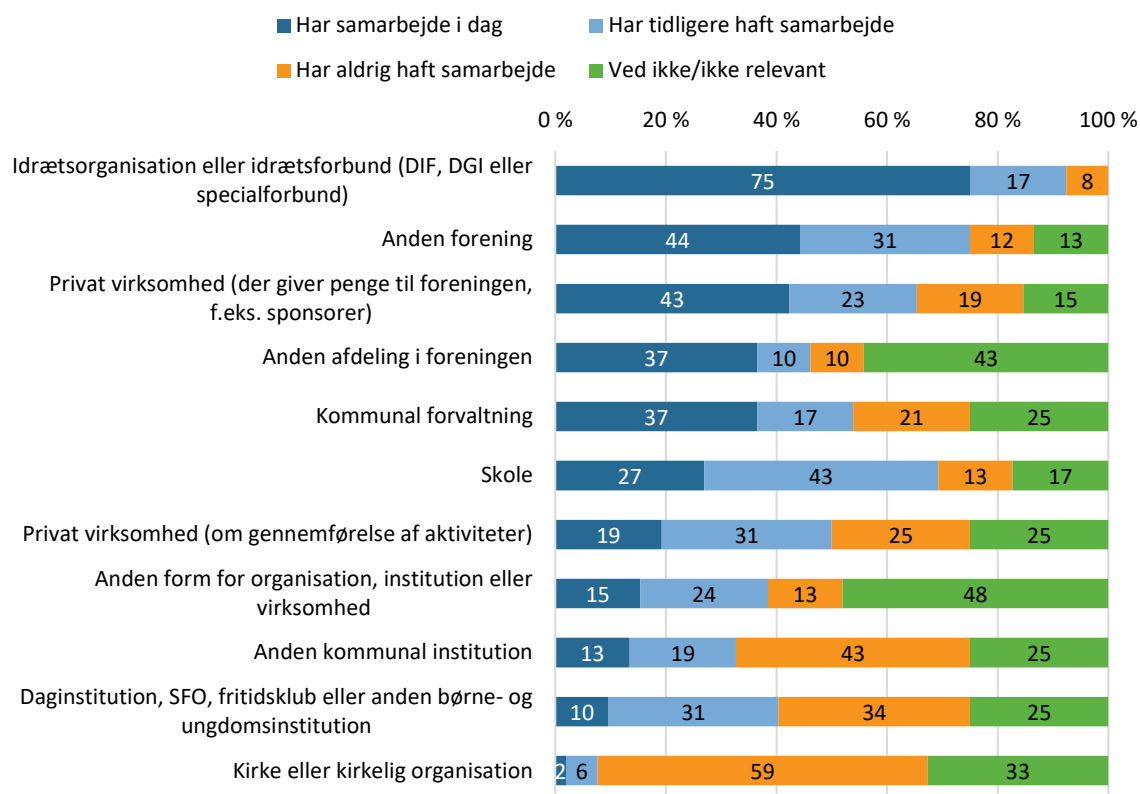
Tre ud af fire foreninger svarer, at de har eller har haft et samarbejde med en anden forening, mens 66 pct. fortæller, at de har eller har haft et økonomisk samarbejde med en privat virksomhed. 37 pct. af foreningerne har på nuværende tidspunkt et samarbejde med den kommunale forvaltning, mens det for 27 pct. af foreningerne gør sig gældende med en skole.

En enkelt foreningsforperson fremhæver desuden, hvordan samarbejder med folkeskoler kan gavne de yngste medlemmer:

”Samarbejde med folkeskolerne vil gavne alle. Ungerne skal ud til foreningerne og prøve så meget som muligt”

Uddybende svar fra foreningsforperson

Figur 3.10: Samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter (pct.)



Figuren bygger på svarfordelingen til spørgsmålet om, hvorvidt foreningerne har eller har haft et forpligtende samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter med en række aktører (n=52).

Foreningernes holdninger til kommunikation og samarbejde

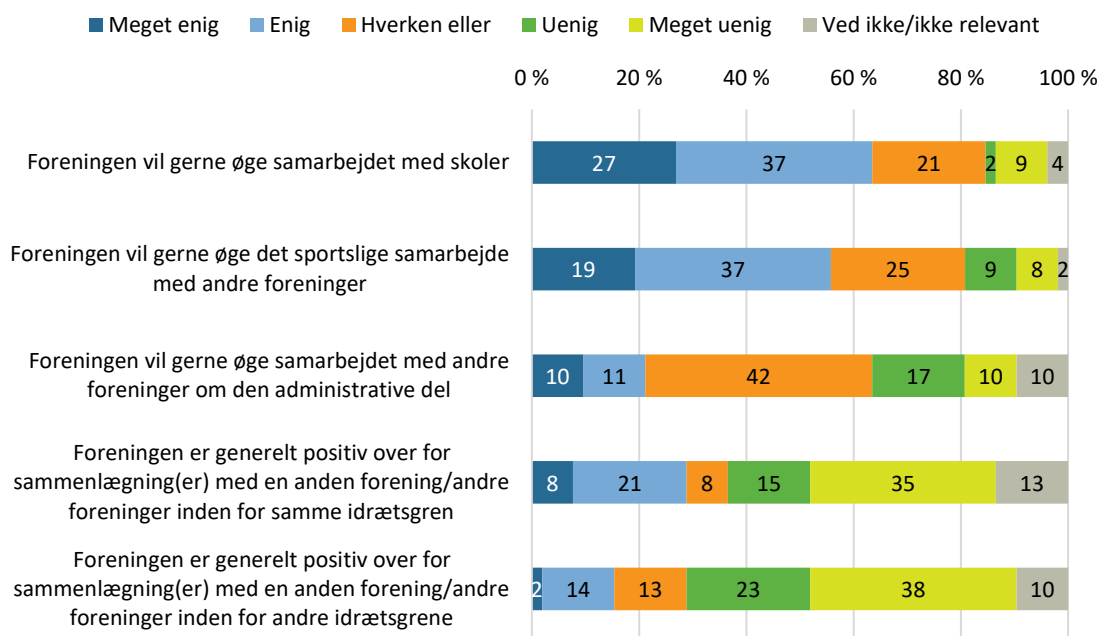
Foreningerne er uddybende blevet spurgt til deres holdninger vedrørende øget samarbejde med andre foreninger og skoler og eventuelle sammenlægninger med andre foreninger.

Generelt er foreningerne positivt stemt i forhold til at øge samarbejde med skoler, idet 64 pct. af foreningerne svarer, at de er enige eller meget enige i, at det er noget, de ønsker (se figur 3.11). Det samme gør sig gældende med hensyn til at øge det sportslige samarbejde med andre foreninger, da over halvdelen af foreningerne (56 pct.) svarer enig eller meget enig til dette.

Der tegner sig dog et væsentligt andet billede, når det kommer til sammenlægninger med andre foreninger. Her svarer halvdelen af foreningerne, at de ikke ønsker at blive sammenlagt med andre foreninger inden for samme idrætsgren, mens seks ud af ti foreninger (61 pct.) ikke ønsker at blive lagt sammen med andre foreninger inden for andre idrætsgrene.

De store foreninger er i højere grad åbne over for at øge det sportslige samarbejde med andre foreninger, mens de mindre foreninger generelt er mindre villige til at samarbejde med andre foreninger om det administrative arbejde.

Figur 3.11: Foreningernes holdninger til øget samarbejde/sammenlægning med andre aktører (pct.)



Figuren viser fordelingen af foreningernes svar på en række udsagn vedrørende samarbejde og sammenlægning (n=52).

Det følgende sætter specifikt fokus på foreningernes tilfredshed med kommunikationen og samarbejdet med kommunen og andre udvalgte områder.

Fire ud af ti foreninger (41 pct.) er tilfredse eller meget tilfredse med kommunikationskanalerne til kommunen, mens hver tredje forening er tilfreds med de administrative processer hos kommunen (se figur 3.12). Hver femte forening (19 pct.) er dog utilfreds eller meget utilfreds med kommunikationskanalerne til kommunen, mens det gælder for hver fjerde forening vedrørende de administrative processer hos kommunen.

Dette understreges også af, at 62 pct. af foreningerne ønsker mere til støtte deres forenings administrative opgaver fra kommunen i fremtiden. Netop dette fremhæves også af en række foreningsformænd i de kvalitative svar:

”Støtte til det administrative ville være en kæmpe hjælp til mindre foreninger, der kæmper med at få frivillige.”

Uddybende svar fra foreningsformænd

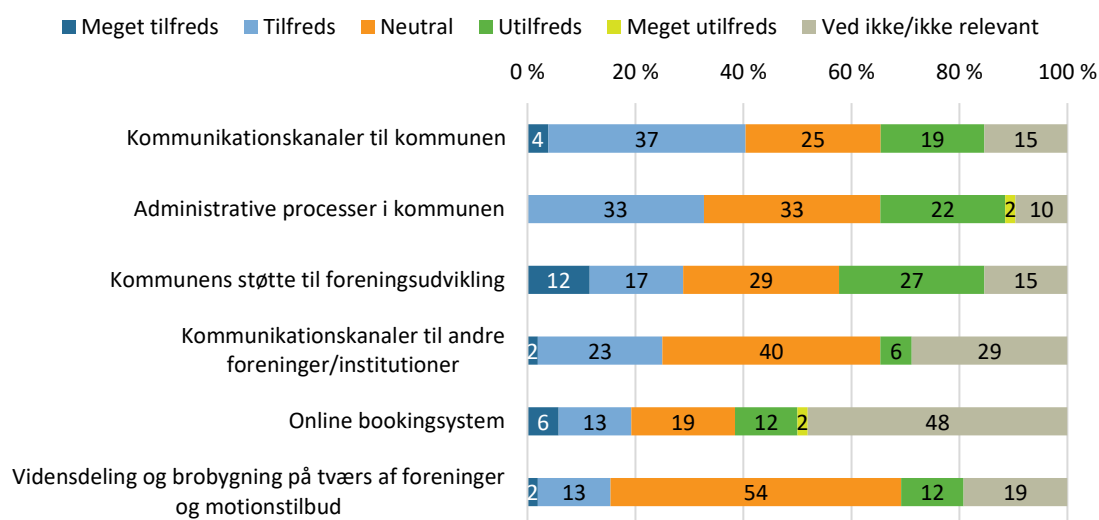
En anden foreningsformænd fremhæver især kassererposten som en problematik:

”Kassererposten er som oftest en post, foreningen har svært ved at besætte eller skal købe ude i byen ved f.eks. DGI. Her kunne kommunen evt. støtte med et billigere alternativ til DGI.”

Uddybende svar fra foreningsforperson

Samtidig svarer hver fjerde forening, at de er tilfredse eller meget tilfredse med kommunikationskanalerne til andre foreninger eller institutioner (se figur 3.12). Dog svarer næsten tre ud af fire foreninger (29 pct.) ved ikke/ikke relevant til dette, hvilket kan hænge sammen med, at de slet ikke har nogen form for kommunikation til andre foreninger eller institutioner.

Figur 3.12: Foreningernes tilfredshed med kommunikation og samarbejde med foreninger og kommunen (pct.)



Figuren viser fordelingen af svar til spørgsmålet: ”Hvor tilfreds er jeres forening med følgende forhold i Fredericia Kommune?” (n=52).

Når foreningerne bliver spurgt til deres tilfredshed med kommunens online bookingsystem, svarer omtrent hver femte forening (19 pct.), at de er tilfredse eller meget tilfredse med dette.

Samtidig svarer næsten halvdelen af foreningerne (48 pct.) ved ikke/ikke relevant, hvilket igen kan hænge sammen, at de slet ikke benytter sig af denne mulighed. I den forbindelse svarer 37 pct. af foreningerne ligeledes, at forbedret online booking er vigtigt eller meget vigtigt indsatsområde for Fredericia Kommune i de kommende år.

Foreningernes fokusområder

Dette afsnit undersøger, hvilke indsatsområder, foreningerne vurderer, er de vigtigste for Fredericia Kommune i de kommende år og generelt for deres egen forening.

Foreningernes vurdering af fokusområder

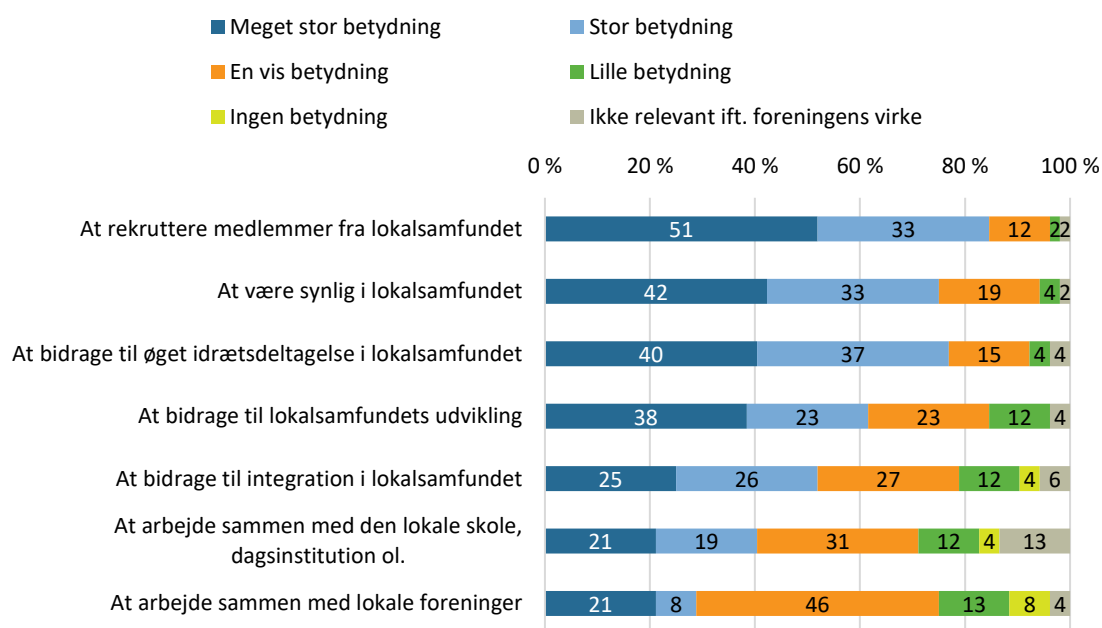
Foreningerne er blevet spurgt til betydningen af en række områder for netop deres forening. Svarene til disse er fordelt i en række temaer i det følgende.

Figur 3.13 fremhæver således betydningen af lokalsamfundet for foreningerne. For 84 pct. af foreningerne har det stor eller meget stor betydning at rekruttere medlemmer fra lokalsamfundet, mens ingen foreninger har svaret, at det slet ikke har betydning for dem. I den forbindelse svarer tre ud af fire foreninger, at det har stor eller meget stor betydning for dem at være synlige i lokalsamfundet.

Generelt har lokalsamfundet stor betydning for foreningerne, og det har stor eller meget stor betydning for foreningerne at bidrage til øget idrætsdeltagelse i lokalsamfundet (77 pct.), lokalsamfundets udvikling (61 pct.) og integration i lokalsamfundet (51 pct.) (se figur 3.13).

Betydningen af lokalsamfundet for foreningerne i Fredericia Kommune ligger overordnet set på linje med betydningen af lokalsamfundet i sammenlignelige kommuner.

Figur 3.13: Betydningen af lokalsamfundet for foreningerne (pct.)



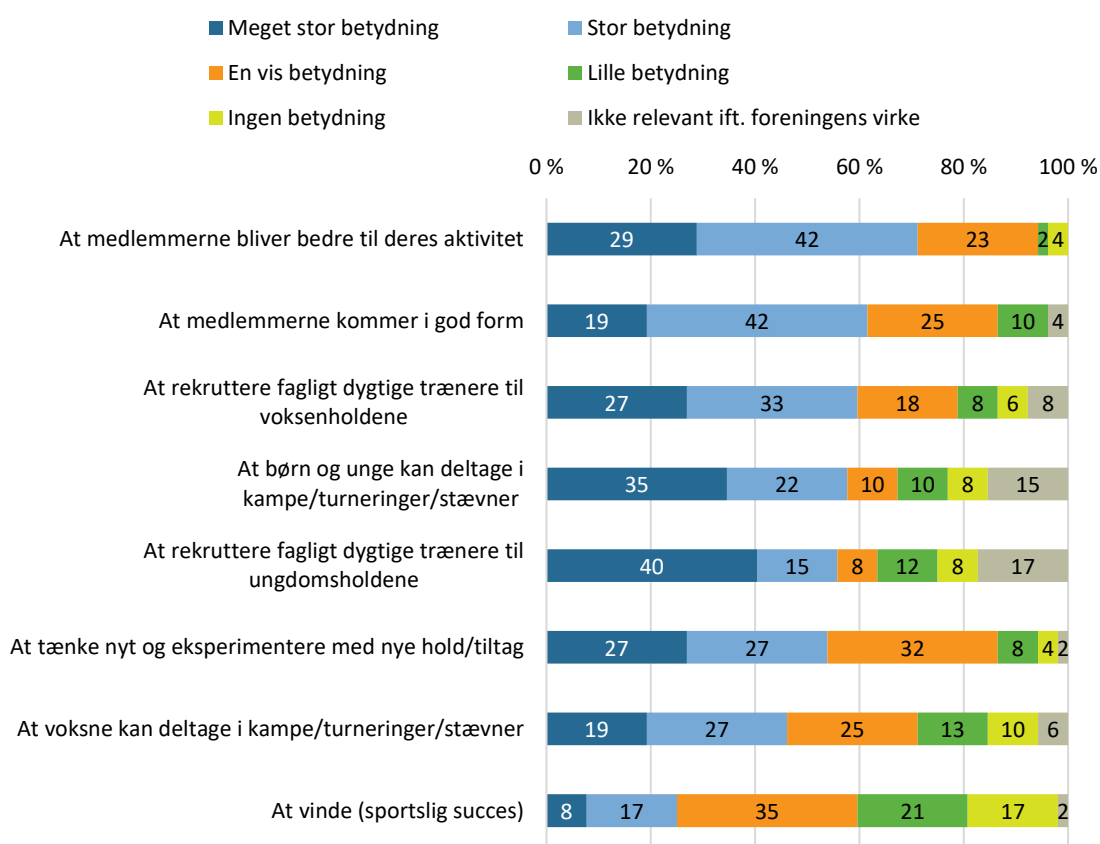
Figuren bygger på spørgsmålet: "Hvilken betydning har følgende forhold for jeres forening?" (n=52).

Figur 3.14 sætter fokus på vigtigheden af den sportslige og faglige udvikling for foreningerne. Her svarer kun 4 pct. af foreningerne, at det slet ikke har betydning, om medlemmerne bliver bedre til deres aktivitet, mens det for 71 pct. af foreningerne har stor eller meget stor betydning.

Seks ud af ti foreninger (61 pct.) svarer, at det har stor eller meget stor betydning, at medlemmerne kommer i god form. Dette kan selvfølgelig både være i konkurrenceøjemed, men også i et sundhedsperspektiv som et af de primære formål med aktiviteten. Henholdsvis 60 pct. og 55 pct. af foreningerne svarer, at det har stor eller meget stor betydning at rekruttere fagligt dygtige trænere til henholdsvis voksenholdene og ungdomsholdene.

For blot hver fjerde forening har det stor eller meget stor betydning at have sportslig succes. Det er her halvdelen af de store foreninger, som vurderer, at sportslig succes slet ikke har nogen betydning, mens det er gældende for henholdsvis 10 pct. og 13 pct. af de mindre og mellemstore foreninger.

Figur 3.14: Betydningen af sportslig/faglig udvikling for foreningerne (pct.)



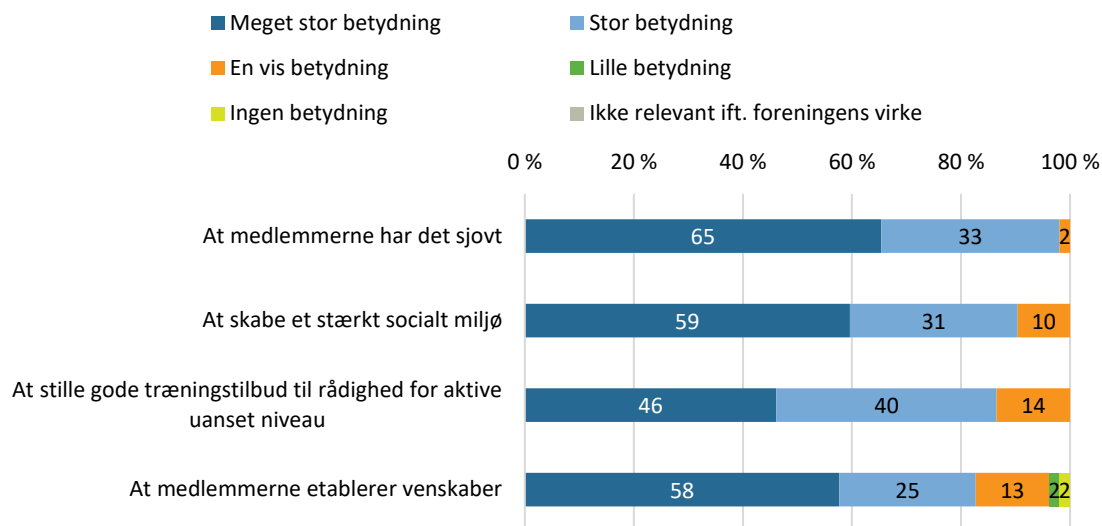
Figuren bygger på spørgsmålet: "Hvilken betydning har følgende forhold for jeres forening?" (n=52).

Figur 3.15 sætter fokus på betydningen af blødere værdier for foreningerne, såsom om der er plads til alle, og om medlemmerne har det sjovt. Her svarer 98 pct. af foreningerne, at det har stor eller meget stor betydning, at medlemmerne har det sjovt, når de deltager i foreningernes aktiviteter (se figur 3.15).

Samtidig svarer 90 pct. af foreningerne, at det har stor eller meget stor betydning at skabe et stærkt socialt miljø for medlemmerne, mens det for 86 pct. af foreningerne har stor eller

meget stor betydning at stille et godt træningstilbud til rådighed for alle medlemmer uanset deres sportslige niveau.

Figur 3.15: Betydningen af medlemstrivsel for foreningerne (pct.)



Figuren bygger på spørgsmålet: "Hvilken betydning har følgende forhold for jeres forening?" (n=52).

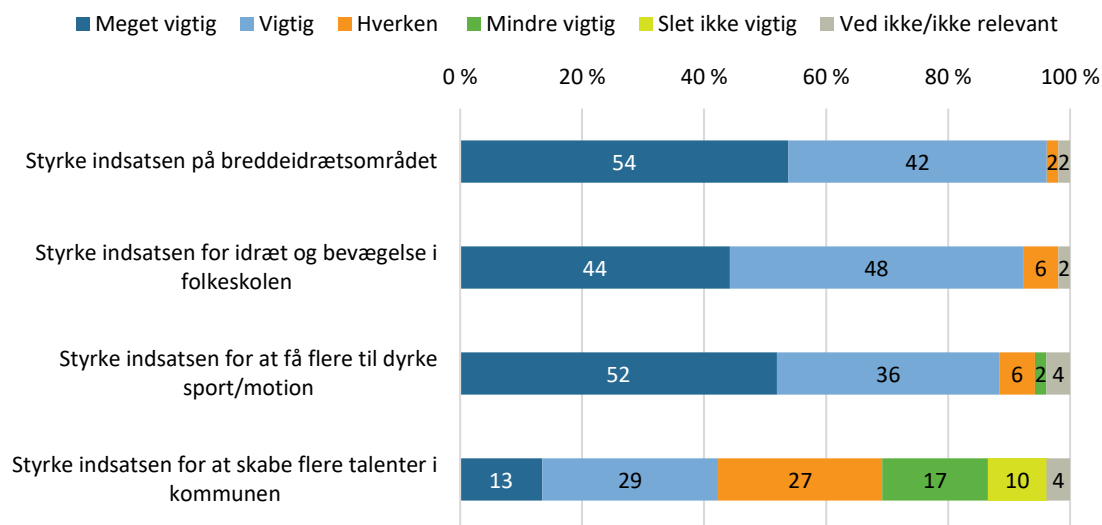
Foreningernes vurdering af fokusområder for kommunen

Det følgende sætter specifikt fokus på foreningernes vurdering af fokusområder for idrætten i Fredericia Kommune. I den forbindelse er foreningerne blevet spurgt til vigtigheden af en række fokusområder i Fredericia Kommune i relation til idrætsforeningernes aktiviteter. Her svarer næsten alle foreningerne (96 pct.), at det er vigtigt eller meget vigtigt at styrke indsatsen på breddeidrætsområdet i de kommende år. En tilsvarende andel (92 pct.) vurderer samtidig, at det er vigtigt eller meget vigtigt at øge fokuset på idræt og bevægelse i folkeskolen (se figur 3.16).

Der er ligeledes et klart flertal af foreningerne (88 pct.), som vurderer, at det er essentielt at styrke indsatsen for at få flere til at dyrke sport og motion i Fredericia Kommune.

Væsentlig anderledes ser det ud vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt indsatsen for at skabe flere talenter i kommunen skal styrkes. Variationen i besvarelserne til netop dette spørgsmål bunder formentlig i graden af de deltagende foreningers eget fokus på eliteidræt. Det er således udelukkende mindre og mellemstore foreninger, som svarer, at en forøgelse af talentmassen i kommunen slet ikke er vigtig.

Figur 3.16: Fokusområder i relation til foreningernes aktiviteter (pct.)



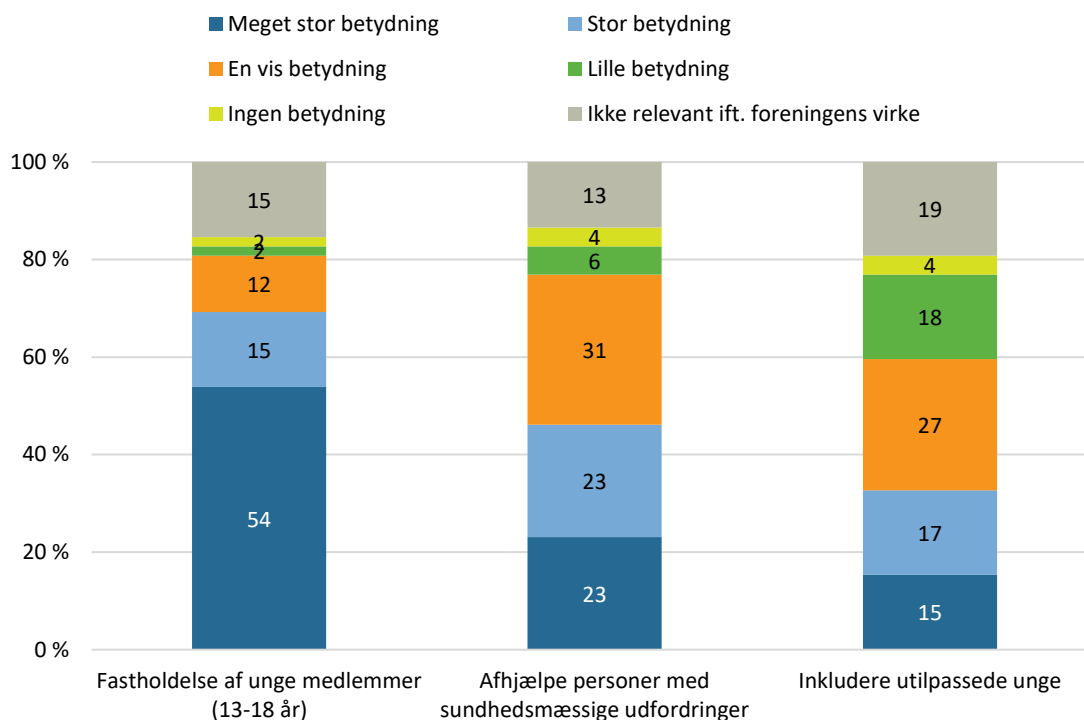
Figuren bygger på foreningernes svarfordeling til spørgsmålet: "Hvad ser jeres forening som de vigtigste indsatsområder i Fredericia Kommune i de kommende år" (n=52).

I figur 3.17 sættes der ligeledes fokus på en række fokusområders betydning for foreningerne. I forlængelse heraf sættes der i figur 3.18 fokus på foreningernes evne til at imødekomme disse fokusområder.

For syv ud af ti foreninger (69 pct.) har fastholdelse af unge medlemmer stor eller meget stor betydning. Her svarer 15 pct. samtidig, at det ikke er relevant, hvilket kan hænge sammen med, at deres forening udelukkende har voksne medlemmer (se figur 3.17).

46 pct. af foreningerne tillægger det stor eller meget stor betydning at afhjælpe personer med sundhedsmæssige udfordringer, mens det for hver tredje forening (32 pct.) har stor eller meget stor betydning at inkludere utilpassede unge.

Figur 3.17: Betydningen af Fredericia Kommunes fokusområder for foreningerne (pct.)



Figuren viser fordelingen af svar til spørgsmålet: "Hvilken betydning har følgende forhold i jeres forening?" (n=52).

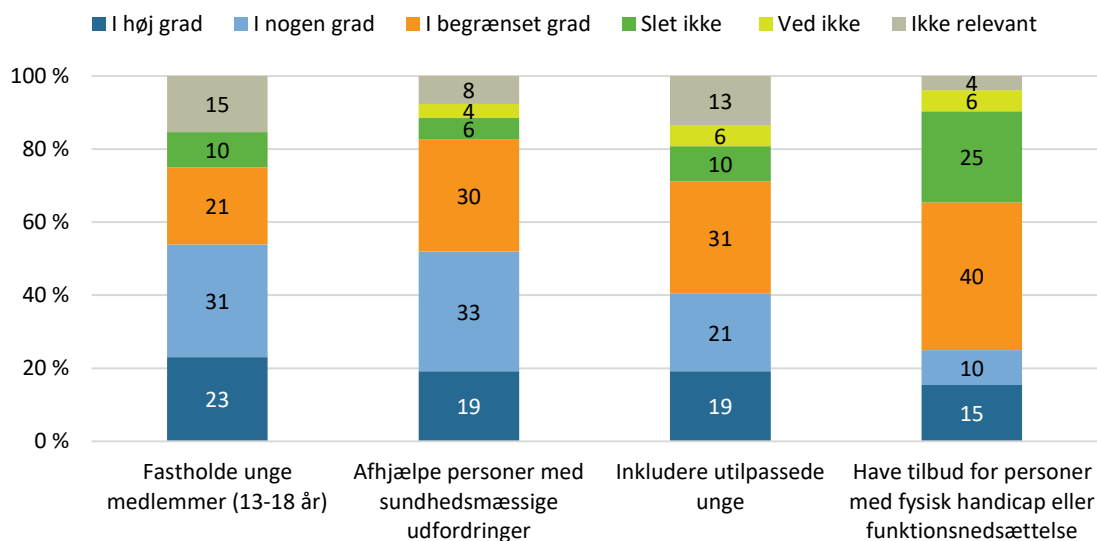
På trods af at 69 pct. af foreningerne lægger stor betydning i at fastholde unge medlemmer, er det blot lidt under hver fjerde forening (23 pct.), som selv vurderer, at de i høj grad har evnerne til det. Et lignende billede tegner sig med hensyn til at afhjælpe personer med sundhedsmæssige udfordringer. Blot 19 pct. af foreningerne vurderer, at de i høj grad har evnerne til det (se figur 3.17).

Forholdet mellem betydningen af at inkludere utilpassede unge og foreningernes evne til at gøre det ser dog ud til at være en smule mere balanceret, om end der også her er en større andel, som tillægger det stor betydning at inkludere utilpassede unge end andelen, som vurderer, at de har evnerne til det.

Der er dog samtidig en tendens til, at de foreninger, som lægger stor eller meget stor betydning i henholdsvis at fastholde unge medlemmer, afhjælpe personer med sundhedsmæssige udfordringer og inkludere utilpassede unge, i højere grad også har evnerne til at imødekomme disse sammenlignet med de resterende foreninger.

Foreningerne er yderligere spurgt ind til deres evne til at stille tilbud til rådighed for personer med fysiske handicap eller funktionsnedsættelser. Her svarer hver fjerde forening, at de i høj grad eller i nogen grad har evnerne til at stille et sådan tilbud til rådighed, mens to tredjedele af foreningerne (65 pct.) slet ikke eller i begrænset grad har disse evner (se figur 3.18).

Figur 3.18: Foreningernes evne til at imødekomme Fredericia Kommunes fokusområder (pct.)



Figuren viser fordelingen af svar til spørgsmålet: "I hvilken grad vurderer du, at jeres forening har evnerne til følgende? (n=52).

Foreningernes økonomi og vurdering af fremtiden

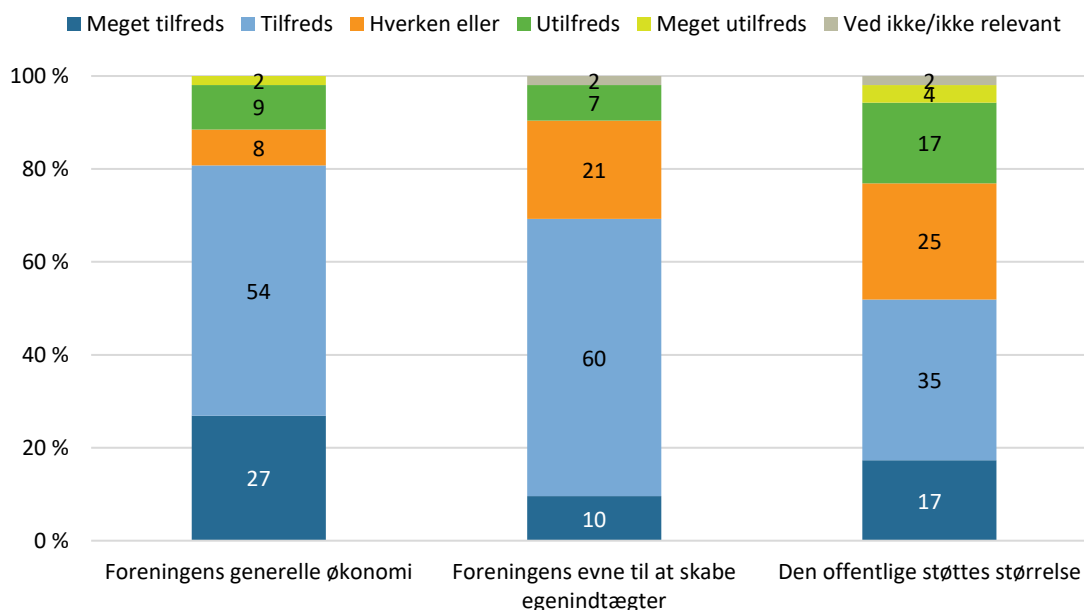
Afslutningsvis dykker undersøgelsen nærmere ned i foreningernes økonomiske situation, og hvordan foreningerne i Fredericia Kommune vurderer deres fremtidsudsigter.

Otte ud af ti foreninger (81 pct.) udtrykker tilfredshed med deres forenings generelle økonomi, mens det er gældende for syv ud af ti foreninger med hensyn til at skabe egenindtægter (se figur 3.19).

Tilfredsheden med størrelsen på den offentlige støtte er en smule mindre, om end over halvdelen (52 pct.) af foreningerne udtrykker tilfredshed. Det skal dog nævnes, at omtrent hver femte forening (21 pct.) svarer, at de er utilfredse eller meget utilfredse med størrelsen på den offentlige støtte (se figur 3.19).

Der er desuden en tendens til, at de mellemstore foreninger er mindre tilfredse med deres evne til at skabe egenindtægter, mens de store foreninger i højere grad er tilfredse med størrelse på den offentlige støtte.

Figur 3.19: Foreningernes tilfredshed med deres økonomiske situation (pct.)



Figuren er baseret på foreningernes fordeling af svar på spørgsmålet om, hvor tilfredse de er med forskellige aspekter af deres økonomi (n=52).

I det følgende er foreningerne blevet spurgt til deres vurdering af fremtiden som forening i Fredericia Kommune generelt og inden for en række specifikke områder.

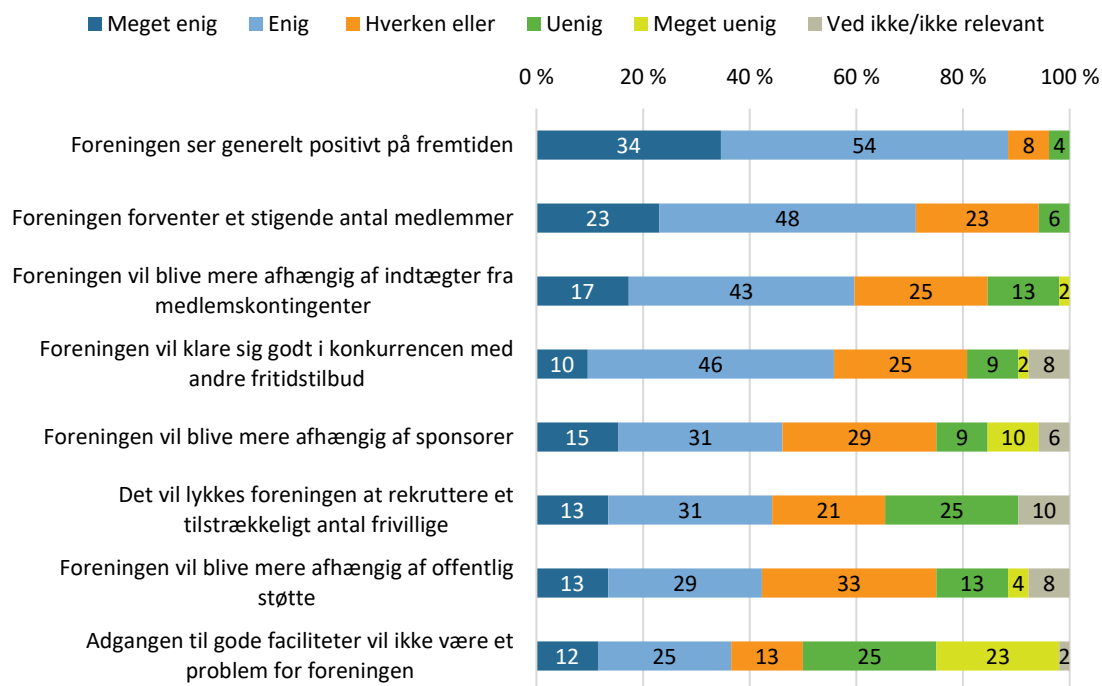
Overordnet set er idrætsforeningerne positivt stemt overfor den nærmeste fremtid, idet ni ud af ti foreninger (88 pct.) forholder sig enige eller meget enige til dette udsagn, mens kun 4 pct. er uenige (se figur 3.20).

Foreningerne er ligeledes positive på medlemsfronten, da 71 pct. af foreningerne forventer et stigende antal medlemmer i den kommende fremtid. Samtidig viser det sig, at seks ud ti foreninger regner med at blive mere afhængige af indtægter fra medlemskontingenter i den kommende fremtid.

Mindre positivt ser det dog ud i bunden af figur 3.20, idet hver fjerde forening forholder sig uenige i, at de vil rekruttere et tilstrækkeligt antal frivillige i den kommende fremtid. Lige under halvdelen af foreningerne (48 pct.) svarer samtidig, at de er uenige eller meget uenige i, at adgangen til gode faciliteter ikke vil være et problem for dem i fremtiden.

Der er derudover en tendens til, at de store foreninger i højere grad ser positivt på fremtiden, mens de mindre foreninger i højere grad frygter, at adgangen til gode faciliteter vil blive et problem i fremtiden.

Figur 3.20: Foreningernes vurdering af fremtiden, pct.



Figuren viser foreningernes grad af enighed i en række udsagn vedrørende den nærmeste fremtid (n=52).

Opsummering

Delanalysen viser, at halvdelen af foreningerne i Fredericia Kommune har fået flere medlemmer over de seneste fem år. Det går godt i spænd med foreningernes store fokus på forøgelse af antallet af medlemmer og fastholdelse af nuværende medlemmer. Foreningerne har ligeledes stort fokus på medlemstilknytning og synlighed i lokalsamfundet.

Størstedelen af foreningerne har det samme antal frivillige og lønnede medarbejdere som for fem år siden med undtagelse af frivillige trænere/instruktører (46 pct.). Hver fjerde forening har oplevet en fremgang i antallet af frivillige trænere/instruktører, mens en tilsvarende andel har oplevet en tilbagegang. Foreningerne udtrykker samtidig en frygt for at komme til at mangle frivillige i fremtiden.

60 pct. af foreningerne anvender lejede faciliteter, mens de fleste foreninger fortsat gør brug af de klassiske facilitetstyper som idrætshaller og fodboldbaner. 44 pct. af foreningerne fortæller, at de ikke får dækket deres behov af deres eksisterende faciliteter og fremhæver samtidig en frygt for at mangle gode faciliteter i fremtiden. Det er primært faciliteternes opbevaringsmuligheder, stand, egnethed og antal, som har behov for forbedring. Foreningerne efterspørger desuden sociale opholdssteder i tilknytning til faciliteterne.

Der er generelt åbenhed overfor at øge samarbejdet med skoler samt at øge det sportslige samarbejde med andre foreninger. Det modsatte er dog gældende overordnet set for sammenlægninger med andre foreninger.

Foreningerne har stort fokus på, at deres medlemmer bliver bedre til deres aktivitet, og at de kommer i bedre form, mens der er væsentlig mindre fokus på sportslig succes. Der er samtidig bred enighed om, at medlemstrivsel samt at øge indsatsen for at få flere til at dyrke sport og motion har stor betydning på tværs af Fredericia Kommune.

Størstedelen af foreningerne ser positivt på deres generelle økonomi og evne til at skabe egenindtægter. Foreningerne er ligeledes positive overfor fremtiden og forventer et stigende antal medlemmer. Over halvdelen af foreningerne forventer at blive mere afhængige af medlemskontingenter, men samtidig også at de vil klare sig godt i konkurrencen med andre fritidstilbud.

Litteraturliste

Eske, M. og Rask, S. (2021). Danskernes motions- og sportsvaner under endnu en nedlukning. Notat 4: Idrætsdeltagelsen er faldet mindre end under nedlukningen i foråret 2020, Århus: Idrættens Analyseinstitut.

Ibsen, B., Elmoose-Østerlund, K og Høyer-Kruse, J. (2021). Tabeller fra analyse af kommunale forskelle i bevægelsesvaner i fritiden, Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Rask, S. & Eske, M. (2020): Status på danskernes idrætsdeltagelse 2020, Århus: Idrættens Analyseinstitut.

Pilgaard, M (2009). Sport og motion i danskernes hverdag, Århus: Idrættens Analyseinstitut.

Pilgaard, M. & Rask, S. (2018). Motions- og sportsvaner i Slagelse Kommune, Århus: Idrættens Analyseinstitut.

Pilgaard, M. og Rask, S. (2016). Danskernes motions- og sportsvaner 2016, Århus: Idrættens Analyseinstitut.

Data, delanalyse 1:

Særkørsler fra Danmarks Statistiks Statistikbank (<https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=2560>)

Bilag 1: Metode til udregning af kommunale driftsudgifter til idrætsområdet

Der er i sammenligning mellem kommuner og landsplan anvendt samme metode som i Breddeidrætsudvalgets rapport 'Idræt for alle' (Kulturministeriet, 2009). Metoden er i rapporten (s. 57f) beskrevet således:

"Kommunernes driftsudgifter til idræt fordeler sig overvejende på tre hovedgrupper, nemlig drift af idrætsfaciliteter, tilskud til drift og lokaleleje til aftenskoler og foreninger efter forpligtelserne i folkeoplysningsloven samt øvrige udgifter til idrætsrelaterede formål. Endelig har kommunerne en betydelig anlægsvirksomhed på idrætsområdet.

Det er vanskeligt at isolere de idrætsrelaterede udgifter præcist i forhold til andre udgifter på de forskellige konti, men i den efterfølgende fremstilling af kommunernes udgifter til idrætsrelaterede formål er følgende udgangspunkt benyttet:

- *Kommunernes Landsforening opererer med en skønsmæssig opgørelse, der siger, at stort set samtlige udgifter til drift og anlæg på kontoen for 'fritidsfaciliteter' relaterer sig til idrætsanlæg, såvel til foreningsidræt som øvrige idrætsformål (eksempelvis friluftsbade osv.).*
- *For aftenskolernes vedkommende relaterer ca. 35 procent af udgifterne sig efter Dansk Folkeoplysnings Samråds skøn sig til idræts- og sundhedsrelateret undervisning.*
- *Kommunernes Landsforening skønner, at 75 procent af udgifterne på kontiene 'fælles formål', 'frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde', 'lokaletilskud' samt 'fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven' går til idrætsrelaterede udgifter. Disse skønsmæssige opgørelser er anvendt i den samlede opgørelse nedenfor af kommunernes idrætsrelaterede udgifter i 2008."*

Med baggrund heri er anvendt følgende beregningsmetode:

- 'Idrætsfaciliteter' består af følgende konti: 100 pct. af driftsudgifterne til: 0.32.31 'Stadion og idrætsanlæg', 3.22.18 'Idrætsfaciliteter for børn og unge' og 0.32.35 'Andre fritidsfaciliteter'.
- 'Folkeoplysning og fritidsaktiviteter' består af følgende konti: 35 pct. af driftsudgifterne til: 3.38.72 'Folkeoplysende voksenundervisning', 75 pct. af driftsudgifterne til: 3.38.73 'frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde', 3.38.74 'lokaletilskud' og 3.38.70 'Fælles formål (folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.)'.
- 'Aktiviteter uden for folkeoplysningsloven' består af 75 pct. af driftsudgifterne til: 3.38.75 'fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven'

Udgifterne på de enkelte konti (dranst 1 og 2) er trukket via Danmarks Statistik.

